

ความผิดฐานลักทรัพย์ศึกษากรณีการกระทำความผิดต่อทรัพย์บริจาค

นวนิต สวัสดิกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2565

**OFFENCE OF THEFT THE CASE STUDY OF OFFENSES AGAINST
THE DONATED PROPERTY**

NAVANIT SAWASDIKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurukij pudit University

2022

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความผิดฐานลักทรัพย์ ศึกษากรณีการกระทำความผิดต่อทรัพย์บริจาค
 เสนอโดย นายนวนิต สวัสดิ์กุล
 สาขาวิชา นิติศาสตร์
 หมวดวิชา กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

ป.ก.บ. อ.ประไพ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ป.ก.บ. อ.ศรีสนิธิ)

อ.อัจฉริยา ชูตินันท์

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์)

[Signature]

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรวุฒิ ลิปิพันธ์)

คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ รับรองแล้ว

ดร.รัตนช้อย

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนช้อยสกุล)

วันที่ *๖* เดือน *กุมภาพันธ์* พ.ศ. *๒๕๖๕*

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความผิดฐานลักทรัพย์ : ศึกษากรณีการกระทำความผิดต่อทรัพย์บริจาค
ชื่อผู้เขียน	นวนิต สวัสดิคุณ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา 335 เป็นการกำหนดเหตุกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ หรือเรียกว่าเป็นการกำหนดโทษให้หนักขึ้น โดยถือหลักผลของการกระทำจิตใจของผู้กระทำ ตัวผู้กระทำความผิดและการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการและรายละเอียดของบทบัญญัติเหตุกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย และแนวคิดในการกำหนดเหตุกรรจ์ รวมถึงบทบัญญัติเหตุกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายอาญาของต่างประเทศ เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบเป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเหตุกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย ซึ่งในปัจจุบัน “ทรัพย์บริจาค” เป็นทรัพย์อย่างหนึ่งที่คนไทยให้ความสำคัญซึ่งใกล้เคียงกับพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา แต่ประมวลกฎหมายอาญาของไทยยังไม่อาจจะลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างชัดเจน เพราะประมวลกฎหมายอาญายังไม่ให้ความสำคัญคุ้มครองถึงตัวทรัพย์ เพียงแต่คุ้มครองสถานที่กระทำความผิดเท่านั้น เช่น ในมาตรา 335 (9) ลักทรัพย์ที่กระทำในสถานที่บูชาสาธารณะ ซึ่งถ้าหากทรัพย์บริจาคได้อยู่ในสถานที่บูชาสาธารณะหรือสถานที่ตามอนุมาตรา 9 ก็จะเป็นความผิดในเหตุกรรจ์ แต่ถ้าหากทรัพย์บริจาคไม่ได้อยู่ในสถานที่ตามอนุมาตรา 9 ก็จะมีผิดเพียงมาตรา 334 เท่านั้น จึงถือได้ว่าทรัพย์บริจาคเป็นทรัพย์ที่มีความพิเศษที่ควรได้รับความคุ้มครองยิ่งไปกว่าทรัพย์ปกติธรรมดา

จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศทั้งในระบบกฎหมายจารีตประเพณีและระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร มีทั้งประเทศที่ให้ความสำคัญกับทรัพย์บริจาคมากจนถึงน้อยลงมา เนื่องจากขึ้นอยู่กับสภาพทางสังคมและการใช้ชีวิตของประชาชนในแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตามสำหรับประเทศไทยแล้วนั้น ทรัพย์บริจาคเป็นทรัพย์ที่มีมูลค่าทางจิตใจต่อคนไทย แต่จากการศึกษานี้ประมวลกฎหมายอาญายังไม่ให้ความสำคัญคุ้มครองในตัวทรัพย์บริจาคที่ยังไม่ครอบคลุม จึงจำเป็นต้องมีการให้ความสำคัญคุ้มครองตัวทรัพย์ที่มากกว่าทรัพย์ปกติธรรมดา ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเป็นการศึกษาวิจัย เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขเหตุกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวล

กฎหมายอาญาไทย โดยกำหนดให้การลักทรัพย์บริจาค เป็นเหตุจรรยาในความผิดฐานลักทรัพย์
อนุมาตราหนึ่งซึ่งจะทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น

Thesis Title	Offence of Theft: The case study of offenses against the donated property
Author	Navanit Sawasdikul
Thesis Advisor	Associate Professor Achariya Chutinun
Department	Law
Academic Year	2021

ABSTRACT

The theft offense According to the Penal Code 335, it is defined as a crime of theft. Or known as a heavier punishment based on the principle of the action. mind of the doer The perpetrators and their frequent offenses which is in accordance with the purpose of the punishment The objective of this thesis is to study the development and details of the statute of limitations in theft offenses under the Thai Penal Code. and the concept of defining the action Including the provision of serious crimes in the offense of theft under foreign criminal law to be used to study, analyze and compare as a guideline for amending the crime of burglary under the Thai Penal Code. which at present “Proper donation” is one of the assets that Thai people attach importance to, which is close to Buddha images or religious objects. But the Thai Criminal Code cannot clearly punish offenders. Because the Criminal Code does not provide protection to the property. It only protects the place where the offense is committed, such as in Section 335 (9) of theft committed in a public place of worship. If the donated property is in a public place of worship or a place under subsection 9, it will be a serious offense. However, if the donated property is not in a place under subsection 9, it is only an offense under section 334. Therefore, it can be considered that the donated property is a special property that should be protected more than normal property.

from a comparative study of foreign laws in both the common law system and civil law system There are countries that give more or less importance to donated assets. Because it depends on the social conditions and lifestyle of people in each country. However, for Thailand then Donated assets are assets that have sentimental value to Thai people. But according to the study, the penal code still provides protection for donated assets that are not yet covered. Therefore, it is necessary to provide more protection for assets than ordinary assets. Therefore, this thesis is a research study. To present guidelines for improvements in the crime of burglary

under the Thai Penal Code by requiring theft to donate. It is a serious offense of subsection of theft, which will inflict heavier penalties for offenders.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์ ที่ได้สละเวลาและกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของผู้ศึกษา ทั้งยังให้คำปรึกษา คำแนะนำ ชี้แนะ จัดเตรียมข้อมูลและแนวทางในการศึกษาอันเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษาตลอดมา รวมถึงการปรับปรุงและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลงได้ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์ เป็นอย่างสูง

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่าน รองศาสตราจารย์ ดร.ปกป้อง ศรีสนิท ที่ได้ให้เกียรติและกรุณาเป็นประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ของผู้ศึกษา และกรุณาให้คำชี้แนะ รวมถึงแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์อันเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษาอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.จิรวุฒิ ลิปิพันธ์ ที่ได้ให้เกียรติและกรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำชี้แนะในประเด็นต่างๆ ข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์อย่างมากของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทำให้ผู้ศึกษาได้แนวคิดและวิธีการทำวิทยานิพนธ์อย่างรอบคอบยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาขอของพระคุณเจ้าหน้าที่ของคณะนิติศาสตร์ปริดิษฐ์ พนมยงค์ เจ้าหน้าที่หอสมุดมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เจ้าหน้าที่สำนักวิทยบริการ ของสำนักงานอัยการสูงสุด ในการให้ความช่วยเหลือและบริการแก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างดีในการค้นคว้าหนังสือและตำราต่างๆ

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณบิดามารดา ผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่ง ที่คอยส่งเสริมและสนับสนุนเป็นกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างดีแก่ผู้ศึกษาเสมอมา และขอขอบพระคุณพี่น้องและเพื่อนๆ ที่คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือด้วยดีมาตลอดจนผู้ศึกษาจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จได้

ในท้ายที่สุด ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงของกระบวนการยุติธรรมและสังคมไทย หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดแต่ประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียวและขอกราบอภัยอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นวนิต สวัสดิคุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	7
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	8
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2. แนวคิดและทฤษฎีในกฎหมายอาญาและการกำหนดเหตุจรรยา.....	10
2.1 ความหมายของความผิดอาญาและจุดประสงค์ของกฎหมายอาญา.....	10
2.2 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดความผิดอาญาและโทษทางอาญา.....	12
2.3 หลักประกันในกฎหมายอาญาและการตีความกฎหมายอาญา	22
2.4 นิยามความหมายของเหตุจรรยา.....	30
2.5 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดเหตุจรรยา.....	32
2.6 แนวคิดและทฤษฎีในการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์.....	42
2.7 ลักษณะและองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์และเหตุจรรยา ความผิดฐานลักทรัพย์.....	52
3 เหตุจรรยาในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายต่างประเทศ.....	71
3.1 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	71
3.2 มลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	74
3.3 ประเทศตุรกี	82
3.4 การพิจารณาถึงปัจจัยการกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานลักทรัพย์ ของกฎหมายต่างประเทศ	85

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4 วิเคราะห์และเปรียบเทียบเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายไทย และต่างประเทศ	91
4.1 วิเคราะห์ความเหมาะสมของเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายไทย กับสถานการณ์ในปัจจุบัน	91
4.2 วิเคราะห์ปัจจัยในการกำหนดให้การลักทรัพย์บริจาคเป็นเหตุการณ์ในความผิด ฐานลักทรัพย์	98
4.3 เปรียบเทียบลักษณะของการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ ตามกฎหมาย ไทยและกฎหมายต่างประเทศ	102
4.4 เหตุผลความจำเป็นและความเหมาะสมในการกำหนดเหตุการณ์ในการลักทรัพย์ บริจาคให้เป็นเหตุการณ์	111
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	115
5.1 บทสรุป	115
5.2 ข้อเสนอแนะ	118
บรรณานุกรม	120
ประวัติผู้เขียน	124

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กฎหมายอาญา คือ บรรดากฎหมายทั้งหลายที่ระบุถึงความผิดอาญา โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัยและมาตรการบังคับทางอาญาอื่น และเป็นกฎหมายที่กำหนดให้ความผิดอาญาเป็นเงื่อนไขของการใช้โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัยและมาตรการบังคับทางอาญาอื่นนั้น¹

การบัญญัติกฎหมายอาญา ย่อมมีความจำเป็นที่ต้องกำหนดภารกิจหรือวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมายนั้นๆ ไว้โดยเฉพาะเป็นของตนเอง กฎหมายอาญาก็เป็นหนึ่งในบรรดากฎหมายต่างๆ ที่มีไว้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือภารกิจของตนเอง โดยภารกิจของกฎหมายอาญา² นั้น ได้แก่

1) ภารกิจในการคุ้มครองสังคม กฎหมายอาญามีภารกิจในการคุ้มครองการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ มนุษย์ไม่อาจอยู่ได้โดยลำพังตนเองคนเดียวตลอดไป และโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความจำเป็นต้องอยู่ร่วมกัน เมื่อมนุษย์มีความจำเป็นต้องอยู่ร่วมกัน การกระทบกระทั่งกันไม่ว่าทางใดทางหนึ่งจะต้องเกิดขึ้นเป็นธรรมดา กฎหมายอาญาในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองจึงมีความสำคัญมาก การใช้กฎหมายอาญาเพื่อเป็นเครื่องมือคุ้มครองการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมต้องกระทำเฉพาะเท่าที่จำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น เพราะหากมีการบัญญัติกฎหมายอาญาขึ้นใช้อย่างพร่ำเพรื่อแล้ว สิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะถูกกระทบกระทั่งจนเกินความจำเป็นอันไม่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย กฎหมายอาญาจึงไม่เพียงแต่มุ่งจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเท่านั้น แต่กฎหมายอาญาจะต้องเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลด้วย การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแม้จะกระทำได้ แต่ “ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้”³

2) ภารกิจในการปราบปรามและในการป้องกันการกระทำความผิด เมื่อการกระทำความผิดใดเกิดขึ้นก็จะต้องใช้กฎหมายอาญาในการปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนั้น และ

¹ คณิต ฒ นคร, กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563), น. 53.

² เพ็งฮ้าง, น. 67.

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 26 วรรคหนึ่ง

การใช้กฎหมายอาญาในการปราบปรามการกระทำความผิดยังเป็นการกระทำเพื่อป้องกันมิให้การกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคตด้วย การลงโทษหรือการใช้กฎหมายอาญาในการปราบปรามการกระทำความผิดจะต้องกระทำเพื่อให้เกิดความรู้สึกรู้สึกต่อทั้งผู้กระทำความผิดและบุคคลทั่วไป กล่าวคือต้องกระทำเพื่อให้ผู้กระทำความผิดเองเห็นว่าสังคมไม่ยอมรับการกระทำของเขา และในขณะที่เดียวกันก็ต้องทำเพื่อเตือนบุคคลทั่วไปด้วยว่าถ้ามีการกระทำเช่นนั้นเกิดขึ้นอีกก็จะต้องมีการลงโทษเช่นเดียวกัน

3) การกึ่งในการคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายและในการคุ้มครองคุณภาพของการกระทำ บทบัญญัติของกฎหมายอาญาในแต่ละฐานความผิดนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครอง “คุณธรรมทางกฎหมาย” อันใดอันหนึ่งหรือหลายอัน กฎหมายอาญาจึงต้องคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายเหล่านั้นไม่ให้เป็นอันตรายหรือไม่ให้ถูกคุกคามให้ตกอยู่ในอันตราย อย่างไรก็ตามกฎหมายอาญาก็มิได้เกี่ยวข้องเฉพาะกับการคุ้มครอง คุณธรรมทางกฎหมาย เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องไปถึง คุณภาพของการกระทำของมนุษย์อีกด้วยเนื่องจากผลงานของมนุษย์อันเกิดจากการทำผิดหน้าที่ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหายและความไม่ปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน นั้น เป็นผลงานที่ไม่มีคุณภาพและเป็นผลงานที่ไม่พึงเกิดขึ้น⁴

สำหรับการแบ่งประเภทความผิดของกฎหมายอาญาไทยนั้น สามารถจำแนกแยกย่อยเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้หลากหลายประเภทตามลักษณะของความผิด แต่การจำแนกประเภทความผิดที่มีความสำคัญต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คือ การจำแนกความผิดออกเป็นความผิดอาญาแผ่นดินกับความผิดอันยอมความได้ ซึ่งความผิดใดเป็น “ความผิดอันยอมความได้” นั้น กฎหมายจะระบุไว้โดยเฉพาะ ผลก็คือว่าความผิดใดที่มีได้ระบุว่าเป็นความผิดอันยอมความได้ ความผิดนั้นก็จะเป็น “ความผิดอาญาแผ่นดิน” นั่นเอง การจำแนกประเภทความผิดดังกล่าวข้างต้นนั้น จะส่งผลต่อเงื่อนไขการดำเนินคดีอาญาและสิทธิการระงับคดีอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นการเฉพาะอีกด้วย ซึ่งโดยหลักการแล้วความผิดอันยอมความได้นั้นควรมีลักษณะ 3 ประการ กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง เป็นความผิดที่มี “ความเป็นอาชญากรรม” (Verbrechen) น้อย

ประการที่สอง เป็นความผิดที่มี “คุณธรรมทางกฎหมาย” (Rechtsgut) ที่เป็นเรื่องส่วนตัวอย่างมากที่พึงเคารพในเจตจำนงของผู้เสียหาย หรือมี “คุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนตัวโดยแท้”

ประการที่สาม เป็นความผิดที่มุ่งประสงค์จะคุ้มครอง “ผู้เสียหาย” (Verletzten) อย่างแท้จริง⁵

⁴ คณิต ฌ นคร, *อ่างแล้ว เจริงรรถที่ 1*, น. 73.

⁵ คณิต ฌ นคร, *อ่างแล้ว เจริงรรถที่ 1*, น. 170.

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าแม้การกระทำความคิดบางอย่างจะได้กระทำโดยตรงต่อเอกชนให้ได้รับอันตรายเสียหายก็ดี การกระทำความคิดนั้นก็ยังได้ชื่อว่ากระทำกระเทือนต่อมหาชนเป็นส่วนรวม ถึงขนาดที่รัฐต้องเข้าดำเนินการป้องกันและปราบปรามได้เองโดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้อื่นใดเข้าดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ประการใด⁶ อาทิ บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 12 ว่าด้วย “ความคิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน” ในหมวด 1 “ความคิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์” ตั้งแต่มาตรา 334 ความคิดฐานลักทรัพย์ มาตรา 335 ความคิดฐานลักทรัพย์ที่มีเหตุฉกรรจ์ มาตรา 335 ทวิ ความคิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นวัตถุในทางศาสนา มาตรา 336 ความคิดฐานวิ่งราวทรัพย์ และมาตรา 336 ทวิ ความคิดฐานลักทรัพย์หรือวิ่งราวทรัพย์กรณีพิเศษ ซึ่งฐานความคิดในหมวดนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นการกระทำความคิดที่กระทำต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยทั้งสิ้น โดยมีความคิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 เป็นพื้นฐานของการกระทำความคิดฐานอื่น ๆ กล่าวคือ ความคิดตั้งแต่มาตรา 335 จนถึงมาตรา 336 ทวิ จะเป็นการกระทำความคิดสำเร็จได้นั้น จะต้องมีการกระทำความคิดอันเป็นการเข้าองค์ประกอบความคิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 334 เสียก่อน และนำมาประกอบกับองค์ประกอบความคิดของแต่ละมาตราที่ได้มีการกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งความหนักเบาของอัตราโทษในแต่ละมาตรานั้น จะขึ้นอยู่กับความร้ายแรงตามลักษณะเฉพาะของแต่ละมาตรา

ความคิดฐานลักทรัพย์ถือเป็นความคิดที่มีการกำหนดเอาไว้แก่ที่สุดความคิดหนึ่ง เพราะมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและทรัพย์สินของบุคคลเป็นอย่างมาก ในประเทศไทยนั้นได้มีการกำหนดให้การเอาไปซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นอันเป็นการกระทำความคิดต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่นให้เป็นความผิดตามกฎหมาย⁷

ความคิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 นั้น ได้มีการบัญญัติไว้ดังนี้ มาตรา 334 “ผู้ใดเอาทรัพย์สินของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริตผู้ นั้นกระทำความคิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท”

โดยการกระทำที่ถือเป็นความคิดฐานลักทรัพย์ดังกล่าวข้างต้น จะต้องเป็นการกระทำที่ครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติด้วย กล่าวคือ

1. องค์ประกอบภายนอก ซึ่งองค์ประกอบภายนอกของความคิดฐานนี้ คือ การที่บุคคลเอาไปซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย
2. องค์ประกอบภายใน ซึ่งองค์ประกอบภายในของความคิดฐานนี้มี 2 ประการ คือ

⁶ จิตติ ดิงสภักดิ์, กฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: เนติบัณฑิตยสภา, 2555), น.3.

⁷ อาทิ ชุ่ม, “ความคิดฐานลักทรัพย์: ศึกษากรณีการลักทรัพย์โดยมีสิ่งยึดกันตามมาตรา 335 (3),” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2561), น. 1.

ประการที่หนึ่ง เจตนาเอาไป คือ ผู้กระทำได้รู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น หรือเป็นทรัพย์สินที่ผู้อื่นมีกรรมสิทธิ์ กับรู้ด้วยว่าทรัพย์สินนั้นอยู่ในความครอบครองของผู้อื่น และ ผู้กระทำการเอาทรัพย์สินนั้นไป

ประการที่สอง มูลเหตุชกใจ โดยทุจริต หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ ที่มีควรมิควรรู้ได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น⁸

การแสวงหาประโยชน์ในกรณีของความผิดฐานลักทรัพย์นี้ต้องเป็นการแสวงหาประโยชน์ในตัวทรัพย์สิน กล่าวคือ ต้องมีลักษณะเป็นการใช้กรรมสิทธิ์ในทางบวก เหตุนี้การทำลายทรัพย์สินก็ดี หรือการทำให้ทรัพย์สินหลุดมือไปจากเจ้าของ เช่น การปล้นของผู้อื่นให้บินหนีไปก็ดี จึงไม่เป็นการกระทำ “โดยทุจริต” ในความหมายของความผิดฐานลักทรัพย์ แต่การใช้กรรมสิทธิ์ในทางบวกที่ต้องกระทำโดยการทำลายทรัพย์สินได้ เช่น กินอาหารหรือดื่มเครื่องดื่ม หรือเอาถ่านหรือฟืนของผู้อื่นมาก่อไฟแก๊หนาว ถือว่าเป็นการกระทำโดยทุจริตตามความหมายของความผิดฐานลักทรัพย์⁹

เนื่องจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์มีลักษณะของการกระทำที่หลากหลาย อันเป็นเหตุทำให้การลงโทษความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 334 อาจใช้บังคับกับประเภทของความผิดบางประเภทเท่านั้น แต่ถ้าการลักทรัพย์เป็นการกระทำที่ประกอบด้วยพฤติการณ์ที่มีความร้ายแรง หรือก่อให้เกิดความสะอึกในการลักทรัพย์มากขึ้น เช่น การลักทรัพย์โดยมีอาวุธหรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือการลักทรัพย์ในเวลากลางคืน ตามมาตรา 335 การกำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดดังกล่าวก็มีความจำเป็นที่ต้องหนักขึ้น หรือสูงขึ้นตามแนวคิดทางอาชญาวิทยาตามทฤษฎีเจตจำนงอิสระ (Theory of Free Will) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการพิจารณาบทลงโทษผู้กระทำความผิดควรจะได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม กล่าวคือ การกำหนดบทลงโทษนั้นต้องได้สัดส่วนเหมาะสมกับลักษณะของความผิด¹⁰ (Equal punishment for the same crime) คือ การลงโทษต้องไม่มากจนมีลักษณะโหดร้ายทารุณ หรือไม่น้อยเกินไปจนทำให้ผู้กระทำความผิดคิดว่าคุ้มค่าที่จะได้ผลประโยชน์จากการกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมนั้น ทฤษฎีนี้ถือว่ามนุษย์ทุกคนมีเจตจำนงอิสระ (Free Will) และมนุษย์มีอิสระในการ

⁸ คณิศ ฅ นคร, ฎหมายอาญาภาคความผิด, พิมพ์ครั้งที่ 11 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559), น. 306 – 311.

⁹ เพิ่งอ้าง, น. 311.

¹⁰ ซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) ผู้เป็นนักปราชญ์คนสำคัญในศตวรรษที่ 18 และผู้คิดค้นแนวคิดเรื่องหลักการกำหนดโทษให้ได้สัดส่วนเหมาะสมกับความผิดภายใต้ทฤษฎีเจตจำนงอิสระ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานทางสาขาอาชญาวิทยาในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

เลือกกระทำสิ่งใดๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์ เช่นเดียวกันกับการประกอบอาชญากรรม เมื่อมนุษย์เห็นว่าการกระทำความคิดนั้นทำให้เกิดความพอใจและตัดสินใจเลือกกระทำความคิดนั้นทำให้เกิดความพอใจและตัดสินใจเลือกกระทำความคิดนั้น มนุษย์ย่อมต้องยอมรับผลร้ายที่จะต้องเกิดขึ้นด้วย¹¹ จากแนวความคิดทฤษฎีดังกล่าวกฎหมายจึงได้กำหนดให้มีการบัญญัติเหตุลบล้างในความผิดฐานลักทรัพย์ขึ้นในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ และมาตรา 336 ทวิ

การกำหนดให้มีเหตุลบล้างในความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญานอกจากจะได้ถูกกำหนดขึ้นจากแนวคิดทางอาชญาวิทยาแล้ว กฎหมายยังได้พิจารณาจากหลักการคำนึงถึงผลของการกระทำ จากหลักคำนึงถึงจิตใจจากตัวผู้กระทำความผิด จากลักษณะของการกระทำความผิด และจากความคิดที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ประกอบกับได้พิจารณาจากเงื่อนไขต่างๆ ต่อไปนี้ อีกด้วย¹²

1. เงื่อนไขจากลักษณะของการกระทำความผิด
2. เงื่อนไขจากสถานที่
3. เงื่อนไขจากโอกาสในการกระทำความผิด
4. เงื่อนไขจากตัวทรัพย์ และ
5. เงื่อนไขอื่นๆ

การกำหนดเหตุลบล้างจากเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการพิจารณาในการกำหนดให้ความผิดฐานลักทรัพย์ต้องรับโทษหนักขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการพิจารณาจากเงื่อนไขดังกล่าว ยังไม่ครอบคลุมต่อความผิดบางอย่างที่เกิดขึ้นอันควรที่จะกำหนดไว้ให้เป็นเหตุลบล้าง เช่น ถ้าพิจารณาจากประเภทของทรัพย์ที่เป็น ทรัพย์บริจาด เนื่องจากทรัพย์บริจาดเป็นทรัพย์ที่เกิดจากความศรัทธาของบุคคลด้วยการให้ด้วยความเต็มใจ โดยหวังว่าทรัพย์นั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สิ่งๆ นั้นได้บริจาดไป การลักทรัพย์โดยเป็นทรัพย์บริจาด จึงเสมือนเป็นการกระทำที่กระทบจิตใจของผู้คนในสังคมอย่างมาก แม้จะมีมาตรา 335 (9) ที่เป็นเหตุลบล้างกรณีลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณะก็ตาม แต่มาตรา 335 (9) คุณธรรมทางกฎหมายมิไว้เพื่อคุ้มครอง

¹¹ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยาและ ทัณฑวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: วิญญชน, 2563), น. 219.

¹² พิชัย ด้านพัฒนามงคล, “เหตุลบล้างในความผิดฐานลักทรัพย์,” (วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), น. 2.

สถานที่ ทำให้เกิดความสะดวกรในการลักทรัพย์เพราะสถานที่ที่มีผู้คนพลุกพล่าน¹³ ไม่ใช่การคุ้มครองในตัวทรัพย์ที่เป็นทรัพย์บริจาคน

ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการเปิดรับบริจาคนมีได้ยู่ตามสถานที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่ วัด โรงพยาบาล โรงเรียน หรือสถานที่ที่ท่องเที่ยวต่างๆ จุดประสงค์ของการเปิดรับบริจาคนก็เพื่อให้ประชาชนที่มีความต้องการหรือความศรัทธาที่จะมอบทรัพย์ให้สถานที่นั้นๆ เพื่อให้ผู้รับสามารถนำทรัพย์ไปก่อให้เกิดประโยชน์ได้

ในทางศาสนาพุทธ คำว่า "บริจาคน" พระธรรมกิตติวงศ์¹⁴ ราชบัณฑิต และเจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม ได้ให้นิยามไว้ว่า “เป็นการเสียสละ การปล่อยวาง การให้ ใช้แทนคำว่า “ทาน” ก็ได้ใช้ร่วมกันว่าบริจาคนทานก็มี บริจาคนปกติจะมุ่งถึงการให้หรือการเสียสละพัสดุสิ่งของ สละความเห็นแก่ตัว และความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น โดยไม่เลือกว่าเป็นมิตร หรือศัตรู กล่าวคือเสียสละเพื่อมุ่งกำจัดกิเลสภายใน คือ โลภะ ความอยากได้ มัจฉริยะ ความตระหนี่ เสียหาย ความเห็นแก่ตัว เป็นสำคัญ” การบริจาคน หรือ ทาน เป็นวิธีการบุญอย่างหนึ่ง เรียกว่า ทานมัย คือ บุญที่มาจาก การให้หรือจากการบริจาคน เป็นเหตุให้ผู้ทำอ้อมใจเมื่อให้มีความสุขใจเมื่อคิดถึง ได้รับความรักความนับถือจากผู้อื่นและอำนวยให้มี โภคะสมบัติมากมุลในทุกภพทุกชาติที่เกิด ด้วยเหตุนี้แล้ว ในมุมมองของพุทธศาสนาการบริจาคนเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของการตั้งใจทำบุญอย่างหนึ่งที่เกิดจากความตั้งใจว่าทรัพย์ที่บริจาคนไปนั้นจะช่วยก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้รับทรัพย์บริจาคนไป

จากเหตุการณ์ที่มีข่าวถึงการลักทรัพย์บริจาคนตามสื่อต่างๆทั่วไป อาทิ

ข่าวไทยรัฐ โจรแสบข่องเข้ร.ร.ดั่งสมุทรสาคร ฉกเงินบริจาคนจัดวันเด็ก¹⁵ เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2557

ข่าวไทยรัฐ ดร.สว่างดินแดน รวบหนุ่มลักลายคาโรงแรม ตระเวนลักของในโรงเรียนผู้บริจาคน¹⁶ เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2563

ข่าวสยามรัฐ รวบแก๊งมารศาสนาลักทรัพย์จัดตู้เงินบริจาคน¹⁷ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2564

¹³ คณิต ณ นคร, *อั้งแล้ว เริงอรรถที่ 8*, น. 319.

¹⁴ ทองดี สุรเตโช, “บริจาคน-ทาน,” สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565, จาก

<https://www.komchadluek.net/amulet/114640>

¹⁵ ไทยรัฐออนไลน์, “โจรแสบข่องเข้ร.ร.ดั่งสมุทรสาคร ฉกเงินบริจาคนจัดวันเด็ก,” สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565, จาก <https://www.thairath.co.th/content/394020>.

¹⁶ ไทยรัฐออนไลน์, “ดร.สว่างดินแดน รวบหนุ่มลักลายคาโรงแรม ตระเวนลักของในโรงเรียนผู้บริจาคน,” สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565, จาก <https://www.thairath.co.th/news/crime/1979391>.

¹⁷ สยามรัฐออนไลน์, “รวบแก๊งมารศาสนาลักทรัพย์จัดตู้เงินบริจาคน,” สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2565, จาก <https://siamrath.co.th/n/211127>.

จะเห็นได้ว่าทรัพย์สินบริจาคนั้นเป็นทรัพย์สินที่ง่ายต่อการถูกลักเอาไป เพราะเป็นทรัพย์สินที่เกิดจากการให้การสละทรัพย์สินจากประชาชน ผู้รับจึงไม่ได้มีการคุ้มครอง ป้องกัน หรือหวงห้ามไม่ให้เอาทรัพย์สินไป เพราะไม่คาดคิดว่าจะผู้มีจิตใจชั่วร้ายมาลักเอาทรัพย์สินบริจาคไป ผู้กระทำความผิดจึงสามารถลงมือลักทรัพย์สินเอาไปโดยง่ายด้วยอาศัยโอกาสที่ไม่มีการคุ้มกันปกป้องทรัพย์สินที่บริจาค อีกทั้งทรัพย์สินบริจาคไม่ได้อยู่ที่วัด หรือ สถานที่บูชาสาธารณะเพียงเท่านั้น แต่ยังอยู่ในอีกหลายๆสถานที่ เช่น มูลนิธิ หรือ โรงเรียน เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมในปัจจุบัน เหตุการณ์ที่มีเพียงการลักทรัพย์สินในสถานที่บูชาสาธารณะ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 อนุมาตรา 9 จึงไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองทรัพย์สินที่เกิดจากการบริจาคมอย่างแท้จริง จึงสมควรที่จะต้องกำหนดถึงการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวให้เป็นเหตุการณ์ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และพัฒนาการในการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์สิน โดยมีเหตุการณ์ ตามกฎหมายของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาของบทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบันที่ยังไม่ครอบคลุมถึงการลักทรัพย์สินที่เป็นทรัพย์สินบริจาค
3. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์สิน โดยมีเหตุการณ์ตามกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาแนวทางปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานลักทรัพย์สินของประเทศไทยที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดให้การลักทรัพย์สินที่เป็นทรัพย์สินบริจาค เป็นเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์สินของกฎหมายอาญาไทย

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ความผิดฐานลักทรัพย์สินเป็นความผิดที่มีจำนวนสถิติเป็นคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจำนวนมาก เนื่องจากกระทำความผิดฐานลักทรัพย์สินนั้น ผู้กระทำไม่จำเป็นต้องมีการคิดวางแผนมาก่อนแต่อย่างใด เพียงแต่เมื่อมีโอกาสอันเหมาะการกระทำความผิดก็เกิดขึ้นได้ นอกจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์สินธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 แล้ว กฎหมายยังได้มีการบัญญัติถึงลักษณะของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์สินที่เป็นเหตุการณ์ไว้ตามมาตรา 335 ซึ่งมีจำนวน 12 อนุมาตรา

การกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ได้คำนึงถึงจากลักษณะของการกระทำความผิด หรือจากสถานที่ที่ได้กระทำความผิด หรือจากตัวทรัพย์ ซึ่งมีความครอบคลุมต่อการกระทำความผิดในระดับหนึ่ง แต่กรณีการลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์บริจาคนั้นได้บัญญัติไว้ ซึ่งในปัจจุบันการลักทรัพย์ ที่เป็นทรัพย์บริจาค อาจเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 หรือถ้าทรัพย์บริจาคนั้นอยู่ในสถานที่บูชาสาธารณะ ก็เป็นความผิดตามมาตรา 335 อนุมาตรา 9 ได้ เมื่อพิจารณาจากความสำคัญของตัวทรัพย์แล้ว ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับทรัพย์บริจาคเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการแสดงออกถึงการมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการช่วยเหลือให้กับผู้รับบริจาคและเป็นการสร้างทานอย่างหนึ่ง เมื่อมีข่าวทรัพย์บริจาคมถูกลักเอาไป ก็จะทำให้ผู้บริจาคมเกิดความรู้สึกว่าการบริจาคมทรัพย์นั้นกลายเป็นความสูญเปล่า และกระทบกระเทือนจิตใจอย่างมากที่ปล่อยให้ผู้กระทำความผิดเอาทรัพย์บริจาคมนั้นไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประมวลกฎหมายอาญาในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำหรับจัดระเบียบสังคมจะต้องมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนของการลักทรัพย์บริจาคมไว้เป็นบทเพิ่มโทษไว้เป็นการเฉพาะอีกหนึ่งบทหนึ่ง เพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดให้มากยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นการข่มขู่ให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวและไม่กล้ากระทำความผิดนั้นอีกอันเป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของ กฎหมายอาญาได้อย่างแน่แท้

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนมุ่งเน้นที่จะศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของการกำหนดเหตุการณ์ โดยมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะแนวคิด ทฤษฎี และพัฒนาการเกี่ยวกับการลงโทษที่หนักขึ้นอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ การกำหนดองค์ประกอบความรับผิดและการแบ่งประเภทของ เหตุการณ์ความผิดฐานลักทรัพย์ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาผลกระทบ ตลอดจนความเหมาะสมของเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้มีการศึกษาเปรียบเทียบการกำหนดเหตุการณ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์บริจาคม ตามกฎหมายของไทยและกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อนำการศึกษาค้นคว้าและเปรียบเทียบดังกล่าวมาวิเคราะห์และหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดให้การลักทรัพย์บริจาคมเป็นเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ประการหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น เนื่องจากทรัพย์บริจาคม เป็นทรัพย์ที่ง่ายต่อการถูกลักเอาไปเพราะขาดการป้องกันและคุ้มครองจากผู้รับบริจาคมที่ไม่คาดคิดว่าจะมีผู้กล้าที่จะมาลักเอาทรัพย์ไป

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้อมูล โดยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยเป็นการศึกษาค้นคว้าจากการเอกสารภาษาไทยและต่างประเทศ เช่น ประมวลกฎหมาย หนังสือบทความในวารสาร วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องในเรื่องความผิดฐานลักทรัพย์ในเหตุฉกรรจ์ และนำทฤษฎีจากต่างประเทศมาวิเคราะห์กับปัญหาในกฎหมายไทย เพื่อนำมาเสนอแนะเป็นแนวทางแก้ไข ปรับปรุงและเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาของไทย ให้มีความเหมาะสม กับสภาพสังคมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎี และพัฒนาการในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์โดยมีเหตุฉกรรจ์ ตามกฎหมายของประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาของบทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบันที่ยังไม่ครอบคลุมถึงการลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์บริจาด
3. ทำให้ทราบการเปรียบเทียบการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์โดยมีเหตุฉกรรจ์ตามกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ
4. ทำให้ทราบแนวทางปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในความผิดฐานลักทรัพย์ของประเทศไทยที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดให้การลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์บริจาด เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ของกฎหมายอาญาไทย

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีในกฎหมายอาญาและการกำหนดเหตุฉกรรจ์

เมื่อภารกิจของกฎหมายอาญา ได้แก่ ภารกิจในการคุ้มครองสังคม ภารกิจในการปราบปรามและในการป้องกันการกระทำความผิด ภารกิจในการคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมาย และในการคุ้มครองคุณภาพของการกระทำ ดังนี้ เหตุฉกรรจ์ในประมวลกฎหมายอาญานั้น จึงได้มีการกำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของกฎหมายอาญาและเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของวัตถุประสงค์แห่งการลงโทษอันได้แก่ เพื่อการแก้แค้นทดแทน (Retribution) เพื่อการข่มขู่ยับยั้งการกระทำความผิด (deterrence) เพื่อเป็นการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคม (Removal From Society) เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรม (Prevention of Crime)

การจะศึกษาถึงแนวทางที่เหมาะสมที่จะกำหนดให้ทรัพย์สินราคาได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมลงไปในประมวลกฎหมายอาญานั้น ในบทที่ 2 นี้ ผู้เขียนจำต้องศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีในกฎหมายอาญาและการกำหนดเหตุฉกรรจ์ ซึ่งประกอบไปด้วยความหมายของความผิดอาญาและจุดประสงค์ของกฎหมายอาญา ตลอดจนลักษณะและองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์และเหตุฉกรรจ์ความผิดฐานลักทรัพย์ เพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ถึงปัญหา รวมถึงแนวทางที่เหมาะสมที่จะปรับปรุงแก้ไขเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายอาญาของไทยต่อไป

2.1 ความหมายของความผิดอาญาและจุดประสงค์ของกฎหมายอาญา

กฎหมายอาญา หมายถึง กฎหมายที่บัญญัติถึงความผิดและโทษ การกำหนดความผิดอาญาจึงเป็นข้อสำคัญ โดยทั่วไปมีความเข้าใจกันว่า ความผิดอาญาส่วนใหญ่มีลักษณะที่มาจากศีลธรรมหรือเป็นความผิดในตัวเอง (mala in se) ซึ่งก็มีส่วนถูกต้องอยู่ แต่มิใช่เช่นนั้นเสมอไปเสียแล้ว เพราะในปัจจุบันคนที่เคร่งครัดใน ศีลธรรมก็อาจทำผิดกฎหมายอาญาได้ เช่น ช่วยซุกซ่อนหรือทำลายยานหลักฐานในการกระทำความผิด หรือให้การเป็นพยานเท็จต่อศาล เพื่อช่วยเหลือผู้มีพระคุณ ในขณะที่คนที่มีผู้ผิดถูกผิดเมียเขาซึ่งผิดศีลธรรม แต่กฎหมายไทยยังไม่มิบบทบัญญัติลงโทษในทางอาญา เป็นต้น นอกจากนี้ในปัจจุบันมีกฎหมายทางเทคนิคเกิดขึ้นมาก จึงมีความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติขึ้น (mala in prohibita) เช่น กฎหมายควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ไม่ให้

ปล่อยสารพิษมาทำอันตรายแก่ชุมชนซึ่งก็น่าจะถูกต้องชอบด้วยเหตุผลและศีลธรรมอยู่ในตัวเอง แต่ก็
มีกฎหมายที่บัญญัติไว้บางประเภทที่ไม่เกี่ยวกับศีลธรรมเลย เช่น การขับรถต้องมีใบอนุญาตขับขี่
หรือกฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนราษฎร การภาษีอากร เป็นต้น กฎหมายบางฉบับอาจบัญญัติขึ้นก็ด้วย
เหตุผลเฉพาะเรื่องเฉพาะราว เช่น กฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หรือบัตร
อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีขึ้นเพื่อก้าวให้ทันเทคโนโลยีใหม่ๆ ยิ่งไปกว่านั้นกฎหมายยังอาจกำหนดบุคคล
ต้องรับผิดชอบทางอาญาโดยเด็ดขาด โดยไม่คำนึงถึงเจตนาหรือความประมาทของผู้กระทำหรืออาจ
กำหนดให้ต้องรับผิดชอบในการกระทำของบุคคลอื่นอีกด้วย เช่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา
213 ดังนั้น การจะให้ความหมายของความผิดอาญาจึงเป็นเรื่องที่ยากที่จะหาขอบเขตแน่นอนได้
คงจะต้องวางไว้กว้างๆ เพียงว่า การกระทำใดที่กฎหมายเห็นว่ากระทบกระเทือนต่อผู้อื่นหรือความ
สงบสุขของส่วนรวมอย่างร้ายแรงสมควรได้รับโทษทางอาญา กล่าวคือ การกระทำ (หรือการไม่
กระทำ) ที่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมิให้เกิดความ
เสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สินของผู้อื่น เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ การ
ปกครอง เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชนหรือความเป็นระเบียบเรียบร้อยโดยทั่วไป บทบัญญัติ
ดังกล่าวมีกำหนดโทษ โดยรัฐจะเป็นผู้บังคับและลงโทษตามกระบวนการที่จัดขึ้น¹

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีเหตุผลและกฎหมายก็มีไว้สำหรับผู้มีเหตุผลด้วย กฎหมาย
อาญาไม่บังคับโทษกับเด็กหรือคนวิกลจริต เพราะบุคคลดังกล่าวไม่มีความรู้ผิดชอบในการใช้
เหตุผลในขณะเดียวกัน การอยู่ร่วมกันนสังคมย่อมก่อให้เกิดปัญหาข้อขัดแย้งได้เนื่องจากต่างก็เชื่อ
ในเหตุผลของตนเองและไม่ค่อยจะยอมซึ่งกันและกัน หากปล่อยให้ต่างคนต่างกระทำตามเหตุผล
ของตน เช่น ยอมให้มีการแก้แค้นกันเอง ก็จะไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้เกิดการขัดแย้งและ
ความไม่สงบสุขขึ้นได้ ดังนั้น จึงต้องมีมาตรการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมด้วยกฎหมาย
คือบอกแนวทางที่จะปฏิบัติ หรือไม่ควรปฏิบัติต่อกัน แต่วิธีการควบคุมที่แพร่หลายและเห็นผลได้
ชัดเจนในปัจจุบัน ได้แก่การใช้กฎหมายอาญา อาจกล่าวได้ว่าทุกประเทศมีกฎหมายอาญาใช้อยู่
ประจำ ปัญหาก็คือพฤติกรรมใดที่จะถูกควบคุม จำกัดโดยกฎหมายอาญาตามหลักภัยอันตราย
(the principle of harm) กับความจำเป็นที่ต้องบัญญัติความผิดที่มีโทษทางอาญา โดยรัฐพึงกำหนด
โทษอาญาเฉพาะความผิดที่ร้ายแรง เพื่อเป็นมาตรการในการควบคุมความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ
สังคมตามวัตถุประสงค์ของการบัญญัติกฎหมายอาญาด้วยว่ามีอยู่อย่างไร กฎหมายอาญามีเพื่อแก้
แค้นและแก้ไข ทั้งในพฤติกรรม (conduct) และในแง่จิตใจ (moral) โดยคำนึงถึงประโยชน์ร่วมกัน
(utilitaire) ด้วย กล่าวคือ

¹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, กฎหมายอาญาภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 21 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563),
น. 14-15.

1. ห้ามปราม และป้องกันพฤติกรรมอันนำไปสู่พฤติกรรมที่คุกคามต่อสวัสดิภาพและผลประโยชน์ของสาธารณชนและเอกชน
2. ควบคุม บุคคลซึ่งมีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางที่จะกระทำความผิดอาญา ได้แก่ การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยแก่บุคคลบางจำพวก (คนวิกลจริต ดิดสุรา ยาเสพติด เป็นต้น)
3. เตือน บุคคลทั่วไปไม่ให้ละเมิดบทบัญญัติของกฎหมายและสร้างจิตสำนึกไปในตัว
4. ป้องกันและรักษาไว้ซึ่งสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว อันได้แก่ความผิดเกี่ยวกับการล่วงละเมิดผู้เยาว์ ความผิดฐานลักทรัพย์ระหว่างสามีภริยา บิดามารดากับบุตร สถาบันของรัฐ อันได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ตลอดจนสิทธิและทรัพย์สินส่วนบุคคลและสาธารณะ²

2.2 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดความผิดอาญาและโทษทางอาญา

2.2.1 วิวัฒนาการของการกำหนดความผิดอาญา มีวิวัฒนาการ 3 ช่วง คือ ช่วงใช้เกณฑ์ทางศีลธรรม ช่วงใช้เกณฑ์ทางสังคม และช่วงใช้เกณฑ์ทางกฎหมาย³

การใช้เกณฑ์ทางศีลธรรม ในสังคมดั้งเดิมการกำหนดว่าพฤติกรรมใดควรเป็นความผิดทางอาญาจะใช้มาตรวัดทางศีลธรรมกำกับ กล่าวคือ การใดเป็นการผิดศีลธรรม การนั้นคือการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญาและจะถูกลงโทษ การใช้เกณฑ์ดังกล่าวสามารถใช้ได้อย่างดีกับสังคมพื้นฐานที่ยังไม่มีผู้คนอยู่มากนัก เพราะความจำเป็นในการใช้กฎหมายเทคนิคเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยยังไม่มี ความจำเป็น ดังนั้นในยุคนี้การผิดศีลธรรมกับการผิดกฎหมายอาญาจึงเป็นเรื่องเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อสังคมพัฒนาขึ้น มีผู้คนมากขึ้น ความจำเป็นที่จะต้องออกกฎหมายอาญาเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมจึงเกิดขึ้น กฎหมายจึงค่อยๆ เคลื่อนตัวออกจากศีลธรรมแต่ก็ไม่ได้แยกจากกันเด็ดขาด จนทำให้เกิดสถานะของกฎหมายกับศีลธรรมมีความสัมพันธ์แบบ intersection กัน กล่าวคือ บางกรณีเป็นทั้งผิดกฎหมายและผิดศีลธรรม เช่น การฆ่าคน บางกรณีผิดศีลธรรมอย่างเดียวไม่ผิดกฎหมาย เช่น การพูดโกหก ที่ไม่ได้ไปซึ่งทรัพย์สิน มิเช่นนั้นจะเป็นความผิดฐานฉ้อโกง และบางกรณีผิดกฎหมายอย่างเดียวไม่ผิดศีลธรรม เช่น การจอดรถในที่ห้ามจอด

การใช้เกณฑ์ทางสังคม ในช่วงนี้มองว่า การกระทำความผิดคือการกระทำที่กระทบกระเทือนสังคม ซึ่งการพิจารณาว่าอะไรคืออาชญากรรมก็มองจากการกระทำที่ทำให้สังคมเสียหายนั่นเอง อาชญากรรมจึงเป็นสิ่งที่สังคมรับรู้ร่วมกันว่าการกระทำนั้นคืออาชญากรรม แต่

² เฝิงฮ้าง, น.15-16.

³ ปกป้อง ศรีสนิท, กฎหมายอาญาชั้นสูง, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563), น. 26.

อย่างไรก็ดี แนวคิดนี้ยังสร้างความไม่แน่นอนให้กับกฎหมาย เพราะเวลาเกิดการกระทำใดเกิดขึ้นแล้วยากที่จะหาตัวแทนสังคมมาชี้ว่าการกระทำนั้นเป็นอาชญากรรมและควรถูกลงโทษหรือไม่

การใช้เกณฑ์ทางกฎหมาย แนวคิดเสรีนิยมประชาธิปไตยมองว่า กฎหมายที่ลงโทษผู้กระทำความผิดต้องออกมาจากรัฐสภาซึ่งเป็นผู้แทนประชาชน ดังนั้น เมื่อรัฐสภาออกกฎหมายที่กำหนดความผิดออกมาแล้ว กฎหมายนั้นจะใช้บังคับได้ตามความประสงค์ของประชาชน แม้ว่ากฎหมายที่กำหนดความผิดฐานใหม่ขึ้นมาจะไม่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมเลยก็ตาม การใช้เกณฑ์ทางกฎหมาย โดยยึดถือว่ารัฐสภาเห็นว่าการกระทำใดควรลงโทษ การกระทำนั้นก็เป็นความผิดอาญา อาจทำให้เกิดสภาวะการณ์ที่เรียกว่ากฎหมายอาญาเพื่อ (over-criminalization) ซึ่งในปัจจุบันฝ่ายนิติบัญญัติจะกำหนดให้พฤติกรรมใดเป็นความผิดอาญาโดยดูจากการกระทำนั้นต้องขัดกับความสงบเรียบร้อยของสังคม

2.2.2 แนวคิดการกำหนดความผิดอาญาในปัจจุบัน

ในปัจจุบันแนวคิดในการกำหนดความผิดอาญาจะพิจารณาไปที่ความสงบเรียบร้อยของสังคม แนวคิดนี้มีความชัดเจนในตัวเองเรื่องการยอมรับอำนาจนิติบัญญัติเป็นผู้กำหนดฐานความผิดและบทลงโทษ พร้อมกับให้แนวทางว่าจะต้องเป็นการลงโทษการกระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม⁴

เมื่อความผิดอาญาถูกกำหนดโดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อลงโทษการกระทำที่กระทบกระเทือนความสงบเรียบร้อยของสังคม ความผิดอาญาจึงไม่ใช่การกระทำที่เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน ที่การฝ่าฝืนอาจถูกลงโทษทางสังคม หรือ การกระทำที่ผิดศีลธรรมที่เป็นบาป ซึ่งมีสภาพบังคับทางศาสนา หรือความรู้สึกรวมทั้งบางกรณีก็มีสภาพบังคับทางสังคม หรือการกระทำที่เป็นการละเมิดกฎหมายทางแพ่งซึ่งมีสภาพบังคับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่ง

2.2.3 แนวคิดนิติเศรษฐศาสตร์

นิติเศรษฐศาสตร์ (economic analysis of law) เป็นแนวคิดใหม่ที่น่าหลักพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์มาอธิบายกฎหมาย โดยกำหนดให้รัฐก็เป็นผู้เล่นหนึ่งในสังคม และหากรัฐจะกำหนดความผิดอาญา รัฐจะต้องคำนึงถึง “ผลประโยชน์” และ “ต้นทุน” เช่นเดียวกัน ปัจเจกชนที่คำนึงถึงถึงปัจจัยทั้งสองด้านเมื่อจะดำเนินกิจกรรมใดๆ หากพิจารณาจากหลักเกณฑ์ทางเศรษฐศาสตร์การกำหนดว่าพฤติกรรมใดควรเป็นความผิดอาญาควรพิจารณาจากประโยชน์สังคม (social benefits) และต้นทุนสังคม (social costs) เป็นสำคัญ กล่าวคือ การกระทำใดที่ได้ประโยชน์สังคมมากกว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นกับสังคม การกระทำนั้นไม่ควรเป็นความผิดอาญา ดังนั้น การกระทำที่สร้างความเสียหายต่อสังคมมากกว่าผลประโยชน์ที่สังคมได้รับ การกระทำนั้น

⁴ เพิ่งอ้าง, น. 27.

จะถูกกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญา ดังนั้น แนวคิดนี้จะกำหนดให้รัฐจะกำหนดความผิดอาญาเมื่อการกระทำนั้นสร้างต้นทุนให้มากกว่าประโยชน์สังคม และรัฐจะไม่กำหนดความผิดอาญาเมื่อการกระทำนั้นสร้างประโยชน์ให้กับสังคมมากกว่าต้นทุน⁵

นิติศาสตร์คือศาสตร์ที่ว่าด้วยความเป็นธรรม ในขณะที่เศรษฐศาสตร์คือศาสตร์ที่ว่าด้วยการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้เกิดสวัสดิการสังคม ทั้งสองศาสตร์ล้วนมีแนวคิดบางส่วนที่สอดคล้องกันและบางส่วนที่ต่างกัน หากยกปัญหาเรื่องหนึ่งขึ้นพิจารณาแล้วใช้มุมมองนิติศาสตร์กับมุมมองทางเศรษฐศาสตร์มาพิจารณา อาจพบว่า ปัญหาบางเรื่องนิติศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์ให้คำตอบเดียวกันแต่ใช้การอธิบายทางแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ในขณะที่ปัญหาบางเรื่องนิติศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์อาจให้คำตอบที่ต่างกันโดยสิ้นเชิง ตัวอย่างปัญหาเรื่องเดียวกันที่มุมมองนิติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ให้คำตอบเหมือนกัน แต่อธิบายต่างกัน เช่น การกระทำด้วยความจำเป็น เหตุผลทางนิติศาสตร์คือความเป็นธรรมกับผู้จำต้องกระทำด้วยความจำเป็น แต่เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์มองว่า ผู้กระทำความผิดด้วยความจำเป็นนั้นได้กระทำสิ่งที่ สังคมปรารถนา (socially desirable) เพราะผลประโยชน์ที่สังคมได้รับ (benefits) จากการกระทำดังกล่าวมากกว่า ความเสียหาย (harm) ที่เกิดขึ้นกับสังคม แต่ในบางสถานการณ์ กฎหมายกับเศรษฐศาสตร์อาจให้คำตอบที่ต่างกันได้⁶

ทั้งนี้การกำหนดให้การกระทำใดเป็นความผิดอาญาขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ดังต่อไปนี้⁷

1. การกระทำหรือพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดความเสียหาย (Harm) อันมีผลกระทบต่อความรู้สึกและอารมณ์ของคนในสังคมรวมทั้งประโยชน์ของสังคม
2. ความเสียหายที่เกิดขึ้นต้องมีกำหนดห้ามไว้ในกฎหมายอาญา การกระทำใดแม้จะถูกต่อต้านจากสังคมก็ตามการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดอาญา เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญา
3. ต้องมีการกระทำ (Conduct) ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะเป็นการกระทำโดยตั้งใจ (Intention) หรือกระทำโดยประมาท (Risk) หรือกระทำโดยงดเว้น (Inaction) โดยที่การกระทำต่อไปนี้จะก่อให้เกิดความเสียหาย
4. ต้องมีเจตนา (Mens rea) หรือ (Criminal intent) ซึ่งมีความหมายแตกต่างจากมูลเหตุจูงใจ (Motivation) โดยการที่การกระทำความผิดอาญาจะต้องประกอบด้วยเจตนาร้าย แต่มูลเหตุจูงใจอาจไม่ใช่สิ่งชั่วร้ายก็ได้

⁵ เฝ้าฮ้าง, น. 28.

⁶ เฝ้าฮ้าง, น. 87.

⁷ Sutherland, Edwin Hardin, *Principles of Criminology*, 6th ed (Chicago: Lippincott, 1966), p. 12-13.

5. ต้องมีเจตนา (Mens rea) และการกระทำ (Conduct) อยู่ด้วยกันในขณะกระทำ

6. ต้องมีความสัมพันธ์ (Casual) ระหว่างความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการต้องห้ามด้วยกฎหมายกับเจตนาที่จะกระทำความผิด กล่าวคือความเสียหายที่เกิดขึ้นจะต้องเกิดจากการกระทำอย่างชัดเจน

7. ต้องมีกฎหมายบัญญัติลงโทษ (Punishment) ต่อผู้กระทำเพื่อเป็นการข่มขู่ (Threat)

2.2.4 ทฤษฎีในการกำหนดโทษทางอาญา

เมื่อบุคคลมีความรับผิดชอบทางอาญาแล้ว บุคคลนั้นจะถูกลงโทษทางอาญา โทษอาญาจะต้องมีประสิทธิภาพในการยับยั้งมิให้คนที่กระทำผิดแล้วหวนกลับไปทำผิดอีก และจะต้องมีประสิทธิภาพในการที่จะยับยั้งมิให้คนอื่นเลียนแบบกระทำความผิดนั้น ในทางตรงข้าม หากโทษทางอาญาไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้เกิดการซ้ำหรืออาชญากรรมเลียนแบบ ซึ่งจะทำให้สังคมไม่สงบสุขและแสดงถึงความล้มเหลวของกฎหมายอาญา

วัตถุประสงค์ในการลงโทษ มีอยู่ 5 เรื่อง คือ การแก้แค้นทดแทน การข่มขู่ยับยั้ง การตัดความสามารถผู้กระทำความผิด การฟื้นฟูแก้ไขและการนำกลับสู่สังคม

1) การแก้แค้นทดแทน (retribution) เป็นวัตถุประสงค์ในการลงโทษดั้งเดิมที่เกิดขึ้นในสมัยที่ยังไม่มีระบบรัฐทันสมัย การแก้แค้นส่วนตัว เป็นเรื่องที่ยอมรับได้ในสังคมดั้งเดิม (primitive society) กฎหมาย Lex Talionis หรือ Talion Law ได้จัดระเบียบการแก้แค้นให้ได้สัดส่วน โดยกำหนดว่า “อาชญากรควรได้รับการลงโทษเสมอกับการบาดเจ็บและความเสียหายที่อาชญากรก่อขึ้นให้กับผู้เสียหาย” กฎเกณฑ์ดังกล่าวต่อมาถูกเรียกว่าเป็น “กฎตาต่อตา ฟันต่อฟัน” (an eye for an eye principle) ซึ่งความเข้าใจในปัจจุบันอาจมองว่าเป็นกฎแห่งการตอบโต้ที่รุนแรง แต่แท้จริงแล้วกฎเกณฑ์นี้เป็นที่มาแห่งหลักความได้สัดส่วน (proportionality principle) ที่ยังปรากฏอยู่ในกฎหมายในปัจจุบัน และทำให้การแก้แค้นไม่เกินไปกว่าความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ

2) การข่มขู่ ยับยั้ง (intimidation, deterrence) เป็นวัตถุประสงค์การลงโทษเพื่อสร้างประโยชน์สังคม เพราะการลงโทษใดสามารถยับยั้งผู้กระทำความผิดมิให้กลับไปทำผิดได้อีก และยับยั้งมิให้ผู้อื่นเลียนแบบการกระทำความผิดได้ การลงโทษนั้นจะเกิดประโยชน์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “อรรถประโยชน์นิยม” (utilitarianism)

ทฤษฎีอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarian Theory) เป็นแนวคิดจริยธรรมทางสังคมของนักปรัชญาชาวอังกฤษคือ เจเนมี เบนธัม (Jeremy Bentham) เป็นทั้งนักกฎหมายและนักปฏิรูปสังคมคนสำคัญที่ได้รับการยกย่องในฐานะผู้ก่อตั้งทฤษฎีอรรถประโยชน์นิยม ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการออกกฎหมายต้องให้สอดคล้องกับกฎธรรมชาติโดยต้องคำนึงถึงมวลความสุขของคนส่วนใหญ่ในสังคม

⁸ ปกป้อง ศรีสนิท, *อ่างแล้ว เจริญรอดที่ 3*, น. 203.

เป็นสำคัญ คือ ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในรัฐ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้เชื่อว่ามิถุนธรรมชาตินี้ 2 ประการ คือ ความพึงพอใจ และความเจ็บปวด กฎธรรมชาตินี้จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์เสมอ ดังนั้น ก่อนที่มนุษย์จะตัดสินใจทำอะไรก็ตามก็ต้องนำกฎธรรมชาตินี้ 2 ประการมาชั่งน้ำหนักก่อนเสมอ สำหรับการประกอบอาชญากรรมก็เช่นเดียวกัน หากบุคคลนั้นชั่งน้ำหนักแล้ว ผลของการกระทำความคิดที่จะได้รับจะทำให้บุคคลนั้นเกิดความพึงพอใจมากกว่าการถูกลงโทษ บุคคลนั้นก็เลือกที่จะกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมนั้น ทฤษฎีนี้จึงยึดถือ “ความสุขของคนในสังคม” เป็นเกณฑ์พื้นฐานในการตัดสินใจว่าอะไรถูกต้องเหมาะสม เพราะความถูกต้องเหมาะสมของการกระทำมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดความสุขของคนส่วนใหญ่⁹

การประหารชีวิต กับการจำคุกระยะยาว มีลักษณะของการข่มขู่ยับยั้ง การเฉียน (caning) ก็เป็นโทษที่ใช้ในสิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน ที่สอดคล้องกับการข่มขู่ยับยั้งได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพในการยับยั้งผู้กระทำความผิดอย่างยิ่ง สังเกตได้จากการกระทำความผิดฐานขีดเขียนในที่สาธารณะให้เกิดความสกปรก ไม่ค่อยปรากฏให้เห็นในสิงคโปร์ เพราะสิงคโปร์จะเฉียนคนที่กระทำการดังกล่าว แต่ในประเทศไทยปรากฏให้เห็นอยู่มากเพราะมีโทษปรับแค่ไม่ปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามกฎหมายรักษาความสะอาด อย่างไรก็ตาม หากเพิ่มลักษณะของการข่มขู่ยับยั้งในการลงโทษให้มากขึ้นจะส่งผลให้ไปกระทบสิทธิมนุษยชนมากขึ้นเช่นกัน เช่น ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ซึ่งประเทศไทยเป็นรัฐภาคี ข้อ 7 ได้กำหนดห้ามมิให้มีการลงโทษที่ทรมาน ทารุณ โหดร้าย หรืออับยัสต์ศีร์ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าลักษณะของการข่มขู่ ยับยั้ง กับสิทธิมนุษยชนมักจะแปรผกผันเสมอ¹⁰

3) การตัดความสามารถในการกระทำความผิด (incapacitation) การจำคุกเป็นการตัดความสามารถมิให้ผู้กระทำได้กระทำความผิดอีกภายในระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำ เช่นเดียวกับกับการประหารชีวิตก็ตัดความสามารถมิให้ผู้กระทำความผิดตลอดไป การริบทรัพย์ที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (1) สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อนี้เช่นเดียวกัน และการนิยาลดความต้องการทางเพศให้กับผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนก็เป็น การลงโทษรูปแบบใหม่ที่ใช้ในบางประเทศซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อนี้¹¹

4) การฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิด (rehabilitation) เป็นวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนมากที่สุด และหากการฟื้นฟูสำเร็จสังคมก็จะได้ประโยชน์

⁹ อัจฉริยา ชูตินันท์, อาชญาวิทยา และ ทัณฑวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563), น. 219-220.

¹⁰ ปกป้อง ศรีสนิท, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 3, น. 204.

¹¹ เพิ่งอ้าง, น. 204-205.

จากการลงโทษดังกล่าว เพราะผู้กระทำความผิดจะไม่หวนกลับไปทำผิดอีก ฝ่ายที่นิยมในวัตถุประสงค์ข้อนี้จะมองว่าอาชญากรทุกคนเป็นเสมือนผู้ป่วยที่สามารถฟื้นฟูแก้ไขรักษาได้ และสามารถให้อาชญากรที่แก้ไขแล้วกลับสู่สังคมได้ แต่อย่างไรก็ตามการฟื้นฟูอย่างเดียวยังอาจไม่มีผลถึงการยับยั้งอาชญากรรมเลียนแบบ เพราะผู้ที่ไม่เคยทำผิดอาจไม่เกรงกลัวต่อมาตรการการลงโทษที่มีแต่มีดีของฟื้นฟูแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ การฟื้นฟูในเรือนจำที่ประสบความสำเร็จทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวกลับใจเป็นคนดีแล้ว แต่เมื่อพ้นโทษ เรือนจำก็ปล่อยให้พนักงานออกไปเผชิญสภาพสังคมภายนอกโดยไม่มีการเตรียมตัว ผู้พ้นโทษก็จะถูกสังคมตีตราบป โดยเจ้านายจ้างก็ไม่รับเข้าทำงาน โอกาสที่จะถูกโคตเคี้ยวและกลับไปทำความผิดอีกก็จะมีมาก ดังนั้นการฟื้นฟูอย่างเดียวยังไม่น่าจะช่วยแก้ปัญหาได้ จึงต้องมีแนวคิดในการนำผู้กระทำความผิดกลับสู่สังคม (resocialization)¹²

5) การนำผู้กระทำความผิดกลับสู่สังคม (resocialization) เป็นวัตถุประสงค์ที่ต่อยอดจากการฟื้นฟูผู้กระทำความผิด เป็นแนวคิดแห่งการให้โอกาสคนในสังคม ตัวอย่างของวิธีการนำผู้กระทำความผิดกลับสู่สังคมเช่น ก่อนที่จะพ้นโทษ เรือนจำทำความตกลงกับนายจ้างให้รับนักโทษไปทำงานตอนกลางวันและกลับมานอนเรือนจำตอนกลางคืน เพื่อเตรียมสังคม เตรียมงานและสภาพแวดล้อมให้นักโทษ เมื่อพ้นโทษออกไปจะได้รับการยอมรับและไม่กลับมาทำผิดอีก นอกจากนี้ หลังจากที่พ้นโทษจากเรือนจำมาแล้วระยะหนึ่ง ควรมีระบบที่ทำให้นักโทษสามารถร้องขอให้ล้างมลทินตนเองเพื่อให้ นายจ้างหรือคนในสังคมไม่สามารถทราบได้ว่าเขาเคยติดคุกมาก่อนซึ่งมีอยู่ในประเทศฝรั่งเศส¹³

การแก้แค้นทดแทน (retribution) เป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษอย่างหนึ่งที่เป็นที่มาของหลักความได้สัดส่วน ซึ่งหลักความได้สัดส่วนนั้นมีทฤษฎีที่สนับสนุนคือ ทฤษฎีเจตจำนงอิสระ (Free Will Theory) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการพิจารณาโทษผู้กระทำความผิดควรจะได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของอาชญากรรม กล่าวคือ การกำหนดบทลงโทษนั้นต้องได้สัดส่วนเหมาะสมกับลักษณะของความผิด (Equal punishment for the same crime) คือ การลงโทษต้องไม่มากจนมีลักษณะโหดร้ายทารุณ หรือไม่น้อยเกินไปจนทำให้ผู้กระทำความผิดคิดว่าคุ้มค่าที่จะได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมนั้น ทฤษฎีนี้ถือว่ามนุษย์ทุกคนมีเจตจำนงอิสระ (Free Will) และมนุษย์มีอิสระในการเลือกกระทำสิ่งใดๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์ เช่นเดียวกันกับการประกอบอาชญากรรมเมื่อมนุษย์เห็นว่าการกระทำ

¹² ปกป้อง ศรีสนิท, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 3*, น. 205.

¹³ *เพิ่งอ้าง.*

ความผิคนั้นทำให้เกิดความพอใจและตัดสินใจเลือกกระทำความผิคนั้น มนุษย์ย่อมต้องยอมรับผลร้ายที่จะต้องเกิดขึ้นด้วย¹⁴

นอกจากนี้ลักษณะของหลักความได้สัดส่วนในการกำหนดโทษในกฎหมายอาญาจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของบทลงโทษกับพฤติการณ์ของการกระทำความผิคนั้นไม่ว่าจะเป็นวิธีการที่ผู้กระทำความผิคนั้นใช้ในการกระทำความผิคนั้น ความรุนแรงของการกระทำ รวมไปถึงถึงระดับความร้ายแรงของความเสียหายหลักเกณฑ์ที่จะนำมาใช้วัดระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิคนั้นแยกออกเป็น 2 ประการคือ¹⁵

1. ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่ผู้กระทำผิคนั้นก่อขึ้น (Harm)
2. ความน่าตำหนิหรือความชั่วร้ายในจิตใจของผู้กระทำ (Culpability)¹⁶

ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่ผู้กระทำผิคนั้นก่อขึ้น (Harm) ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

- 1) ความหมายของ “ภัยอันตราย”

แนวคิดเกี่ยวกับภัยอันตราย (Harm) ถูกนำเสนอเป็นครั้งแรกโดย John Stewart Mill ในงานเขียน Liberty กล่าวว่าเหตุผลในการใช้อำนาจเหนือบุคคลในสังคมที่เจริญแล้วมีเพียงอยู่ประการเดียว คือ เพื่อป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลอื่น ต่อมาหลักภัยอันตรายได้รับการพัฒนาโดย Joel Feinberg และได้ให้นิยามคำว่า “ภัยอันตราย” (Harm) ว่าหมายถึง สภาวะที่ผลประโยชน์ถูกลดทอนลง (Setback Interest) อันเป็นผลมาจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องหรือจากการรบกวน ดังนั้นการก่อให้เกิดภัยอันตรายจึงเป็นเรื่องของการกระทำต่อผลประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้อื่น การบังคับใช้กฎหมายจึงเป็นไปเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิคนั้นก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อบุคคลในสังคม¹⁷

- 2) หลักเกณฑ์ที่นำมาใช้วัดระดับของภัยอันตรายหรือความเสียหาย

Von Hirsch และ Jareborg ได้เสนอให้วัดระดับความร้ายแรงของภัยอันตรายจากมาตรฐานความเป็นอยู่ (Living Standard) ที่ถูกรบกวน กล่าวคือ พิจารณาว่าผลประโยชน์ที่ลดน้อยถอยลง (Setback Interest) มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตเพียงใด โดยจำแนกผลประโยชน์หรือคุณค่า ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

¹⁴ อัจฉริยา ชูตินันท์, *อ้าวแล้ว เจริญรอกที่ 9*, น. 218-219.

¹⁵ วันชพร บดิการ, “การกำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิคนั้นขั้นยกออก,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563), น. 36.

¹⁶ *เพ็งอ้าว*, น. 36.

¹⁷ *เพ็งอ้าว*, น. 37.

- กายภาพ
- ทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวก
- เกียรติยศชื่อเสียง
- ความเป็นส่วนตัวและการมีอิสรภาพ

และจำแนกมาตรฐานความเป็นอยู่ (Living Standard) ออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับที่ 1 “เพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด” ระดับที่ 2 และ 3 “ความสะดวกสบายและเกียรติยศศักดิ์ศรี” และระดับที่ 4 คือ “การยกระดับคุณภาพของชีวิตให้ดีขึ้น”¹⁸

ประโยชน์หรือคุณค่าประเภท “กายภาพ” อยู่ในมาตรฐานความเป็นอยู่ทั้ง 4 ระดับ ในขณะที่คุณค่าประเภทอื่น เช่น “ความเป็นส่วนตัวและการมีอิสรภาพ” จะถูกจำกัดไว้ให้มีเฉพาะในมาตรฐานว่าด้วยเรื่อง “ความสะดวกสบายและเกียรติยศศักดิ์ศรี” เท่านั้น ทำให้การกระทำ ความผิดอาญาที่กระทบต่อมาตรฐานระดับที่ 1 ว่าด้วย “เพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด” มีความร้ายแรงมากที่สุด ในขณะที่การฝ่าฝืนมาตรฐานระดับที่ 4 ว่าด้วย “การยกระดับคุณภาพของชีวิตให้ดีขึ้น” มีความร้ายแรงน้อยที่สุด เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นเป็นการทำลายคุณค่าทางกายภาพ ทำให้กระทบมาตรฐานขั้นแรกในเรื่อง “เพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด” ในขณะที่ความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นการลดทอนคุณค่าประเภทชื่อเสียง ซึ่งกระทบมาตรฐานขั้นที่ 3 ว่าด้วย “ความสะดวกสบายและเกียรติยศศักดิ์ศรี” ทำให้ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นมีความร้ายแรงกว่าความผิดฐานหมิ่นประมาท

การวัดระดับภัยอันตรายหรือความเสียหายจึงต้องพิจารณาว่าการกระทำ ความผิดอาญาที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อคุณค่าหรือผลประโยชน์ประเภทใด (กายภาพ, ทรัพย์สินและสิ่งอำนวยความสะดวก, เกียรติยศชื่อเสียง หรือความเป็นส่วนตัวและการมีอิสรภาพ) และผลประโยชน์ที่ทำลายกระทบต่อมาตรฐานความเป็นอยู่ อยู่ขั้นใด เพื่อนำมาประเมินความร้ายแรงของการกระทำดังกล่าว

เมื่อได้ระดับความร้ายแรงของภัยอันตรายแล้ว ก็จะต้องพิจารณาต่อไปว่าการกระทำ ความผิดนั้นก่อนให้เกิดภัยอันตรายแล้วหรือไม่ หากเป็นภัยอันตรายที่ยังห่างไกลหรือที่ยังไม่เกิดขึ้น และเป็นภัยอันตรายเพียงเล็กน้อย (remote and minimal harm) เช่น การวางแผน การเตรียมการ การสมคบ หรือพยายามกระทำความผิด ความร้ายแรงของการกระทำก็จะน้อยกว่าการกระทำ ความผิดสำเร็จ การประเมินภัยอันตรายของการกระทำจึงต้องดูความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือความเสี่ยงจากการกระทำความผิดประเภทนั้นๆ ด้วย

3) เหตุที่ต้องนำหลักภัยอันตรายมาพิจารณาประกอบกับหลักความน่าตำหนิหรือความชั่วร้ายในจิตใจของผู้กระทำ

¹⁸ เติ้งอ๋าง, น. 37.

เหตุที่ต้องนำขนาดของภัยอันตรายหรือความเสียหายมาวัดระดับความร้ายแรงของการกระทำแทนที่จะพิจารณาเฉพาะความน่าตำหนิของผู้กระทำ เนื่องจากว่าในการกระทำที่มีเจตนา เช่นเดียวกัน อาจก่อให้เกิดความเสียหายที่แตกต่างกันออกไป เช่น ระหว่างการกระทำความผิดฐานเดียวกันในชั้นพยายามกับชั้นความผิดสำเร็จ ความผิดในชั้นพยายามย่อมมีความเสียหายน้อยกว่าความผิดสำเร็จในชั้นสำเร็จ หรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น การลักทรัพย์ ระหว่างลักทรัพย์ที่มีมูลค่าน้อยกว่าทรัพย์ที่มีมูลค่าสูง แม้บุคคลสองคนจะมีเจตนาที่จะพรากรกรรมสิทธิ์จากเจ้าของเหมือนกัน แต่การกระทำต่อทรัพย์ที่มีมูลค่าสูงย่อมมีความเสียหายมากกว่า หรือการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็นเหตุให้ผู้เสียหายได้รับความเดือดร้อนลำบากทางการเงิน แม้ว่าโดยลักษณะของความผิดจะต้องทำให้ทรัพย์สินลดน้อยถอยลงอยู่แล้ว แต่เมื่อถึงขนาดที่ก่อให้เกิดความยากลำบากทางการเงิน ย่อมเป็นความเสียหายที่ร้ายแรงกว่า เช่นนี้แล้วการพิจารณาเฉพาะความน่าตำหนิหรือเจตนาของผู้กระทำความผิดย่อมไม่เพียงพอ จึงต้องนำเอาขนาดของความเสียหายมาพิจารณาประกอบด้วย เนื่องจากการกำหนดให้การกระทำที่มีความเสียหายร้ายแรงต้องรับโทษหนักขึ้นเป็นการพิจารณาจากเหตุทางภาววิสัยที่ช่วยให้กฎหมายมีความมั่นคงและเป็นเอกภาพ การบัญญัติกฎหมายของรัฐจึงไม่สามารถพิจารณาเฉพาะหลักความน่าตำหนิของผู้กระทำ แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักความเป็นภัยอันตรายด้วย¹⁹

ความน่าตำหนิหรือความชั่วร้ายในจิตใจของผู้กระทำ (Culpability) ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1) หลักเกณฑ์ที่นำมาใช้วัดระดับความน่าตำหนิของผู้กระทำความผิด

ความน่าตำหนิหรือความชั่วร้ายในจิตใจของผู้กระทำความผิด ขึ้นอยู่กับเจตนา มูลเหตุจูงใจและพฤติการณ์อื่นที่จะตัดสินว่าผู้กระทำความผิดสมควรที่จะรับผิดในการกระทำหรือไม่ เป็นการพิจารณาจากองค์ประกอบภายในจิตใจของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ หากมีจิตใจที่ชั่วร้ายน่าตำหนิมาก ผู้กระทำความผิดก็สมควรต้องรับโทษหนักขึ้น ดังนั้น ความเสียหายในลักษณะอย่างเดียวกัน อาจทำให้บุคคลได้รับโทษแตกต่างกันออกไปตามความชั่วร้ายในจิตใจของผู้กระทำ หลักเกณฑ์ที่จะนำมาพิจารณาความน่าตำหนิของผู้กระทำความผิด เช่น

- มูลเหตุจูงใจของผู้กระทำความผิด พิจารณาว่าเป็นการกระทำโดยเจตนา หรือโดยประมาทหรือความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด (Strict Liability) เช่น ระหว่างการกระทำของผู้ที่ฆ่าบุคคลอื่นโดยเจตนา ผู้ที่ควบคุมเครื่องจักรในโรงงานโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายกับเจ้าของโรงงานที่รู้ว่าทำให้ลูกจ้างต้องตกอยู่ในความเสี่ยงภัย จะเห็นได้ว่าทั้ง 3 บุคคลมีความน่าตำหนิที่ต่างกัน แม้ว่าภัยอันตรายที่เกิดขึ้นจะทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายเหมือนกันก็ตาม เมื่อเป็นการ

¹⁹ เห่งอ้าง, น. 39.

กระทำโดยเจตนาที่ย่อมมีความน่าตำหนิมากกว่า สมควรที่จะได้รับโทษหนักกว่าการกระทำโดยประมาท หรือระหว่างการทำกระทำโดยเจตนาเท่ากับเจตนาทำร้าย แม้ว่าผู้กระทำทั้ง 2 คนจะใช้วิธีการเดียวกันและผู้เสียหายได้รับอันตรายเหมือนกัน แต่ผู้ที่มีเจตนาทำร้ายย่อมมีความน่าตำหนิมากกว่าผู้ที่มีเจตนาทำร้าย ดังนั้นกฎหมายจึงต้องกำหนดบทลงโทษที่หนักแก่ผู้ที่มีจิตใจชั่วร้ายน่าตำหนิ²⁰

หากเป็นการกระทำโดยเจตนาจะต้องพิจารณาต่อไปมีเจตนาพิเศษที่เป็นมูลเหตุจูงใจในการกระทำ ความผิดหรือไม่ ตัวอย่างมูลเหตุจูงใจที่มีความน่าตำหนิมากขึ้น เช่น เป็นการกระทำเพราะความเกลียดชัง ซึ่งเกิดความมีอคติต่อผู้เสียหายอันเนื่องมาจากเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ เพศ หรือลักษณะอื่นๆ หรือเป็นการเลือกกระทำต่อผู้เสียหายที่เป็นผู้เปราะบาง หรือการกระทำเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ทางการเงิน โดยองค์ประกอบของความผิดไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเงินโดยตรง หรือเป็นการกระทำเพื่อขัดขวางกระบวนการยุติธรรมด้วยการปกปิดหรือทำลายพยานหลักฐานจากการกระทำความผิดของตนเองในครั้งก่อน หากผู้กระทำมูลเหตุจูงใจเช่นนี้ ย่อมมีความน่าตำหนิมากกว่าสมควรที่จะได้รับโทษหนักขึ้น

- การวางแผนเตรียมการกระทำ ความผิด เป็นการพิจารณาว่าการกระทำนั้นเกิดขึ้นโดยทันทีทันใดหรือมีการวางแผนมาก่อนล่วงหน้า หากมีการวางแผนย่อมมีความชั่วร้ายมากกว่ากระทำโดยทันทีเพราะได้ผ่านการไตร่ตรองมาอย่างดีแล้ว สมควรที่จะได้รับโทษหนักขึ้น

- อาศัยตำแหน่งหน้าที่ที่ตนได้รับความไว้วางใจหรือทักษะพิเศษทางวิชาชีพในการกระทำ ความผิด เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างกับนายจ้าง อาจารย์กับศิษย์ในความปกครอง หรือทนายความกับลูกความ เนื่องจากการกระทำที่ทำลายความไว้วางใจ (Breach of Trust) ผู้กระทำจึงมีความน่าตำหนิมากกว่าปกติ หรือการกระทำโดยอาศัยตำแหน่งเจ้าพนักงาน หรือผู้มีวิชาชีพ ก็มีความน่าตำหนิมากกว่ากรณีปกติเช่นกัน เนื่องจากผู้กระทำสามารถใช้ความรู้ความสามารถที่ตนมีเพื่อความสะดวกในการกระทำ ความผิด ทั้งยังสามารถปกปิดและทำลายหลักฐานได้โดยง่าย จึงสมควรลงโทษให้หนักขึ้น

- ใช้วิธีการที่รุนแรงในการใช้กระทำ ความผิด ไม่ว่าจะเป็นการใช้วิธีการที่ทารุณโหดร้าย หรือมีการใช้อาวุธและอุปกรณ์ที่เป็นอันตราย เช่น การมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดในการกระทำ ความผิด เหตุที่มีความน่าตำหนิมากกว่า เนื่องจากอาวุธปืนและวัตถุระเบิดมีอำนาจร้ายแรงสามารถทำอันตรายแก่บุคคลและทรัพย์สินได้โดยง่าย จึงสมควรลงโทษให้หนักขึ้น

- พฤติกรรมของผู้กระทำ ความผิด หากเคยกระทำ ความผิดมาก่อนแล้ว เช่น เป็นการกระทำมากกว่าหนึ่งครั้ง เป็นการกระทำในลักษณะต่อเนื่องกันไป หรือมีลักษณะของการกระทำ

²⁰ เติ้งฮ้าง, น. 40.

ความผิดเป็นปกติฐระ ผู้กระทำย่อมมีความน่าตำหนิมากขึ้น เพราะเป็นการกระทำโดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และไม่สำนึกในการกระทำความผิดของตนเอง สมควรลงโทษให้หนักขึ้น

2) เหตุที่ต้องนำหลักความน่าตำหนิของผู้กระทำมาพิจารณาประกอบกับหลักภัยอันตราย

หากพิจารณาเฉพาะความน่าตำหนิของผู้กระทำจะทำให้การกำหนดความผิดอาญามากเกินความจำเป็น ความน่าตำหนิที่จะถูกกำหนดให้เป็นความผิดจึงต้องสอดคล้องกับความเสียหายที่จะเกิดขึ้น การที่ผู้กระทำประสงค์หรือเล็งเห็นผลได้ว่าการกระทำของตนจะก่อให้เกิดความเสียหายหรือภัยอันตรายขึ้น ยังไม่เพียงพอที่จะบอกได้ว่าผู้กระทำสมควรที่จะถูกตำหนิหรือไม่ แต่จะต้องดูด้วยว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือไม่ เช่น ผู้ป่วยโรคจิตที่กระทำเพราะจิตหลอน หรือการกระทำของผู้เยาว์ที่ยังโตไม่พอที่จะตระหนักรู้ถึงการกระทำของตน แม้การกระทำของบุคคลเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเสียหาย แต่ไม่อาจถือว่าเป็นการกระทำที่มีความน่าตำหนิ หรือในบางกรณีการกระทำก่อให้เกิดผลเสียหายในลักษณะเดียวกัน แต่แรงจูงใจต่างกัน เช่น ระหว่างเจตนาทำร้ายกับประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส แม้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจะเหมือนกันคือผู้เสียหายได้รับอันตรายสาหัส แต่การกระทำโดยเจตนาย่อมมีความน่าตำหนิมากกว่าประมาท หากไม่นำหลักเรื่องความน่าตำหนิมาพิจารณาประกอบด้วย จะส่งผลทำให้การกำหนดโทษทั้งสองกรณีเท่ากัน²¹

ดังนั้น สรุปได้ว่า การลงโทษทางอาญาตามหลักความได้สัดส่วน ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของบทลงโทษกับพฤติการณ์ของการกระทำความผิด ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ถูกนำมาใช้วัดระดับความร้ายแรงของการกระทำ ได้แก่ ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดก่อขึ้น (Harm) และความน่าตำหนิหรือความชั่วร้ายในจิตใจของผู้กระทำความผิด (Culpability) ซึ่งจะต้องพิจารณาประกอบกันเสมอ เมื่อได้ความว่าเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรงอัตราโทษก็ต้องหนักขึ้นตามกัน

2.3 หลักประกันในกฎหมายอาญาและการตีความกฎหมายอาญา

หลักประกันในกฎหมายอาญา

Anselm von Feuerbach²² ได้วาง “หลักประกันในกฎหมายอาญา” ไว้เป็นครั้งแรกในหนังสือกฎหมายอาญาของเขาที่เขียนขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1801 โดยวางหลักไว้ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1) การลงโทษต้องมีกฎหมาย (nulla poena sine lege)
- 2) การลงโทษต้องขึ้นอยู่กับการมีอยู่ของการกระทำ (nulla poena sine crimine)
- 3) โทษที่จะลงต้องเป็นโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมาย (nullum crimen sine poena legali)²³

²¹ เพิ่งอ้าง, น. 41.

²² เป็นนักกฎหมายอาญาเยอรมันที่ยิ่งใหญ่ที่สุดผู้หนึ่ง เกิด ค.ศ. 1775 และเสียชีวิตเมื่อปี ค.ศ. 1833

“หลักประกันในกฎหมายอาญา” ดังกล่าวได้เรียกในภาษาลาตินว่า “nullum crimen, nulla poena sine lege” ในปัจจุบันได้เป็นหลักสากล

สำหรับประเทศไทย เมื่อได้มีการปรับปรุงกฎหมายตามแบบอย่างประเทศตะวันตกและเมื่อได้ประกาศใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) หลักประกันในกฎหมายอาญาที่ว่า “nullum crimen, nulla poena sine lege” นี้เป็นหลักที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และหลักนี้ได้รับการยอมรับอย่างสมบูรณ์ตลอดมา²⁴

ครั้งเมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบ พระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญแล้ว นอกจากจะ ได้บัญญัติหลักประกันในกฎหมายอาญานี้ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังได้มีการบัญญัติหลักประกันในกฎหมายอาญานี้ลงไว้ในรัฐธรรมนูญอีกด้วย²⁵

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

บทบัญญัติดังกล่าวนี้หมายความว่า เฉพาะ “กฎหมายที่เกิดจากการบัญญัติ” เท่านั้นที่สามารถกำหนดว่าการกระทำใดกระทำหนึ่งเป็นการกระทำที่เป็นความผิดอาญาได้ และเฉพาะกฎหมายที่เกิดจากการบัญญัติเท่านั้นเช่นกันที่สามารถกำหนดโทษสำหรับการกระทำใดกระทำหนึ่งได้ และทั้งสองประการที่กล่าวมาแล้วนั้น จะต้องมียุ่แล้วก่อนการกระทำนั้น และโดยที่การลงโทษทางอาญาเป็นมาตรการที่รุนแรงที่สุดของรัฐที่ใช้กับประชาชนในรัฐ ฉะนั้น รัฐจึงต้องบัญญัติกฎหมายอาญาให้ชัดเจนแน่นอนที่สุดเท่าที่จะทำได้ กล่าวคือ ต้องยึด “หลักความชัดเจนแน่นอน” ซึ่งข้อที่ว่ากฎหมายอาญาต้องชัดเจนแน่นอนนั้น เป็นผลที่สืบเนื่องมาจากเนื้อหาของบทบัญญัติดังกล่าวนั่นเอง

หลักประกันในกฎหมายอาญา จึงมีเนื้อหาหลัก 4 ประการ คือ

- 1) การห้ามใช้กฎหมายจารีตประเพณีลงโทษอาญาแก่บุคคล (Gewohnheitsrechtsverbot)
- 2) การห้ามใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งลงโทษทางอาญาแก่บุคคล (Analogieverbot)

²³ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563), น. 89.

²⁴ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 7 บัญญัติว่า บุคคลควรรับอาญาต่อเมื่อมันได้กระทำการอันกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้

²⁵ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

3) กฎหมายอาญาต้องบัญญัติให้ชัดเจนแน่นอน (Bestimmtheitsgrundsatz) และ

4) กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง (Rückwirkungsverbot)²⁶

2.3.1 การห้ามใช้กฎหมายจารีตประเพณีลงโทษอาญาแก่บุคคล

จารีตประเพณี เป็นแนวทางปฏิบัติของคนในสังคมมาเป็นเวลายาวนาน ไม่มีการเขียนไว้อย่างชัดเจน แต่ละสังคม แต่ละท้องถิ่น ย่อมมีแนวทางปฏิบัติหรือจารีตประเพณีที่ไม่เหมือนกัน²⁷

จากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคหนึ่ง ในตัวบท กฎหมายใช้คำว่า บัญญัติ แสดงว่ากฎหมายอาญาต้องเป็นกฎหมายอาญาที่เกิดจากการบัญญัติ ซึ่งหมายความรวมถึงกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหารมีอำนาจออกด้วย กฎหมายที่ตรงข้ามกับกฎหมายที่เกิดจากการบัญญัติ คือ กฎหมายจารีตประเพณี ซึ่ง กฎหมายจารีตประเพณี คือ กฎหมายที่เกิดจากการปฏิบัติที่ต่อเนื่องกันมาอย่างสม่ำเสมอเป็นเวลานานของประชาชนจนเป็นที่ยอมรับกัน กฎหมายจารีตประเพณีจึงมิได้เกิดจากการบัญญัติ แต่เกิดจากการปฏิบัติ เหตุนี้จึงต้องห้ามมิให้นำกฎหมายจารีตประเพณีมาใช้ในกฎหมายอาญา การห้ามใช้กฎหมายจารีตประเพณี หมายความว่า จะกำหนดการกระทำที่เป็นความผิดในทางอาญาหรือกำหนดการเพิ่มโทษโดยกฎหมายจารีตประเพณีไม่ได้²⁸ แต่จารีตประเพณีอาจมาใช้ยกเว้นโทษหรือทำให้ไม่มีความผิดได้ เช่น การเล่นน้ำในวันสงกรานต์ การส่งเสียงดังหลังเที่ยงคืนในการฉลองวันขึ้นปีใหม่²⁹

2.3.2 การห้ามใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งลงโทษทางอาญาแก่บุคคล

ตามมาตรา 2 นั้น ห้ามใช้บทกฎหมายที่ใกล้เคียงกันอย่างยิ่งกำหนดหรือขยายบทกฎหมายอาญาที่มีอยู่แล้ว รวมตลอดถึงการห้ามใช้บทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งในทางเพิ่มโทษด้วย (nulla poena sine lege stricta) ซึ่งหมายความว่า หากในกรณีใดที่มีกฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแล้ว ในกรณีนั้นก็ควรใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณนั้นเสมอ

การห้ามใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง ในกฎหมายอาญาเป็นข้อเรียกร้องให้ต้องมีการบัญญัติที่หนักแน่นที่สุดเช่นเดียวกันกับข้อเรียกร้อง การห้ามใช้กฎหมายจารีตประเพณี ในกฎหมายอาญา

ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ณ นคร ได้อธิบายยกตัวอย่างว่า ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 เป็นการทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่น การหลอมเหรียญทองคำที่มีค่าของผู้อื่นเป็นการทำลายทรัพย์ของผู้อื่น กรณีจึงเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ แต่ถ้าเอาเหรียญทองคำที่มีค่าของผู้อื่น ไปซ่อนในที่ใดที่

²⁶ คณิต ณ นคร, *อ้างแล้ว เจริญธรรม* ที่ 23, น. 91.

²⁷ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, *อ้างแล้ว เจริญธรรม* ที่ 1, น. 25.

²⁸ คณิต ณ นคร, *อ้างแล้ว เจริญธรรม* ที่ 23, น. 92.

²⁹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, *อ้างแล้ว เจริญธรรม* ที่ 1, น. 25.

หนึ่งในบ้านของเจ้าของเหรียญเงินเจ้าของเหรียญไม่อาจหาเจอได้เลยนั้น กรณีไม่เป็นการทำให้เสียหายหรือทำลายทรัพย์สิน ทั้งไม่เป็นการทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ ไร้ประโยชน์ด้วยเพราะไม่ใช่เป็นการกระทำที่กระทบต่อเนื้อวัตถุ ทั้งไม่กระทบต่อสภาพความสวยงามของทรัพย์สินและค่าของการใช้ทรัพย์สินแต่อย่างใด การกระทำดังกล่าวจึงไม่เป็นการผิดฐานทำให้เสียหายทรัพย์สิน ดังนั้น หากมีการลงโทษการช้อนเหรียญทองคำของผู้อื่นดังกล่าวมาในความผิดฐานทำให้เสียหายทรัพย์สิน กรณีก็จะเป็นการใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง³⁰

การห้ามใช้กฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่ง ในกฎหมายอาญามีเหตุผลอย่างเดียวกันกับเหตุผลของการห้ามใช้กฎหมายจารีตประเพณี ในกฎหมายอาญาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือ การที่จะลงโทษทางอาญาสำหรับการกระทำใดการกระทำหนึ่งนั้น ชอบที่จะให้เป็นเรื่องของฝ่ายนิติบัญญัติที่จะตัดสินใจ นอกจากนี้ยังมีเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ หากยอมให้มีการใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งได้แล้วผลก็จะกลายเป็นว่าการลงโทษการกระทำการใดการกระทำหนึ่งหรือไม่นั้นจะขึ้นอยู่กับ ความรู้สึก ในเรื่องผิดถูกของบุคคลจนเกินขอบเขต ซึ่งในเรื่อง ความรู้สึก อันเป็นเรื่องในทางอัตตะวิสัย (subjektiv) นั้น ในทางกฎหมายแล้วเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาและเป็นสิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง³¹

การใช้กฎหมายใกล้เคียงอย่างยั้งนั้น เป็นหลักการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 ที่ให้นำกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยั้งมาใช้ในการพิจารณา หากไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ และไม่มีจารีตประเพณีที่จะนำมาใช้ได้ แต่ตามกฎหมายอาญานั้นหากไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติให้การกระทำนั้นเป็นความผิด ย่อมถือว่าบุคคลผู้กระทำการนั้นไม่มีความผิดและไม่สมควรได้รับโทษ จึงไม่อาจนำกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยั้งมาใช้เพื่อลงโทษบุคคลได้ เพราะเป็นการทำให้หลักประกันในการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของบุคคลลดน้อยลง เนื่องจากไม่ทราบว่าการกระทำของตนจะเป็นความผิดตามกฎหมายได้หรือไม่ อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับการใช้ดุลพินิจของผู้รักษากฎหมายอีกด้วย เช่น การแอบจํารหัสเติมเงินของผู้อื่นมาเติมให้ตนเอง แม้จะมีมูลค่าเทียบกับการเอาเงินไปแต่ก็ไม่ใช่ลักทรัพย์ เพราะไม่ได้เอาวัตถุมีมูลค่าใดๆไป หรือการพินชาเทียมของผู้อื่นจนแตกหักทำให้ขาดไม่ได้ จะเทียบว่าเหมือนกับพินชาขาดไม่ได้จึงไม่ใช่การทำร้ายอันตรายสาหัส เป็นต้น³²

³⁰ คณิต ฒ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 23, น. 93.

³¹ เพิ่งอ้าง, น. 94.

³² ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 1, น. 26.

2.3.3 กฎหมายอาญาต้องบัญญัติให้ชัดเจนแน่นอน

หลักข้อนี้มีความสำคัญมาก กล่าวคือ กฎหมายอาญามีผลกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล บุคคลจึงควรได้รู้อย่างชัดเจนแน่นอนว่าตนมีสิทธิทำสิ่งใด และไม่มีสิทธิทำสิ่งใด เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำของตนเป็นความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมาย³³ การที่จำต้องเรียกร้องให้บัญญัติกฎหมายอาญาให้ชัดเจนแน่นอนหรือเรียกร้องให้ยึด “หลักความชัดเจนแน่นอน” (Bestimmtheitsgrundsatz) นั้น ก็เพราะว่าการลงโทษทางอาญาเป็นมาตรการที่รุนแรงที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ กล่าวคือ ในการบัญญัติกฎหมายอาญานั้นจะต้องหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่กำกวมไม่แน่นอน ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันว่ากฎหมายที่บัญญัติขึ้นตรงกับเจตจำนงของฝ่ายนิติบัญญัติอย่างแท้จริง และทั้งจะเป็นเครื่องป้องกันมิให้ศาลใช้กฎหมายตามใจชอบหรือตามอำเภอใจหรือตามความรู้สึกของตน³⁴

2.3.4 กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง

“การห้ามใช้กฎหมายอาญาย้อนหลัง” (nullum crimen sine lege praevia) หมายความว่า ถ้าบุคคลได้กระทำการอย่างใดลงและในขณะที่กระทำนั้นไม่มีโทษทางอาญาแล้ว ย่อมไม่อาจจะบัญญัติให้ย้อนหลังว่าการกระทำนั้น เป็นการกระทำที่ต้องรับโทษในทางอาญาได้โดยเด็ดขาด

ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยในคดีหนึ่งว่า “ออกเช็คก่อนพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2503 ลงวันที่ล่วงหน้าไปถึงวันที่ใช้พระราชบัญญัตินั้นแล้ว นับแต่วันนั้นจำเลยไม่ได้กระทำความผิดพระราชบัญญัติดังกล่าว จำเลยย่อมไม่มีความผิด” เช่นนี้ การกระทำของจำเลยก่อนพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2503 ใช้บังคับ จำเลยจึงไม่มีความผิดเพราะขณะออกเช็คยังไม่มีกฎหมายบัญญัติว่ากระทำนั้นเป็นความผิด

อนึ่ง การห้ามย้อนหลังขยายไปถึงการเป็นผลร้ายอื่นของฐานะของผู้กระทำความผิดที่กำหนดขึ้นภายหลังด้วย เช่น ความผิดอาญารฐานใดที่เดิมเป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ดังนี้ ถ้าการกระทำความผิดฐานนั้นได้เกิดขึ้นในขณะที่ความผิดฐานนั้นยังเป็นความผิดอันยอมความได้และคดีได้ขาดอายุความร้องทุกข์แล้ว กรณีย่อมไม่มีผลย้อนหลังแม้กฎหมายใหม่จะมีเนื้อหาเป็นกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอยู่ด้วยก็ตาม³⁵

หลักเกณฑ์การตีความกฎหมายอาญา

การตีความกฎหมาย หมายถึง การทำความเข้าใจความหมายในทางกฎหมายของตัวบทกฎหมายมีหลักเกณฑ์อยู่ 4 หลักเกณฑ์ คือ

1) การตีความตามหลักภาษา (grammatische Auslegung)

³³ เพิ่งอ้าง, น. 25.

³⁴ คณิต ฒ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 23, น. 97.

³⁵ เพิ่งอ้าง, น. 100.

- 2) การตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย (systematische Auslegung)
- 3) การตีความตามประวัติความเป็นมาของกฎหมาย (historische Auslegung) และ
- 4) การตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย (teleologische Auslegung)³⁶

การตีความตามหลักภาษา

การตีความตามหลักภาษา (grammatische Auslegung) หมายถึง การหาความหมายของตัวบทกฎหมายจากความหมายของภาษาที่ใช้กันทั่วไป ความหมายของตัวบทกฎหมายย่อมเป็นกรอบของการตีความกฎหมายที่สำคัญที่จะป้องกันมิให้เกิดผลร้ายแก่บุคคล การตีความตามหลักภาษามีความยากตรงที่ว่า จะรู้ได้อย่างไรว่าถ้อยคำที่จะตีความนั้นมีความหมายที่ตรงกันทั้งตามที่ใช้กันทั่วไปและในทางกฎหมาย ดังนั้น ผู้ตีความกฎหมายจึงต้องดูด้วยว่าฝ่ายนิติบัญญัติได้มุ่งประสงค์ให้ถ้อยคำในตัวบทกฎหมายนั้นมีความหมายเป็นพิเศษอย่างไรอย่างหนึ่งหรือไม่ การดูความหมายพิเศษของถ้อยคำในกฎหมายก็คือการดู นิยาม ของตัวกฎหมาย เช่น ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้นิยามคำว่า “ทรัพย์” แต่กฎหมายแพ่งได้ให้ความหมายของทรัพย์ไว้ว่า วัตถุมีรูปร่าง กรณีต้องตีความคำว่าทรัพย์ในกฎหมายอาญาว่าเป็นอย่างเดียวกับทรัพย์ในกฎหมายแพ่ง ทั้งนี้ ตามหลัก ความ เป็นหนึ่งเดียวของระบบกฎหมาย (Einheit der Rechtsordnung)³⁷

การตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย

กฎหมายอาญามีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ แม้กฎหมายอาญาจะได้ให้ความหมายของคำใดคำหนึ่งไว้ก็ใช้ว่ากรณีจะมีความหมายที่เหมือนกันในทุกฐานความผิด เพราะความผิดแต่ละฐานมีความสัมพันธ์กับนิยามที่แตกต่างกันได้ ตัวอย่าง

คำว่า “โดยทุจริต” นั้น กฎหมายให้นิยามว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น แต่ โดยทุจริต ในความผิดต่อกรรมสิทธิ์ เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ คือ การแสวงหาประโยชน์ในตัวทรัพย์ กล่าวคือ มีลักษณะเป็นการใช้ทรัพย์ในทางบวกไม่ใช่การทำลายทรัพย์ ซึ่งแตกต่างกับคำว่า โดยทุจริต ในความผิดต่อ คุณธรรมทางกฎหมาย อย่างอื่น เช่น ในความผิดฐานฉ้อโกง ซึ่งคุ้มครอง สิทธิในทรัพย์ การแสวงหาประโยชน์อาจไม่เกี่ยวกับตัวทรัพย์เลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 863/2513 จำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 สมคบกันหลอกลวงโจทก์ว่า จำเลยที่ 2 เป็นนายเชวง แซ่กู่ เจ้าของที่ดินตาม น.ส. 3 จนโจทก์หลงเชื่อและทำหนังสือรับรองหลักทรัพย์กับยื่นขอประกันตัว ก. ต่อศาล แม้จะไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับประโยชน์เป็นทรัพย์แต่อย่างใด แต่ก็เป็นการทำให้ ก. ได้รับประโยชน์โดยการนำหนังสือรับรองหลักทรัพย์นั้น ไปยื่นต่อศาลจนได้

³⁶ เพิ่งอ้าง, น. 79.

³⁷ เพิ่งอ้าง, น. 80.

ประกันตัวไป เป็นการแสวงหาประโยชน์สำหรับผู้อื่นแล้ว จึงถือจำเลยกระทำโดยทุจริต จำเลยผิดฐานฉ้อโกง

มาตรา 340 วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าในการปล้นทรัพย์ผู้กระทำแม่แต่คนหนึ่งคนใดมีอาวุธติดตัวไปด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษ...”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 980/2519 “...จำเลยที่ 1 มีมิดเป็นอาวุธ แม้มิได้ใช้หรือแสดงอาวุธนั้นในการกระทำความผิด และจำเลยที่ 2 ก็ไม่ทราบว่าจำเลยที่ 1 มีอาวุธ กึ่งงโทษจำเลยที่ 2 ฐานมีอาวุธทำการปล้นทรัพย์ได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340 วรรค 2 ซึ่งแก้ไขโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2514 ข้อ 14”

จากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว เห็นได้ว่า การมีอาวุธติดตัวไปด้วยในการปล้นทรัพย์นั้น ศาลฎีกาเห็นว่าไม่ใช่ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิด แต่เป็น เงื่อนไขแห่งการลงโทษ ในทางภาวะวิสัย หรือเป็น เหตุในลักษณะคดี ข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงต้องใช้กับผู้กระทำความผิดทุกคน เพราะการมีอาวุธไปด้วยในการปล้นทรัพย์นั้น เป็นการเพิ่มอันตรายต่อบุคคลที่ผู้กระทำความผิดทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบในอันตรายที่อาจเกิดจากการใช้อาวุธนั้นเลยทีเดียว ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงถึงการรู้ข้อเท็จจริงในส่วนนี้ของผู้กระทำความผิด³⁸

ฉะนั้น การตีความกฎหมายตาม หลักการตีความตามหลักภาษา เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะทราบความหมายที่ถูกต้องของตัวบทกฎหมายได้ ในการตีความกฎหมายจึงอาจต้องเพิ่มเติมด้วย การตีความตามความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบของกฎหมาย

การตีความตามประวัติความเป็นมาของกฎหมาย

การตีความตามประวัติความเป็นมาของกฎหมาย คือ การหาความหมายของตัวบทกฎหมายจากประวัติความเป็นมาของตัวบทกฎหมายนั้น

ประวัติความเป็นมาของความผิดฐานลักทรัพย์นั้น ในกฎหมายโรมันเรียกการลักทรัพย์ว่า Furtum ซึ่งมี 3 อย่างคือ

- 1) Futrum rei คือ การลักเอาตัวทรัพย์ไป ซึ่งก็คือความผิดฐานลักทรัพย์
- 2) Futrum possessionis คือ การลักเอาการครอบครองไป ซึ่งก็คือความผิดฐานฉ้อโกง เจ้าหนี้ตามมาตรา 349 และ
- 3) Futrum usus คือ การเอาการใช้ไป ซึ่งได้แก่การเอายานพาหนะเขาไปใช้โดยมิชอบ ในปัจจุบัน การเอาการใช้ไปนั้น กฎหมายอาญาของไทยไม่ได้บัญญัติเป็นความผิด

³⁸ เห่งอ้าง, น. 82.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1212/2514 ผู้เสียหายฝากรถไว้ในอู่และจ้างจำเลยซึ่งเป็นคนขับรถของผู้ที่ฝากรถไว้ในอู่เดียวกัน ทำความสะอาด จำเลยเอารถยนต์ของผู้เสียหายไปใช้โดยพลการ เป็นการเอารถของผู้เสียหายไปโดยทุจริต จึงมีความผิดฐานลักทรัพย์

จากคำพิพากษาดังกล่าว เป็นกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาไม่ถูกต้องตามหลัก การตีความตามประวัติความเป็นมาของกฎหมาย เพราะไม่ต้องด้วย Furtum ใดๆ เลย³⁹ และเป็นการพิพากษาคดีที่ไม่เดินความคิดตามลำดับ กล่าวคือ หากดำเนินความคิดตามลำดับต้องเริ่มตั้งนี้ รถยนต์เป็นทรัพย์หรือไม่ มีการเอาไปหรือไม่ มีเจตนาหรือไม่ และสุดท้ายเป็นการกระทำโดยทุจริตหรือไม่ ไม่ใช่เริ่มที่ โดยทุจริต

การพิจารณาประวัติความเป็นมาของกฎหมายนั้น อาจพิจารณาจากประวัติการยกเว้น และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ต้นร่าง เหตุผลในการร่าง ตลอดจนรายงานการประชุมของสภานอกจากนี้ เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมาย ซึ่งมีอยู่ในระบบกฎหมายของไทยก็เป็นข้อมูลหนึ่งที่สามารถหยั่งทราบถึงประวัติความเป็นมาของกฎหมายตลอดจนความหมายของตัวบทกฎหมายได้

การตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย

การตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย คือ การค้นหาความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมาย ในการตีความตามวิธีนี้ คุณธรรมทางกฎหมาย จะเป็นเครื่องช่วยในการตีความได้เป็นอย่างดี เช่น คุณธรรมทางกฎหมาย ความผิดฐานลักทรัพย์คือ กรรมสิทธิ์ และการครอบครอง ซึ่งกรรมสิทธิ์ หมายถึงสิทธิในสิ่งที่มีรูปร่าง หรือ สิทธิในทรัพย์ ในการตีความตามความมุ่งหมายของตัวบทกฎหมายนั้น นอกจากจำเป็นที่จะต้องค้นหาคุณธรรมทางกฎหมายแล้ว อาจจำเป็นต้องคำนึงถึง คุณค่า (Wert) ของการกระทำด้วย เป็นต้นว่า การทำให้ดีขึ้น เช่น การกระทำต่อร่างกายในการรักษาพยาบาลย่อมไม่เป็นการทำร้าย ในความหมายของความผิดฐานทำร้ายร่างกาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1846/2500 จำเลยตัดกิ่งต้นจิวที่รุกกล้าเข้าไปเหนือที่ดินของจำเลยเป็นการละเมิด จำต้องบอกกล่าวก่อนจึงจะตัดได้ การที่จำเลยตัดกิ่งจิวนั้น โดยไม่บอกกล่าว โจรทักก่อนจะมีความผิดทางอาญาหรือไม่ ต้องพิจารณาเจตนาของจำเลยอีกชั้นหนึ่ง การที่จำเลยเพียงแต่ป้องกันสิทธิในทรัพย์สืบตามทีกฎหมายอนุญาตให้ทำได้โดยทั่วไป แต่มิได้ปฏิบัติการให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขในกฎหมาย ยังไม่เป็นเจตนาทำผิดทางอาญา

ข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ฌ นคร เห็นว่าอาจพิจารณาลงความเห็นอีกทางหนึ่งได้ว่า การกระทำของจำเลยไม่เป็นการ ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้

³⁹ เพิ่งอ้าง, น. 83.

เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ในความหมายของความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 กรณีจึงไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์⁴⁰

หลักการตีความกฎหมายอาญาโดยเคร่งครัด

เมื่อกฎหมายอาญาบัญญัติการกระทำที่เป็นความผิดและโทษไว้อย่างชัดเจนแล้ว ในการนำกฎหมายอาญามาใช้ในการพิจารณาคดี จึงต้องตีความกฎหมายอาญานั้นอย่างเคร่งครัด หมายถึง ห้ามเทียบเคียงกฎหมาย (analogy) เช่น จะถือการฆ่าตัวตายก็เหมือนกับฆ่าคนอื่นอย่างหนึ่งไม่ได้ แต่ไม่ห้ามการตีความเพื่อขยายความ ได้แก่ การตีความโดยยึดถือสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองเป็นหลักอันเป็นการตีความตามตัวอักษร ควบคู่ไปกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงอาจ “ขยายความ” ตามบริบทและความหมายที่แท้จริงของบทบัญญัติได้ ไม่ต้องห้ามไม่ว่าจะมีผลเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้กระทำความผิดเพราะเป็นการตีความหมายของบทบัญญัติให้สมบูรณ์ เช่น คำว่า อาวุธ รวมถึงสิ่งที่ใช้ประหารชีวิตอย่างอาวุธ ดังนั้น ไม้ ขวด ปากกา รวมถึงไม้จิ้มฟันเป็นอาวุธได้ แต่ยาพิษไม่ใช่ เพราะแม้จะทำให้ถึงตายได้แต่ก็ไม่ได้ทำอย่างอาวุธ (คือ ยิง ฟัน ตี แทง) จึงเกินขอบเขตแห่งตัวอักษร หรือวัตถุมีรูปร่างก็อาจขยายความออกไปถึงโมเลกุล เชื้อโรค หรือ สารที่มีตัวตน แม้มองไม่เห็นก็เป็นทรัพย์ที่ลักได้ แต่ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ รหัสบัตรเครดิตเงินโทรศัพท์ที่ไม่มีรูปร่างจึงไม่เป็นทรัพย์ที่ลักได้ เป็นต้น⁴¹

2.4 นิยามความหมายของเหตุฉกรรจ์

“เหตุฉกรรจ์” คือ เหตุที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น โดยอาศัยการกระทำและข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 วรรคท้ายความว่า “บุคคลจะต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นจะต้องได้รู้ข้อเท็จจริงนั้น” โดยจะต้องมีการแสดงเจตนาเสียก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 ความว่า “บุคคลจะต้องรับผิดในทางอาญาที่ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาทในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท หรือเว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดให้ต้องรับผิดแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา”⁴² ซึ่งการศึกษาถึงแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการกำหนดให้การลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์บริจาค เป็นเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ประการหนึ่งที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นนั้น จำต้องศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีใน

⁴⁰ เพิ่งอ้าง, น. 85.

⁴¹ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1, น. 26.

⁴² ประภาศน์ อวยชัย, ประมวลกฎหมายอาญา เล่มที่ 6 มาตรา 309 ถึงมาตรา 398, (กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, 2545), น. 3183.

การกำหนดเหตุการณ์ตามกฎหมายอาญาไทย และกฎหมายต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางที่เหมาะสม สำหรับการปรับปรุงแก้ไขเหตุการณ์เกี่ยวกับความผิดฐานลักทรัพย์ต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้า ความหมายของคำว่า “เหตุการณ์” ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศนั้น ไม่ปรากฏว่าได้มีการให้นิยามความหมายของคำว่า “เหตุการณ์” ไว้อย่างชัดเจน แต่ประการใด ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ประมวลกฎหมายอาญา หรือความหมายตามกฎหมายอาญาของต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องอาศัยการตีความหรือการให้ความเห็นของนักวิชาการและแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา ซึ่งได้มีการอธิบายและให้ความหมายของคำว่า “เหตุการณ์” ไว้ดังนี้

1. ตามความเห็นของนักวิชาการและแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา ได้ให้ความหมายของคำว่า “เหตุการณ์” หมายถึง เหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้น สูงขึ้นหรือเพิ่มขึ้นอันเนื่องจากการกระทำที่มีใช้เป็นการกระทำผิดอย่างธรรมดาหรือสามัญ⁴³ แต่เป็นการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงมากขึ้น โดยประกอบด้วยพฤติการณ์และข้อเท็จจริงต่าง ๆ หรือลักษณะที่ร้ายแรงหรือฉกรรจ์⁴⁴ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดโดยมีเจตนาร้ายแรงเป็นพิเศษ หรือมีความ อุกอาจอย่างแรงกล้าโดยขาดความเหลียวแลต่อประโยชน์ส่วนรวม⁴⁵ หรือได้กระทำการที่ร้ายแรงโดยไม่คำนึงถึงความสงบสุขของสังคมส่วนรวม ซึ่งผลของการกระทำนั้นย่อมมีความอันตรายร้ายแรงเป็นพิเศษต่อสังคมหรือ ชุมชน และถ้าพฤติการณ์หรือลักษณะของความผิดเหล่านั้นมีผลกระทบต่อความรู้ดีของประชาชนรุนแรงเพียงใดในการกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ ก็จะต้องสูงขึ้นเพียงนั้น⁴⁶

2. การตีความตามความหมายในพจนานุกรม Black's Law ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เหตุการณ์” (Aggravation) หมายถึง พฤติการณ์ประกอบการกระทำความผิดอาญา หรือการละเมิดอันมีผลทำให้ความผิดหรือความเสียหายมีความร้ายแรงมากยิ่งขึ้น⁴⁷

⁴³ วิจิตร ตูจิตานนท์, *กฎหมายอาญาภาค 1*, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2510).

⁴⁴ ไพจิตร บุญญพันธุ์, *คำอธิบายกฎหมายเฉพาะเรื่อง ประมวลกฎหมายอาญา ลักทรัพย์โดยใช้อุปายมได้หรือไม่และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข้อสันนิษฐานความคิดทางกฎหมาย*, (กรุงเทพมหานคร: แสงทองการพิมพ์, 2517), น. 5.

⁴⁵ วิจิตร ตูจิตานนท์, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 43*.

⁴⁶ พิชัย ดำเนินพัฒนามงคล, “เหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), น. 15.

⁴⁷ Henry Campbell Black, *Black's Law Dictionary*, p. 65

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า “เหตุฉกรรจ์” หมายถึง เหตุหรือพฤติการณ์ในการกระทำความผิดที่มีความรุนแรงร้ายแรง หรือเป็นอันตรายต่อสังคมส่วนรวมมากกว่าการกระทำความผิดตามปกติธรรมดาโดยมีเจตนาที่ร้ายแรงเป็นพิเศษอันเป็นผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้องถูกลงโทษหนักขึ้นเป็นพิเศษ

2.5 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดเหตุฉกรรจ์

2.5.1. ปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์

ปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายอาญานั้นมีอยู่ด้วยกันหลายประการ อาทิ ลักษณะของการกระทำความผิดหรือพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิดนั้น จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

2.5.1.1 ปัจจัยในเรื่องของความชั่วร้ายภายในจิตใจของผู้กระทำความผิด

ปัจจัยเรื่องความชั่วร้ายภายในจิตใจนี้ เป็นปัจจัยที่คำนึงถึงจิตใจของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ โดยหากผู้กระทำความผิดมีจิตใจที่ชั่วร้ายมากกว่าคนปกติแล้ว ผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น⁴⁸ ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ประมวลกฎหมายอาญามีได้กำหนดว่าการกระทำในความผิดบางฐานต้องมีการกระทำอย่างใด⁴⁹ จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า แม้การกระทำความผิดนั้นจะมีลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน แต่หากมีความชั่วร้ายภายในจิตใจที่แตกต่างกันก็ย่อมเป็นเหตุให้ผู้กระทำต้องรับโทษแตกต่างกันด้วย⁵⁰ ซึ่งหลักการนี้ถูกนำมาเป็นปัจจัยในการกำหนดเหตุฉกรรจ์เฉพาะกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นโดยเจตนาเท่านั้น ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาทเนื่องจากผู้กระทำขาดเจตนา

2.5.1.2 ปัจจัยในเรื่องของตัวผู้กระทำความผิด

ปัจจัยของตัวผู้กระทำความผิดนี้จะเป็นการพิจารณาจากตัวผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ โดยสามารถแบ่งหลักเกณฑ์การพิจารณาได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากบทบาทของผู้กระทำความผิด ในขณะที่กระทำความผิดว่ามีบทบาทที่สำคัญ อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดเหล่านั้นอย่างไร เช่น การเป็นหัวหน้าของกลุ่มคนที่กระทำ

⁴⁸ หยุด แสงอุทัย, “การกำหนดโทษสำหรับความผิดในประมวลกฎหมายอาญา,” อุลพาห, เล่มที่ 7, ปีที่ 8, (สิงหาคม, 2503). น. 931-935.

⁴⁹ ขวัญธิดา สุวรรณบัตร, “เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา : ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ.” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), น. 14.

⁵⁰ ทวีพร คงแก้ว, “เหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), น. 22.

ความผิดหรือการเป็นผู้จัดการในการกระทำความผิด เป็นต้น ซึ่งบทบาทเหล่านี้ถือเป็นเหตุที่ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น⁵¹

2. พิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำความผิด ว่ามีพฤติกรรมหรือลักษณะของการกระทำที่โหดร้ายทารุณมากกว่าปกติหรือไม่ เช่น มีการใช้กำลังประทุษร้ายหรือร่วมกันใช้กำลังประทุษร้าย หรือ โดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย⁵² หรือโดยมีอาวุธ เป็นต้น ซึ่งความร้ายแรงต่าง ๆ เหล่านี้ ถือเป็นปัจจัยให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นทั้งสิ้น

2.5.1.3 ปัจจัยในเรื่องของกรรมของการกระทำความผิด

กรรมของการกระทำความผิดหรือวัตถุแห่งการกระทำความผิดที่ผู้กระทำความผิดมุ่งกระทำต่อ นั้น ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการกำหนดเหตุผลกรรจ์ โดยสามารถแบ่งกรรมของการกระทำออกเป็น 2 ประเภทหลัก ๆ ได้ดังนี้

ประเภทที่หนึ่ง กรรมที่เป็นตัวบุคคล (ผู้ถูกกระทำ) ที่เป็นปัจจัยให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น อาทิ ความสามารถในการปกป้องตนเองของผู้ที่อ่อนแอกว่าผู้กระทำความผิดทั้งคุณวุฒิ วิทยุติ ความสัมพันธ์ เพศสภาพ หรือสรีระร่างกาย อันเป็นเหตุให้สามารถกระทำความผิดได้สะดวกมากยิ่งขึ้น เนื่องมาจากการที่เหยื่อไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างเต็มที่และเพียงพอ

ประเภทที่สอง กรรมที่เป็นตัวทรัพย์สิน ที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น เช่น การลักทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือที่มีไว้เพื่อใช้สอยร่วมกันของประชาชนในสังคม เป็นต้น⁵³

2.5.1.4 ปัจจัยในเรื่องของเหตุจูงใจหรือจุดมุ่งหมายในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องของเหตุจูงใจหรือจุดมุ่งหมายในการกระทำความผิด เป็นเรื่องทางจิตใจของผู้กระทำความผิด และเป็นมูลเหตุชักจูงใจ อันถือเป็นองค์ประกอบภายในของความผิด เช่น เพื่อเตรียมการในการที่จะกระทำความผิดฐานอื่น เพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดฐานอื่น เพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดฐานอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาจากความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้ เป็นต้น ซึ่งส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น⁵⁴

2.5.1.5 ปัจจัยในเรื่องลักษณะของการกระทำความผิด

⁵¹ เพิ่งอ้าง, น. 22.

⁵² เพิ่งอ้าง.

⁵³ เพิ่งอ้าง, น. 23.

⁵⁴ พิชัย ด่านพัฒนามงคล, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ 46, น. 21.

ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของการกระทำความผิดนั้น เป็นผลพวงมาจากการกระทำความผิดที่มีรูปแบบ หรือวิธีการที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันไป ซึ่งวิธีการที่แตกต่างกันเหล่านี้ อาจมีความรุนแรงหรือความร้ายแรงที่ต่างกัน⁵⁵ เช่น โดยบันดาลโทษ โดยเตรียมการ โดยไตร่ตรองไว้ก่อน โดยทรมาน หรือ โดยกระทำอันเป็นการทารุณโหดร้าย เป็นต้น ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน ความหนักเบาของโทษก็ต้องพิจารณาจากลักษณะของการกระทำความผิดเช่นกันว่าเป็นการกระทำที่มีลักษณะที่จะก่อให้เกิดความรุนแรงหรือความสะดักหรือไม่ ถ้าเป็นลักษณะที่เกิดความรุนแรงซึ่งไม่ว่าจะกระทบทางด้านความเสียหายหรือกระทบความรู้สึกของคนในสังคม หรือทำให้เกิดความสะดักในการกระทำความผิด กฎหมายก็จะกำหนดโทษให้หนักขึ้น

2.5.1.6 ปัจจัยในเรื่องสถานที่ในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องสถานที่ในการกระทำความผิด เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดให้หนักยิ่งขึ้น เนื่องจากในบางสถานที่เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญหรือกฎหมายต้องการให้สถานที่นั้นเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับประชาชน เช่น การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ หรือสถานที่ราชการต่าง ๆ เป็นต้น⁵⁶

2.5.1.7 ปัจจัยในเรื่องของโอกาสในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องของโอกาสในการกระทำความผิด ถือเป็นปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความสะดักในการกระทำความผิด หรือโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะกระทำความผิดสำเร็จ โดยอาศัยความไม่ระมัดระวัง หรือความตระหนกตกใจของผู้เสียหายเป็นสำคัญ⁵⁷

2.5.1.8 ปัจจัยในเรื่องของความผิดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ

ปัจจัยในเรื่องของความผิดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ นี้ มีแนวความคิดมาจากวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อการยับยั้ง หรือข่มขู่ อันเนื่องมาจากการลงโทษตามปกติธรรมดาอันไม่สามารถบรรลุผล ในการข่มขู่ยับยั้งได้ เช่น ในกรณีที่เกิดการลักลอบตัดเศียรพระพุทธรูปขึ้นอย่างต่อเนื่องจนเป็นเหตุให้เกิดการแก้ไขอัตรโทษสำหรับความผิดฐานนี้ให้สูงขึ้นกว่าการลักทรัพย์ปกติธรรมดา เป็นต้น ซึ่งวิธีในการบัญญัติแก้ไขเพิ่มอัตรโทษดังกล่าวนี้ ถือเป็นวิธีที่จะสามารถสร้างความเกรง

⁵⁵ ทวีพร คงแก้ว, *อ่างแล้ว เจริญรอดที่ 50*, น. 23-24.

⁵⁶ *เพ็งอ่าง*, น. 24.

⁵⁷ *เพ็งอ่าง*.

กล่าวต่อกฎหมายให้กับผู้ที่คิดจะกระทำความผิด ซึ่งเห็นได้จากปริมาณของการกระทำความผิดฐานดังกล่าวที่ลดน้อยลง⁵⁸

2.5.2 แนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดเหตุการณ์ตามกฎหมายอาญาไทย

กฎหมายเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติของคนในสังคม โดยมีการพัฒนามาจากศีลธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ศาสนา และกฎเกณฑ์ข้อบังคับ โดยเฉพาะของแต่ละสังคม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อธำรงความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสมาชิกในสังคม รวมทั้งเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นเป็นไปด้วยความราบรื่น สนองความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ดังสุภาษิตภาษาละตินที่ว่า “ที่ใดมีมนุษย์ ที่นั่นมีสังคม ที่ใดมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ ที่ใดมีมนุษย์ ที่นั่นจึงมีกฎหมาย” (Ubi homo, ibi societas. Ubi societas, ibi ius. Ergo ubi homo, ibi ius) ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงได้ชื่อว่าเป็น “ปทัสถานทางสังคม” (social norms) หรือในอีกชื่อหนึ่งว่าเป็น “บรรทัดฐานของสังคม”⁵⁹

ดังนั้น ในการศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดเหตุการณ์ตามกฎหมายอาญาของประเทศไทยนั้น จึงควรศึกษาถึงรากฐานและความเป็นมาของกฎหมายอาญาควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น

2.5.2.1 ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย⁶⁰

การศึกษาประวัติศาสตร์ของกฎหมายไทยนั้น สามารถแบ่งยุคประวัติศาสตร์ของกฎหมายไทยออกได้เป็น 2 ยุค คือ ยุคก่อนสมัยใหม่ (Pre-Modern Law) และยุคสมัยใหม่ (Modern Law) โดยถือเอาช่วงรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์เป็นจุดแบ่ง เนื่องจากเป็นช่วงที่ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากกฎหมายตะวันตกจนเป็นเหตุให้มีการจัดทำประมวลกฎหมายอาญาฉบับแรกขึ้น โดยพอสรุปได้ดังนี้

- ยุคก่อนสมัยใหม่ (Pre-Modern Law) กฎหมายในยุคนี้ มีที่มาจากวัฒนธรรมและจารีตประเพณีของสังคมไทยอย่างแท้จริง โดยปรากฏอยู่ในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง เรียกกันว่ากฎหมายสี่บท ก่อนที่ในเวลาต่อมาจะได้นำเอาคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมของ อินเดียผ่านทางมอญมาถือบังคับเป็นกฎหมายเรื่อยมาจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์

- ยุคสมัยใหม่ (Modern Law) เริ่มตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ถือเป็นช่วงที่ประเทศไทยได้เริ่มรับเอาแนวความคิดจากกฎหมายตะวันตกเข้ามาบังคับใช้ในสังคมไทย

⁵⁸ พิชัย ด้านพัฒนามงคล, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 46*, น. 19.

⁵⁹ วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี, “ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย – วิกีตารา,” จาก wikibooks.org,

⁶⁰ แสวง บุญเฉลิมวิภาส, *ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย*, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2551), น. 52-58.

และมีการจัดทำประมวลกฎหมายต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยสามารถแบ่งแยกวิวัฒนาการของกฎหมายออกได้เป็น 3 ช่วง ได้แก่

ช่วงที่หนึ่ง คือ การรับเอากฎหมายอังกฤษเข้ามาใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง

ช่วงที่สอง คือ การตัดสินใจจัดทำกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 เพื่อลบล้างสิทธิสภาพนอกอาณาเขตของชาติตะวันตก และจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งสองบรรพแรกตามแบบของฝรั่งเศส และ

ช่วงที่สาม คือ การตัดสินใจจัดทำประมวลกฎหมายแพ่งตามแบบของเยอรมัน โดยลอกเลียนแบบจากประเทศญี่ปุ่น เพื่อให้เกิดความรวดเร็วอันจะส่งผลต่อการขอยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตในที่สุด

2.5.2.2 เจตนารมณ์ของการกำหนดเหตุจรรยาในกฎหมายอาญาไทย

ภายหลังการประกาศใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เมื่อปีพุทธศักราช 2451 กฎหมายอาญาของไทยก็ได้มีการปรับปรุงเรื่อยมา จนกระทั่งเป็นประมวลกฎหมายอาญาลบที่ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งมีเนื้อหาที่ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก โดยมีลักษณะเป็นการแบ่งฐานความผิดต่าง ๆ และกำหนดโทษที่ใช้ลงแก่ความผิดแต่ละฐานให้มีความแตกต่างกัน ซึ่งการกำหนดเหตุจรรยาในไม่ได้มีการกล่าวถึงเจตนารมณ์ไว้อย่างชัดเจน แต่อาจอนุมานจากการที่มีการแบ่งความผิดออกเป็นหลายฐานและแต่ละฐานความผิดที่มีระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดที่เห็นควรกำหนดโทษสูงต่ำแตกต่างกันไป แสดงให้เห็นว่าผู้ร่างได้ให้ความสำคัญในความหนักเบาและความเหมาะสมของโทษ อันเป็นไปตามแนวความคิดสัดส่วนของโทษต่อระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิด ซึ่งถือเป็นแนวความคิดหลักในการกำหนดโทษในประมวลกฎหมายอาญา จึงเป็นที่มาและหลักการอันนำมาสู่เจตนารมณ์ในการร่างประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดให้ในความผิดบางฐานมีทั้งบทธรรมดา และบทจรรยา ซึ่งหากมีลักษณะของการกระทำความผิดที่ร้ายแรง ผู้กระทำความผิดก็ต้องได้รับโทษหนักขึ้นตามบทจรรยาหรือเหตุจรรยา ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดในการแก้แค้นทดแทน และข่มขู่ยับยั้งอาชญากรรม⁶¹

2.5.2.3 ลักษณะของการบัญญัติเหตุจรรยา

การบัญญัติเกี่ยวกับเหตุจรรยา มีการบัญญัติใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ

ลักษณะที่หนึ่ง การบัญญัติให้ “บทจรรยา” แยกต่างหากจาก “บทธรรมดา” เป็นอีกมาตราหนึ่ง⁶² โดยมีได้อยู่มาตราเดียวกัน เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็น “บทธรรมดา” ตาม

⁶¹ ทวีพร คงแก้ว, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 50*, น. 28.

⁶² พิชัย ด่านพัฒนามงคล, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 46*, น. 19.

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 และ “บททศกรรจ์” ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ถึง 336 ทวิ เป็นต้น

ลักษณะที่สอง การบัญญัติให้ “บททศรรมดา” และ “บททศกรรจ์” อยู่ในมาตราเดียวกันแต่บัญญัติให้ “บททศกรรจ์” อยู่ในวรรคถัดไปในมาตรานั้น ๆ และกำหนดโทษของ “บททศกรรจ์” ให้แยกออกจาก โทษของ “บททศรรมดา” อีกวรรคหนึ่งตามความหนักเบาของพฤติการณ์ เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคแรก ซึ่งเป็น “บททศรรมดา” ของความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและถ้าการข่มขืนกระทำชำเราดังกล่าวเข้าลักษณะหรือพฤติการณ์ใน มาตรา 276 วรรคสอง ซึ่งเป็น “บททศกรรจ์” ของความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ส่งผลทำให้ผู้กระทำต้องระวางโทษหนักขึ้นกว่าวรรคแรก

ซึ่งลักษณะของการบัญญัติใน “บททศกรรจ์” ที่ได้บัญญัติให้มีการแยกออกจาก “บททศรรมดา” เช่นนี้ จึงมีผลต่อการพิจารณาคดีของศาลในกรณีของเหตุกรรจ์ โดยแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง ศาลสามารถที่จะพิพากษาลงโทษใน “บททศกรรจ์” ได้เลยโดยที่ศาลไม่จำต้อง อ้างอิงถึง “บททศรรมดา” อีกแต่อย่างใดเนื่องจากบททศกรรจ์ประเภทนี้มีความสมบูรณ์อยู่ในตัวเอง เช่น บททศกรรจ์ในความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289 ซึ่งศาลไม่จำต้องอ้างอิงมาตรา 288 ควบคู่ไปในการพิจารณาพิพากษาแต่ประการใด⁶³ เป็นต้น

กรณีที่สอง เป็นเหตุกรรจ์ที่ไม่มีความสมบูรณ์อยู่ในตัวเอง ซึ่งศาลต้องอ้างอิง “บททศรรมดา” ควบคู่ไปกับการพิจารณา “บททศกรรจ์” ไปด้วยเสมอ เช่น ความผิดฐานบุกรุกในเวลากลางคืน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 365 ซึ่งถือเป็น “บททศกรรจ์” ที่ไม่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ดังนั้น ศาลจึงต้องอ้างอิงมาตรา 362 ซึ่งเป็น “บททศรรมดา” ควบคู่กันไปด้วย⁶⁴ เป็นต้น

2.5.2.4 บทบัญญัติที่เป็นเหตุกรรจ์ตามประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาของไทย ได้บัญญัติฐานความผิดต่าง ๆ ไว้ในภาค 2 ซึ่งเรียกว่า “ภาคความผิด” โดยแบ่งออกได้ถึง 12 ลักษณะ แต่มิได้มีการบัญญัติเหตุกรรจ์ไว้ครบทั้ง 12 ลักษณะ ได้แก่ ความผิดในลักษณะที่ 4 ความผิดเกี่ยวกับศาสนา และลักษณะที่ 3 ความผิดเกี่ยวกับการค้า เป็นต้น นอกจากนี้แล้วก็ยังมีแบ่งลักษณะของการกระทำความผิดออกเป็นหมวดหมู่ ยกเว้นในลักษณะที่ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ ที่ไม่ได้มีการแบ่งลักษณะความผิดออกไว้เป็นหมวดหมู่ ทั้งนี้ ในส่วนของการกำหนดเหตุกรรจ์ในฐานะความผิดแต่ละฐานความผิดนั้น ก็ได้มีการแบ่งออก

⁶³ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, ถาม-ตอบ ประมวลกฎหมายอาญาภาคความผิด : ความผิดเกี่ยวกับการปกครองและความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541), น. 20.

⁶⁴ เพิ่งอ้าง, น. 19.

ไว้ตามลักษณะต่าง ๆ โดยจะสังเกตได้ว่าการกำหนดเหตุการณ์ได้มีการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากพฤติกรรมที่ประกอบการกระทำความผิดแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่มีความรุนแรง หรือพฤติกรรมที่ผู้กระทำความผิดมีโอกาสในการกระทำความผิดสำเร็จมากขึ้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การกำหนดเหตุการณ์ตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ได้พิจารณาจากปัจจัยในการกำหนดเหตุการณ์ต่าง ๆ ข้างต้น

2.5.3 ความรับผิดชอบทางอาญาในเหตุการณ์ตามประมวลกฎหมายอาญา

ความรับผิดชอบทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 2 ว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย..” จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความรับผิดชอบทางอาญานั้นจะต้องประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการ กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง ต้องมีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำอย่างใดเป็นความผิด

ประการที่สอง ต้องมีการกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติ และ

ประการที่สาม การกระทำนั้นต้องประกอบด้วยสภาพทางจิตใจ ซึ่งตามปกติ ได้แก่ เจตนากระทำ เว้นแต่บางกรณีที่ยกเว้นไว้เป็นอย่างอื่นโดยเฉพาะ⁶⁵ หรือที่เรียกว่าโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญา

เช่นเดียวกับคำอธิบายเกี่ยวกับ โครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญาของศาสตราจารย์ หยุต แสงอุทัย ที่ได้กล่าวถึง “โครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญา” ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนที่หนึ่ง การครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ ได้แก่ องค์ประกอบภายนอก และ องค์ประกอบภายใน

ส่วนที่สอง ความผิดกฎหมาย คือ เหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้ และ

ส่วนที่สาม ความชั่วร้ายหรือความชั่ว คือ ความรู้ผิดชอบ⁶⁶

2.5.3.1 การกระทำที่ครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติ

หมายความว่า ผู้กระทำมีการกระทำที่ครบองค์ประกอบภายนอกของความผิดในเรื่องนั้น ๆ และครบองค์ประกอบภายในของความผิดในเรื่องนั้น ๆ ด้วย ประกอบกับผลกระทบของการกระทำนั้นสัมพันธ์กับการกระทำตามหลักในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ซึ่งสามารถแยกอธิบายได้ ดังนี้

⁶⁵ จิตติ ดิงศักดิ์, กฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: เนติบัณฑิตไทย, 2555), น. 39.

⁶⁶ คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 23, น. 125.

องค์ประกอบภายนอก คือ สิ่งที่เป็นส่วนภายนอกที่ประกอบอยู่ในความผิดฐานใดฐานหนึ่ง กล่าวคือ เป็นสิ่งที่ไม่ใช่ในส่วนของจิตใจของผู้กระทำความผิดซึ่งองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานใดฐานหนึ่งนั้น อย่างน้อยต้องประกอบไปด้วย “ผู้กระทำความผิด และการกระทำความผิด” และ “กรรมของการกระทำความผิด และความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล” นอกจากนี้ยังมีความผิดในบางฐานความผิดที่อาจมี “สิ่งที่เป็นส่วนพิเศษ” รวมถึง “คุณธรรมทางกฎหมาย” อีกด้วย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ทั้งหมดเหล่านี้ถือเป็นสิ่งที่สามารถสัมผัสได้และสามารถอธิบายได้

องค์ประกอบภายใน คือ สิ่งที่ตรงข้ามกับองค์ประกอบภายนอก หมายถึงสิ่งที่เป็นส่วนภายในจิตใจของผู้กระทำความผิด หรือเป็นสิ่งที่เป็นส่วนจิตใจที่ประกอบอยู่ในความผิดฐานใดฐานหนึ่ง ซึ่งตามปกติจะมีสิ่งเดียว แต่สำหรับความผิดบางฐานความผิดอาจมีองค์ประกอบภายในมากกว่าหนึ่งสิ่งก็ได้

แต่สำหรับการพิจารณาองค์ประกอบภายนอกของความรับผิดทางอาญาในเหตุการณ์นั้น ต้องพิจารณาจากพฤติการณ์หรือข้อเท็จจริงประกอบการกระทำความผิดที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 วรรคท้าย ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลจะต้องรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยข้อเท็จจริงใด บุคคลนั้นจะต้องรู้ข้อเท็จจริงนั้น” ดังนั้นหากผู้กระทำไม่รู้ข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิดของเหตุการณ์นั้นแล้ว ผู้กระทำความผิดที่ไม่ต้องรับโทษหนักขึ้น และจะถือว่ามิเจตนาในการกระทำความผิดในเหตุการณ์นั้นมิได้ คงมิเจตนากระทำความผิดในชั้นธรรมดาเท่านั้น⁶⁷

2.5.3.2 เงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย

เงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย คือ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำที่เป็นความผิดอาญานั้น แต่ไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่อยู่ในข้อสาระสำคัญทั้ง 3 ประการของความผิดรับผิดทางอาญา กล่าวคือเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่เกี่ยวข้องกับเจตนาและประมาท⁶⁸

เงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัยนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมิเสมอ มิเช่นนั้นจะลงโทษ ผู้กระทำความผิดไม่ได้ และก็ไม่ใช่ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดที่ผู้กระทำความผิดต้องรู้ถึงจะลงโทษได้ เช่น ในความผิดฐานทำคำรับรองเป็นเอกสารอันเป็นเท็จ ตามมาตรา 269 วรรคแรก บัญญัติว่า “ผู้ใดในการประกอบกิจการงานในวิชาชีพแพทย์ กฎหมาย บัญชี หรือวิชาชีพอื่นใด ทำคำรับรองเป็นเอกสารอันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ...”

⁶⁷ พิชัย ด่านพัฒนามงคล, *อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 46*, น. 23.

⁶⁸ คณิต ณ นคร, *อ่างแล้ว เชิงอรรถที่ 23*, น. 151.

ซึ่งข้อเท็จจริงที่เป็นเงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย คือ คำว่า “โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน”⁶⁹

2.5.3.3 มูลเหตุจูงใจ หรือเจตนาพิเศษ

มูลเหตุจูงใจ หรือเจตนาพิเศษ คือ เจตนาให้เกิดผลโดยตรงเท่านั้น ไม่มีการเล็งเห็นผล ดังเช่นเจตนาฆรรคมดา⁷⁰ หรือเจตนาทั่วไป (delus generalis) เนื่องจากเจตนาทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสองนั้น มีทั้งเจตนาประสงค์ต่อผลและเจตนาเล็งเห็นผล โดยมูลเหตุจูงใจ หรือ เจตนาพิเศษนั้น สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ

ลักษณะที่หนึ่ง เหตุจูงใจที่เกิดขึ้นในขณะที่กระทำความผิด หรือเหตุจูงใจที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิด

ลักษณะที่สอง เหตุจูงใจที่ยังไม่เกิดขึ้นในขณะที่กระทำความผิด ซึ่งมีการกระทำความผิดเพื่อนำไปสู่เหตุจูงใจที่ต้องการแท้จริง

2.5.3.4 ผลของการกระทำความผิด

ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดนั้น เป็นเงื่อนไขหนึ่งของการลงโทษที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งผลนั้นจะต้องเป็นผลธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 63 ที่บัญญัติว่า “ถ้าผลของการกระทำความผิดใด ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ผลของการกระทำนั้น ต้องเป็นผลที่ตามธรรมดาย่อมเกิดขึ้นได้”

โดยผลที่ตามธรรมดาย่อมเกิดขึ้นได้นี้ หมายถึง ผลที่โดยปกติแล้วย่อมต้องเกิดขึ้นจากการกระทำในพฤติการณ์เช่นนั้น โดยที่ผู้กระทำความผิดไม่จำเป็นต้องรู้ถึงผลนั้น มิฉะนั้นแล้วจะกลายเป็น “การกระทำโดยเจตนา”⁷¹ หรือผลที่ผู้กระทำสามารถ “คาดเห็น” ความเป็นไปได้จากผลของการกระทำนั้น (The offender could have foreseen the possibility of such a consequence) แต่ต้องไม่ถึงขั้นเล็งเห็นผล⁷²

2.5.3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล

ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล ถือเป็นองค์ประกอบภายนอกที่สำคัญเรื่องหนึ่ง ซึ่งในการพิจารณาไปเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลนั้น สามารถอธิบายได้เป็น 2 ทฤษฎีที่สำคัญ กล่าวคือ

⁶⁹ คณิต ณ นคร, กฎหมายอาญาภาคความผิด, พิมพ์ครั้งที่ 11 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559), น. 537.

⁷⁰ คณิต ณ นคร, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 23, น. 216.

⁷¹ จิตติ ดิงศภัทย์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 65, น. 143.

⁷² เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 10 (แก้ไขเพิ่มเติม มีนาคม 2559), (กรุงเทพมหานคร: พลศยาม พรินต์ติ้ง (ประเทศไทย), 2559), น. 218-219.

ทฤษฎีเงื่อนไข (Theory of conditional factors) คือ ทฤษฎีที่พิจารณาว่าผลของการกระทำ ความคิดจะเกิดขึ้นได้ ก็จะต้องมีการกระทำคิดเช่นนั้น หรือจะต้องมาจากการกระทำ ความคิดนั้น แม้การกระทำความคิดนั้นจะมีเหตุ หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนก่อให้เกิดผลของความคิด ขึ้นรวมอยู่ด้วยก็ตาม โดยทฤษฎีนี้ มีหลักว่า “การกระทำทุก ๆ อันยอมถือว่าเป็นเหตุที่ทำให้เกิดผล ถ้าหากว่าการกระทำนั้นๆ ไม่มีอยู่แล้วผลนั้นๆ ก็จะไม่มีเกิดขึ้น” จึงกล่าวได้ว่าทฤษฎีนี้เป็นหลักที่ใช้ วิจัยผลทางธรรมชาติ⁷³

ทฤษฎีเงื่อนไข ยังมีข้อบกพร่องที่สำคัญคือ การพิสูจน์ “ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล” โดยอาศัยหลักการของทฤษฎีที่ว่า “การกระทำทุกๆอันยอมถือว่าเป็นเหตุที่ทำให้เกิดผล ถ้าหากว่าการกระทำนั้นๆ ไม่มีอยู่แล้ว ผลนั้นๆก็จะไม่มีเกิดขึ้น” นั้น ไม่อาจทำได้อย่างปราศจากปัญหาในหลายกรณี เพราะทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีในทางวิทยาศาสตร์และการพิจารณา “ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล” เป็นการพิจารณาในทางตรรกะ และเนื่องจากในบางกรณีวิทยาศาสตร์ไม่สามารถพิสูจน์และยืนยันผลได้อย่างสมบูรณ์แบบ⁷⁴

ทฤษฎีเหตุที่เหมาะสม (Theory of adequate cause) ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ในการแก้ไขข้อบกพร่องของ “ทฤษฎีเงื่อนไข” โดยคำนึงถึงความเหมาะสมเพียงพอดตามปกติที่จะเกิดผลอันเป็นความคิดขึ้นหรือไม่ โดยถือหลักว่า “เหตุที่ก่อให้เกิดผลที่ผู้กระทำต้องรับผิดชอบนั้น หมายถึงเฉพาะเหตุที่ตามประสบการณ์ทั่วไปที่สามารถทำให้ผลที่ความผิดฐานนั้นต้องการเกิดขึ้นได้เท่านั้น กล่าวคือ หมายถึงเฉพาะเหตุอันเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอสำหรับผลนั้นเท่านั้น” ดังนั้น ตามหลักการของทฤษฎีนี้ สามารถอธิบายได้ว่า เหตุที่ทำให้เกิดผลที่จะเป็นความรับผิดชอบไม่ใช่ทุกเหตุ แต่เฉพาะเหตุที่ตามความรู้ความชำนาญที่ทำให้เกิดผลได้เท่านั้น จึงเป็นเรื่องของความเป็นไปได้ ซึ่งยังไม่อาจแก้ไขปัญหาความบกพร่องของ “ทฤษฎีเงื่อนไข” ได้อย่างสมบูรณ์อยู่ดี ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่มีความเป็นอัตตะวิสัยและยังไม่มีที่แน่นอนอยู่มาก⁷⁵

2.5.4 ข้อแตกต่างระหว่างเหตุฉกรรจ์ เหตุเพิ่มโทษ และผลของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น มีด้วยกัน 3 ประการ กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง แนวคิดในเรื่องของการกำหนดเหตุฉกรรจ์กับเหตุเพิ่มโทษ มีแนวความคิดที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง กล่าวคือ “เหตุฉกรรจ์” เป็นเรื่องของการกำหนดโทษตามความรุนแรงของการกระทำความผิด และความสะดวกในการกระทำความผิด ซึ่งปรากฏอยู่ในภาคความผิด เพื่อให้ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดนั้น ๆ แต่สำหรับ “เหตุเพิ่มโทษ” เป็นเรื่องของ

⁷³ พิชัย ด่านพัฒนามงคล, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 46*, น. 26.

⁷⁴ คณิต ฒ นคร, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 23*, น. 210.

⁷⁵ *เพ็งอ้าง*, น. 211.

การลงโทษผู้กระทำความผิดซ้ำที่ไม่มีความซื่อสัตย์ในการกระทำความผิด⁷⁶ ซึ่งปรากฏอยู่ในบททั่วไปว่าด้วยการกระทำความผิดซ้ำอีกในหมวดที่ 8

ประการที่สอง องค์ประกอบในการลงโทษของเหตุฉกรรจ์ กับเหตุเพิ่มโทษ มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ “เหตุเพิ่มโทษ” เป็นการรับโทษเพิ่มขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดครั้งก่อน แต่สำหรับ “เหตุฉกรรจ์” เป็นการรับโทษหนักขึ้นเนื่องมาจากมีพฤติการณ์หรือข้อเท็จจริงในการประกอบกระทำความผิด⁷⁷ อันมีลักษณะต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดในเรื่องนั้น ๆ

ประการที่สาม ข้อยกเว้นของ “เหตุฉกรรจ์” กับ “เหตุเพิ่มโทษ” มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ “เหตุเพิ่มโทษ” เป็นการมุ่งลงโทษผู้กระทำความผิดชนิดนิสัยและไม่มีความซื่อสัตย์ในการกระทำความผิด ซึ่งจำต้องอาศัยเจตนาในการกระทำความผิดเป็นหลักเกณฑ์สำคัญ ดังนั้น “เหตุเพิ่มโทษ” จึงถือเป็นข้อยกเว้นสำหรับการกระทำความผิดที่เกิดจากการกระทำความผิดโดยประมาท ความผิดลหุโทษและความผิดที่ได้กระทำโดยบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินสิบเจ็ดปีในขณะที่กระทำความผิด แต่สำหรับ “เหตุฉกรรจ์” เป็นการรับโทษ เนื่องจากลักษณะของการกระทำนั้นมีความร้ายแรง หรือผลของการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก ดังนั้น “เหตุฉกรรจ์” จึงไม่มีการยกเว้นไว้สำหรับการกระทำความผิดใด ๆ

นอกจากนี้ สำหรับเรื่องผลของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น เป็นเรื่องที่ใกล้เคียงกับ “เหตุฉกรรจ์” มาก โดยสิ่งที่แตกต่างกัน คือ กรณีที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นอันเนื่องมาจาก “ผล” ซึ่งมีสาเหตุในการกระทำความผิด เช่น กรณีทำร้ายร่างกาย หากผลร้ายของการกระทำความผิดดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้ถูกทำร้ายร่างกายได้รับอันตรายสาหัสผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 63 คือ เป็น “ผลธรรมดา” และเป็นไปตามหลัก “ทฤษฎีเหตุที่เหมาะสม” (Theory of Adequate Causation)⁷⁸

2.6 แนวคิดและทฤษฎีในการบัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

2.6.1 มูลเหตุที่รัฐบัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์⁷⁹

ทรัพย์สินมีบทบาทต่อบุคคลนับแต่อดีตที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นตามพัฒนาการของสังคม แม้ว่าในยุคที่มนุษย์ยังเร่ร่อนอยู่ ทรัพย์สินยังไม่มีความสำคัญเท่าใดนัก แต่เมื่อหยุดเร่ร่อนและ

⁷⁶ จิตติ ดิงศกัทธิย์, *อ้างแล้ว เชียงธรรมที่ 65*, น. 987.

⁷⁷ *เพ็งอ้าง*, น. 987.

⁷⁸ ทวีพร คงแก้ว, *อ้างแล้ว เชียงธรรมที่ 50*, น. 39.

⁷⁹ คณพล จันทร์หอม, *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 3*, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563), น. 16-17.

เปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตมาเป็นสังคมเกษตรกรรม ทรัพย์สินก็เริ่มเข้ามามีบทบาทในฐานะแหล่งอาหาร เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิต เมื่อสะสมทรัพย์สินไว้คนละอย่างสองอย่างแตกต่างกันไป ผู้ที่ขยันหมั่นเพียรหรือมีโชคก็จะมีทรัพย์สินได้มาก ในขณะที่อีกหลายคน ไม่มีทรัพย์สินเหลือพอที่จะเก็บ ความเหลื่อมล้ำกันในทางทรัพย์สินของคนในสังคมย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมดา ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสังคมจากการแก่งแย่งทรัพย์สินกัน รัฐจึงจำเป็นต้องมีออกมาตรการเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนบุคคลขึ้น ทำให้เกิดหลักทั่วไปทางทรัพย์สินที่ว่า (1) ของสิ่งหนึ่งจะเป็นทรัพย์สินของบุคคลใดก็ต่อเมื่อกฎหมายให้อำนาจในการกระทำการสิ่งใดก็ได้กับของสิ่งนั้น และ (2) กฎหมายจะป้องกันมิให้บุคคลอื่นมาเกี่ยวข้องกับของสิ่งนั้นในทุกวิถีทางหากปราศจากความยินยอมของบุคคลผู้ที่มีอำนาจ

ความข้อนี้ได้รับการยืนยัน โดย จอห์น ล็อก (John Locke) ปรัชญาเมธีชาวอังกฤษว่า เมื่อปัจเจกชนมาอยู่ร่วมกันและยอมรับอำนาจของรัฐแล้ว รัฐก็มีภาระผูกพันที่จะต้องคุ้มครองทรัพย์สินส่วนบุคคล โดยถือเป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่สำคัญในระบบประชาธิปไตยซึ่งกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องปกป้องเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในโลกยุคปัจจุบัน สิทธิในทรัพย์สินส่วนตัวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญไม่เฉพาะต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลและครอบครัวเท่านั้น แต่ยังทวีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและของโลก อีกด้วย กล่าวคือ ในสังคมที่มีระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี (Free Market) หรือแนวความคิดเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม สิทธิในทรัพย์สินส่วนบุคคลเป็นรากฐานของแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล (Personal Right) ซึ่งเอกชนแต่ละคนเป็นผู้มีบทบาทอย่างยิ่งในตลาด ดังนั้น เพื่อคุ้มครองสิทธิในทางทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าว กฎหมายจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความสงบเรียบร้อยในสังคม

แม้ว่ารัฐจะได้รับรองและคุ้มครองสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สินในทางแพ่งให้แก่บุคคลแล้วก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ การครอบครอง การโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองแล้วก็ตาม แต่ก็ยังปรากฏว่ามีผู้มารบกวนกรรมสิทธิ์หรือความครอบครองโดยปราศจากการรู้เห็น ความยินยอม หรือความสมัครใจอยู่เนืองๆ รัฐจึงจำเป็นต้องออกมาตรการเพื่อห้ามมิให้บุคคลอื่นไปรบกวนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองนั้นเป็นเรื่องที่สังคมยอมรับได้ เช่น การครอบครองปรปักษ์ การกระทำโดยประมาททำให้ทรัพย์สินเกิดความเสียหาย หรือการผิดสัญญา รัฐก็จะกำหนดหลักการในทางแพ่งเพื่อให้เอกชนใช้บังคับแก่กัน แต่ถ้าหากการรบกวนกรรมสิทธิ์หรือการครอบครองนั้นร้ายแรงจนถึงขนาดที่สังคมไม่อาจยอมรับได้ เช่น การเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยมิได้รับอนุญาต การทำร้ายเจ้าของทรัพย์สินเพื่อจะเอาทรัพย์สินไปหรือแม้กระทั่ง การหลอกลวงเพื่อให้ได้ทรัพย์สินไปนั้น มาตรการทางแพ่งหรือละเมิดเพียงอย่างเดียว ย่อมไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับ

ความร้ายแรงที่เกิดขึ้น รัฐจึงต้องปกป้องบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินด้วยการใช้มาตรการทางอาญาซึ่งเด็ดขาดกว่าเข้าจัดการ โดยกำหนดฐานความผิดและโทษให้สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำ ทั้งนี้เพื่อให้กฎหมายเกิดความศักดิ์สิทธิ์ในการคุ้มครองกรรมสิทธิ์และการครอบครองทรัพย์สินของบุคคล และเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยสร้างกลไกทางกฎหมายให้เกิดความเชื่อมั่นและเอื้ออำนวยต่อการค้าและการลงทุนเป็นสำคัญ

2.6.2 พัฒนาการของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน⁸⁰

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีพัฒนาการควบคู่ไปกับมนุษยชาติ จะเห็นได้จากประมวลกฎหมายยุคโบราณที่สุดเท่าที่จะสืบค้นได้ก็บัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินไว้เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ในยุคต่อมา ความคิดทางกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินก็ได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้นตามความซับซ้อนของสังคม ทั้งในกฎหมายโรมัน กฎหมายในสกุลซีวิลลอว์ และกฎหมายในสกุลคอมมอนลอว์ สำหรับกฎหมายไทย ปรากฏหลักฐานว่ามีบทบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอย่างละเอียดตั้งแต่ครั้งโบราณ และเมื่อมีการปฏิรูปกฎหมายตั้งแต่ครั้งรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศไทยก็ได้รับอิทธิพลทางด้านความคิดทางกฎหมายมาจากประเทศตะวันตก บทบัญญัติทางอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สินก็ได้พัฒนาสืบมาเป็นลำดับจนกระทั่งปัจจุบัน

2.6.2.1 การพัฒนาแนวคิดของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในประเทศตะวันตก⁸¹

แนวความคิดของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินปรากฏในประมวลกฎหมายของพระเจ้าฮัมมูราบี เช่น การลักทรัพย์จากศาสนสถานจะต้องถูกประหารชีวิต การลักปลูสัตว์ อันได้แก่ โค กระบือ แกะ แพะ หมู จะต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทน ถ้าไม่มีชำระจะต้องถูกประหารชีวิตเช่นเดียวกัน การลักบุตรของผู้อื่นไป ผู้กระทำก็จะต้องถูกประหารชีวิต และถ้าหากขุดหลุมเพื่อเข้าไปในบ้านผู้อื่น ผู้กระทำก็จะต้องถูกประหารชีวิตและฝังไว้ที่หลุมนั้น เป็นต้น

กฎหมายโรมันก่อนยุคจักรวรรดิ การเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปเป็นสิ่งผิดกฎหมายเพราะก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น โดยรัฐกำหนดให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนกันเอง ต่อมาในยุคจักรวรรดิ รัฐได้บัญญัติให้การเอาทรัพย์สินไปเป็นความผิดทั้งในทางแพ่งและทางอาญา แต่ก็ยังเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายมีสิทธิเลือกว่าตนจะดำเนินคดีทางอาญาหรือทางแพ่ง กรณีที่ผู้เสียหายได้รับค่าสินไหมทดแทนไปแล้วก็เป็นอันหมดอำนาจฟ้องในคดีนั้นไป

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในยุคโรมัน บัญญัติไว้ 6 ลักษณะ ดังนี้ การลักทรัพย์ (furtum) การชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ (rapina) การฉ้อโกง (stellionatus) การลักปลูสัตว์ (abigeatus) การลักพาตัว (plagium) และการทำให้เสียทรัพย์สิน (damnum iniuria datum)

⁸⁰ เติ้งอ๋าง, น. 20 – 21.

⁸¹ เติ้งอ๋าง, น. 21.

(1) *furtum* หรือการลักทรัพย์ เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่เก่าแก่ที่สุด หมายถึง การเอาทรัพย์ที่มีรูปร่างซึ่งเคลื่อนที่ได้ (*res mobiles*) ของผู้อื่นไปเป็นของตนเองโดยเจตนา แต่เดิม *furtum* มีอยู่หลายประเภท แต่ต่อมาในรัชสมัยของพระเจ้าปดิดิซติเนียน ได้มีการยุบความผิดต่าง ๆ ลงเหลือเพียง 2 ประเภท ได้แก่ *furtum manifestum* (ลักทรัพย์โดยเจ้าของรู้ตัว) และ *furtum nec manifestum* (ลักทรัพย์โดยเจ้าของไม่รู้ตัว) เท่านั้น ผู้กระทำความผิดประเภทแรกจะต้องชดใช้ราคาให้แก่ผู้เสียหายเป็นจำนวนถึง 4 เท่าของราคาทรัพย์ ขณะที่ผู้กระทำความผิดประเภทที่ 2 จะต้องชดใช้ราคาแก่ผู้เสียหายเป็นจำนวน 2 เท่า

(2) *rapina* หรือการชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ หมายถึง การลักทรัพย์ที่มีการใช้กำลังประทุษร้ายด้วย *rapina* เป็นความผิดที่เกิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งแยกการลักทรัพย์ธรรมดากับการลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายออกจากกัน เนื่องจากช่วงที่เกิดสงครามพลเมืองในปี 78 ก่อนคริสต์ศักราชเกิดการชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์โดยกลุ่มที่ใช้ความรุนแรงขึ้นเป็นจำนวนมาก รัฐจึงตรากฎหมายให้เป็นความผิดอีกประเภทหนึ่งเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดให้หนักขึ้น

(3) *stellionatus* หรือการฉ้อโกง ตามทัศนะของเปาลุส (Paulus) นักนิติศาสตร์คนสำคัญของโรมัน หมายถึง การชักจูงบุคคลให้ส่งทรัพย์ของตนเองให้แก่บุคคลอื่น ซึ่งถ้าหากมีการหลอกลวงเข้ามาเกี่ยวข้องกับการชักจูงนั้น ย่อมเป็นความผิดทางอาญา เช่น การนำทรัพย์สิ่งเดียวกันไปจำหน่ายสองคราว การนำทรัพย์สินของบุคคลอื่นไปจำหน่าย การปลอมตนเป็นคนอื่นหรือการไม่จ่ายค่าจ้าง เป็นต้น

(4) *abigeatus* หรือการลักปลูสัตว์เป็นความผิดที่มีองค์ประกอบข้ออื่น ๆ เช่นเดียวกับ *furtum* เพียงแต่วัตถุแห่งการกระทำเป็นปลูสัตว์ ซึ่งได้แก่ ม้า โค แกะ หรือสุกร เป็นต้น และระวางโทษจะรุนแรงกว่า

(5) *palgium* หรือการลักพา บัญญัติอยู่ในกฎหมายที่มีชื่อว่า *lex Fabia* ซึ่งตราขึ้นเมื่อประมาณ 200 ถึง 100 ปีก่อนคริสต์ศักราช ความผิดดังกล่าวหมายความรวมถึงทั้งการลักพาการข่มขืนใจคนอิสระ (*Free man*) หรือการชักจูงให้ทาสหนีจากนายทาสด้วย

(6) *damnun iniuria datum* บัญญัติอยู่ในกฎหมายที่มีชื่อว่า *lex Aquilia* ตามรูปศัพท์ หมายถึง ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากเหตุที่มีขอบด้วยกฎหมาย อีกนัยหนึ่งหมายถึงการทำให้เสียหายทรัพย์ตามความหมายในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการกระทำให้สูญเสียหรือเสียหายไปซึ่งทรัพย์ที่มีรูปร่าง

เมื่อผ่านเข้าสู่ยุคกลาง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่เดิมบัญญัติอยู่ใน *Corpus Iuris Civilis* ของพระเจ้าปดิดิซติเนียนก็ได้ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกฎหมายของศาสนจักร แล้วต่อมามีการพัฒนาการเป็นเอกเทศในดินแดนต่าง ๆ แต่ก็ยังคงใช้กฎหมายโรมันเป็นรากฐานความผิดอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน เป็นต้นว่ายุคกลางตอนปลายของฝรั่งเศส การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

ประกอบไปด้วยหลายฐานความผิด แต่ฐานความผิดที่รัฐลงโทษหนัก ได้แก่ ความผิดฐานรับของโจร จนมีคำพูดโบราณคิดปากว่า “ผู้รับของโจรเลวร้ายยิ่งกว่าผู้ลักทรัพย์เสียอีก” นอกจากนี้ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่มีการใช้กำลังประทุษร้ายรวมอยู่ด้วยมักจะมีโทษอย่างรุนแรงถึงขั้นประหารชีวิตทีเดียว โทษอย่างอื่นก็รุนแรงไม่แพ้กันเนื่องจากรัฐเห็นว่าเป็นความผิดที่กระทำต่อความสงบราบคาบในอาณาจักร เช่น ผู้ที่ลักทรัพย์ครั้งแรกจะถูกลงโทษด้วยการควักลูกนัยน์ตา ถ้าทำอีกเป็นครั้งที่สองก็จะถูกตัดจมูก ครั้งที่สามจะต้องลงโทษประหารชีวิต นอกจากนี้โทษที่มีความรุนแรงแล้วยังมีการกำหนดเหตุการณ์ไว้อีกหลายประการ เช่น การลักทรัพย์ในเวลากลางคืน การชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ การลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้าง หรือการลักทรัพย์ในเรือของเจ้านาย

ครั้นล่วงมาถึงยุคใหม่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในฝรั่งเศสมีความชัดเจนและจำแนกเป็นความผิดต่าง ๆ โดยละเอียดมากยิ่งขึ้น เช่น ในความผิดฐานลักทรัพย์ มีการกำหนดองค์ประกอบของความผิดใกล้เคียงกับที่ปรากฏในปัจจุบันมาก กล่าวคือ เป็นการกระทำโดยเจตนาทุจริตในการแยกและพาทรัพย์ของบุคคลอื่นไปด้วยเจตนาที่จะเอาเป็นประโยชน์แก่ตน นอกจากนี้ยังได้มีการจำแนกเหตุการณ์ออกเป็นจำนวนมาก โดยคำนึงถึงรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

- (1) คุณสมบัติของผู้กระทำความผิด เช่น ลักทรัพย์โดยคนรับใช้ในบ้าน
- (2) สถานที่กระทำความผิด เช่น ชิงทรัพย์ในถนนหลวง หรือ ลักทรัพย์ในที่ซึ่งเกิดเพลิงไหม้
- (3) เวลาที่กระทำความผิด ได้แก่ ลักทรัพย์ในเวลากลางคืน
- (4) ลักษณะของการกระทำความผิด เช่น ลักทรัพย์โดยทำลายสิ่งกีดกัน โดยมีอาวุธติดตัวไปด้วย หรือ โดยใช้ความรุนแรง
- (5) ประเภทของทรัพย์ที่ถูกลัก เช่น ทรัพย์ที่ใช้สำหรับสักการบูชา ปศุสัตว์ หรือ รถม้า
- (6) จำนวนทรัพย์ที่ถูกลัก และ
- (7) การกระทำความผิดซ้ำ

ภายหลังจากการปฏิวัติครั้งใหญ่ เมื่อคริสต์ศักราช 1789 ฝรั่งเศสพยายามร่างประมวลกฎหมายอาญาขึ้นใช้เพื่อให้เกิดบูรณภาพทั่วดินแดนฝรั่งเศส จนในขั้นที่สุดสำเร็จเป็นประมวลกฎหมายอาญาฉบับคริสต์ศักราช 1810 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ก็ได้ทรัพย์ก็ได้รับการบัญญัติอย่างเป็นระบบโดยเริ่มตั้งแต่ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 379 จนถึงความผิดฐานรับของโจร ตามมาตรา 462 นับได้ว่าเป็นประมวลกฎหมายฉบับแรก ๆ ที่วางโครงสร้างความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ไว้เป็นอย่างดี และเป็นแบบอย่างให้ประเทศอื่น ๆ รวมถึงประเทศไทยในการร่างประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส คริสต์ศักราช 1810 ในส่วนความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป จนกระทั่งคริสต์ศักราช 1994 จึงได้ประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาฉบับใหม่

ซึ่งบัญญัติความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินไว้หลายฐานความผิด ตั้งแต่มาตรา 311-1 จนถึงมาตรา 324-9 ประกอบไปด้วย ความผิดฐานลักทรัพย์ ความผิดฐานกรรโชก ความผิดฐานฉ้อโกง ความผิดฐานยักยอก ความผิดฐานรับของโจร ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน และความผิดฐานรบกวนการประมวลผล⁸²

กฎหมายในสกุลคอมมอนลอว์ (Common Law System)⁸³

ระบบกฎหมายนี้ได้พัฒนาและขยายความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินออกไปอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งเป็นการเอาทรัพย์สินไปโดยปราศจากความยินยอมและเรียกความผิดฐานนี้เป็นภาษาอังกฤษว่า “Larceny” ในชั้นแรกความผิดฐานลักทรัพย์เกิดขึ้นเพื่อปกป้องทรัพย์สินอันมีค่าสำหรับการประกอบอาชีพ อาทิ การปลุสตัดว์ แต่อย่างไรก็ตาม ความผิดฐานลักทรัพย์ดังกล่าวไม่อาจป้องกันผู้ที่มีความครอบครองอยู่ แต่ได้เอาทรัพย์สินนั้นไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันการเงินต่าง ๆ ดังนั้นจึงได้มีการบัญญัติความผิดขึ้นใหม่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเอาผิดแก่ผู้กระทำการอันมิชอบนั้น กล่าวคือ แม้มีการครอบครองทรัพย์สิน แต่ถ้าได้เบียดบังทรัพย์สินไป ผู้กระทำก็ย่อมมีความผิดฐานยักยอก ซึ่งถือเป็นความผิดที่ทำลายความไว้วางใจและต่อมาได้พัฒนาไปใช้กับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจด้วย นอกจากนี้ระบบกฎหมายสกุลคอมมอนลอว์ก็ยังได้พัฒนาหลักกฎหมายต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน เช่น การชิงทรัพย์ ซึ่งเป็นการลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันใดนั้นจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือความผิดฐานฉ้อโกง ซึ่งเกิดจากการหลอกลวงให้ผู้อื่นหลงเชื่อและได้ทรัพย์สินไป จนในที่สุดความผิดฐานต่าง ๆ ในสกุลกฎหมายคอมมอนลอว์ก็ครอบคลุมความผิดทั้งหลายที่มีอยู่ในสกุลกฎหมายซีวิลลอว์ ซึ่งแม้ว่าจะมีหลักการบางอย่างแตกต่างกันอยู่บ้าง แต่ก็ถือว่าเป็นความผิดที่สามารถเอาตัวทรัพย์สินของผู้อื่นไปมาลงโทษได้เช่นเดียวกัน

2.6.2.2 การพัฒนาแนวคิดของความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในประเทศไทย

โดยในวาระแรกที่เริ่มใช้ประมวลกฎหมายอาญาเมื่อปี พ.ศ. 2499 นั้น ได้มีการบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ในมาตรา 334 และเหตุฉกรรจ์ความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ในมาตรา 335 เท่านั้น โดยเหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 นั้น กำหนดเหตุเงื่อนไขหรือพฤติการณ์ของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่ต้องรับโทษหนักขึ้นไว้ทั้งหมด 12 อนุมาตรา ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการปรับแก้ไขเหตุฉกรรจ์เพิ่มเติมอีกถึง 5 ครั้งด้วยกัน อันมีเหตุผลความจำเป็นและเนื้อหาสาระของบทบัญญัติที่แก้ไขเปลี่ยนแปลง ดังนี้

⁸² เพิ่งอ้าง, น. 23-24.

⁸³ เพิ่งอ้าง, น. 24.

1. การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2512 ด้วยเหตุผลที่ว่าในขณะนั้นมีผู้รื้อยลอบลักเอาพระพุทธรูปอันล้ำค่าซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนและมีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ตามวัดวาอารามและพิพิธภัณฑสถานไปเป็นจำนวนมาก บางแห่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคูเมืองของแต่ละจังหวัดซึ่งทำให้ประชาชนในถิ่นนั้นเศร้าสลดใจต่อการขาดหายไปของวัตถุซึ่งเป็นสิ่งที่เคารพบูชาในทางพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ยิ่งกว่านั้นบางแห่งที่มีการลักลอบลักพระพุทธรูปนั้นได้กระทำการที่แสดงถึงความโหดร้ายทารุณ ไร้ศีลธรรมอย่างหนัก เช่น การตัดเอาเศียรพระพุทธรูปไปคงเหลือไว้แต่เพียงองค์พระ นับว่าเป็นการเสื่อมเสียแก่ชาติบ้านเมืองและเป็นผลเสียหายแก่พุทธศาสนาโดยไม่นึกถึงศาสนสมบัติของชาติ บุคคลประเภทนี้สมควรจะได้รับการโทษหนักกว่าการกระทำต่อทรัพย์สินธรรมดาของส่วนบุคคล รวมทั้งผู้รับของโจร และผู้ส่งออกต่างประเทศด้วย จะอาศัยความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเดิมโทษก็เบามาก ไม่เป็นการป้องกันได้เพียงพอ โดยเหตุนี้จึงเป็นการสมควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันและรักษาไว้ซึ่งทรัพย์ อันล้ำค่าของชาตินี้มิให้มีการลอบลักเอาไปต่างประเทศเสียหมดก่อนที่จะสายเกินไป โดยเพิ่มบทบัญญัติ มาตรา 335 ทวิ⁸⁴

2. การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่สอง ในปี พ.ศ. 2514 ด้วยความปรารถนาดีของคณะปฏิวัติที่ต้องการให้ประชาชนได้รับความสงบสุขและปลอดภัยจากอาชญากรรม จึงเห็นว่าอัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดบางประเภทตามประมวลกฎหมายอาญายังไม่เพียงพอแก่การป้องกันและปราบปราม จึงเห็นสมควรแก้ไขอัตราโทษให้สูงขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเพิ่มบทบัญญัติ มาตรา 336 ทวิ⁸⁵

⁸⁴ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2512

“มาตรา 335 ทวิ ผู้ใดลักทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ถ้าทรัพย์นั้นเป็นที่สักการบูชาของประชาชนหรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูปหรือวัตถุดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำในวัด สำนักสงฆ์ สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โบราณสถาน อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน สถานที่ราชการ หรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท”

⁸⁵ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2514

“มาตรา 336 ทวิ ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 334 มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ หรือ มาตรา 336 โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจหรือโดยมิหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้อาวุธปืนเพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิดหรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ กึ่งหนึ่ง”

3. การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่สาม ในปี พ.ศ. 2525 ด้วยเหตุผลที่ว่าในขณะนั้นอาชญากรรมบางประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เป็นความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพได้ทวีความรุนแรงและความผิดฐานลักทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูป และโค หรือกระบือของผู้มีอาชีพกสิกรรมมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความผิดเหล่านี้ในบางกรณี ได้มีการเพิ่มอัตราโทษมาครั้งหนึ่งแล้วตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 จึงเห็นสมควรให้เพิ่มอัตราโทษสำหรับผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้น เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าว ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักทรัพย์นั้น ได้มีการเพิ่มอัตราโทษในวรรคแรกและวรรคสอง รวมทั้งเพิ่มเงื่อนไขของประเภททรัพย์สินที่ต้องได้รับโทษหนักขึ้นในวรรคสามของมาตรา 335 นอกจากนี้ ยังแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 335 ทวิ ให้มีอัตราโทษที่หนักขึ้น⁸⁶

⁸⁶ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525

“มาตรา 335 ผู้ใดลักทรัพย์

(1) ในเวลากลางคืน

(2) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิดอุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุอุทกภัย แกร่งไฟ หรือยานพาหนะอื่น ที่ประชาชน โดยसार หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นนั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวอันอันตรายใดๆ

(3) โดยทำอันตรายถึงชีวิตกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใดๆ

(4) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้าหรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

(5) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้

(6) โดยลวงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

(7) โดยมีอาวุธ หรือ โดยรวมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

(8) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

(9) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟท่าอากาศยานที่จอดรถหรือเรือสาธารณะสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในรถยนต์สาธารณะ

(10) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

(11) ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

(12) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรมหรือได้มาจากการกิจกรรมนั้น

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

4. การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่สี่ ในปี พ.ศ. 2530 ด้วยเหตุผลที่ว่าในขณะนั้นอาชญากรรมบางประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์เกี่ยวกับ โศ กระบือ หรือ เครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกรได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากทำให้เกษตรกร โดยเฉพาะชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน เดือดร้อนที่สุด เพราะเมื่อถึงฤดูกาลทำนาหรือเพาะปลูก เกษตรกรไม่สามารถหา โศ กระบือหรือจักรกลต่าง ๆ มาทำการเพาะปลูกได้ทันตามฤดูกาล แม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะได้คอยสอดส่องดูแลอยู่ตลอดเวลาและจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เป็นจำนวนมากรายแล้วก็ตาม แต่ไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดหลบจำหรือเกรงกลัวอาญาแผ่นดิน ทั้งนี้เพราะกฎหมายกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ต่ำจึงเห็นสมควรเพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้น เพื่อให้เป็นที่หลบจำและเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน โดยการเพิ่มอัตราโทษในวรรคสามของมาตรา 335 ให้มีอัตราโทษที่หนักขึ้น⁸⁷

5. การแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ห้า ในปี พ.ศ. 2560 ด้วยเหตุผลที่ว่าสมควรกำหนดกรอบระยะเวลาการบังคับโทษปรับให้รวมถึงเรื่องการอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับด้วย เพื่อความชัดเจนและเนื่องจากบทบัญญัติเกี่ยวกับอัตราโทษปรับในประมวลกฎหมายอาญายังไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าว

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินที่เป็น โศ กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชญากรรมมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ เป็นการกระทำโดยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์สินนั้นมีราคาเล็กน้อย ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ก็ได้”

“มาตรา 335 ทวิ ผู้ใดลักทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนาถ้าทรัพย์สินนั้นเป็นที่สักการบูชาของประชาชน หรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูป หรือวัตถุดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสองหมื่นบาท

การกระทำความผิดตามวรรคแรก ได้กระทำในวัด สำนักสงฆ์ สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โบราณสถานอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน สถานที่ราชการหรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท”

⁸⁷ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2530

มาตรา 335 วรรคสาม “ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินที่เป็น โศ กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชญากรรมมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งสมควรปรับปรุงความผิดที่มีโทษทางอาญา ซึ่งไม่มีโทษปรับให้มีโทษปรับด้วย โดยในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานลักทรัพย์นั้น ได้มีการเพิ่มอัตราโทษในมาตรา 334 มาตรา 335 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม รวมทั้ง มาตรา 335 ทวิ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง⁸⁸

⁸⁸ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ.2560

“มาตรา 334 ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท”

“มาตรา 335 ผู้ใดลักทรัพย์

(1) ในเวลากลางคืน

(2) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณ ที่มีอุบัติเหตุเหตุทุกขภัย แกร่งไฟ หรือยานพาหนะอื่น ที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวอันอันตรายใดๆ

(3) โดยทำอันตรายสิ่งติดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่าน สิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใดๆ

(4) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้น โดยไม่ได้จ้างให้เป็นทางคนเข้าหรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

(5) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้

(6) โดยลงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

(7) โดยมีอาวุธ หรือ โดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

(8) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

(9) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยานที่จอดรถหรือเรือสาธารณะสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในขบวนสาธารณะ

(10) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

(11) ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

(12) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมือ อันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็น โค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

จากการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ทั้ง 5 ครั้ง แสดงให้เห็นว่าผู้ร่างมีเจตนาที่จะนำเหตุการณ์ต่างๆ ของความผิดฐานลักทรัพย์ที่กระจัดกระจายอยู่ในมาตราต่างๆ ของกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มารวบรวมไว้ให้เหลือเพียงมาตราเดียว ซึ่งประสบความสำเร็จเพียงในเวลาอันสั้น เนื่องจากการลักทรัพย์มีวิวัฒนาการที่มากขึ้นตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งความยุ่งยากและความซับซ้อนของการลักทรัพย์ที่มีมากยิ่งขึ้นด้วย จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเหตุการณ์ของการลักทรัพย์อยู่เป็นประจำ เพื่อให้ครอบคลุมการกระทำทั้งหมดให้เป็นปัจจุบัน

2.7 ลักษณะและองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์และเหตุการณ์ความผิดฐานลักทรัพย์

ประมวลกฎหมายอาญา ได้มีการกำหนดลักษณะและองค์ประกอบของการกระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีเหตุการณ์ไว้ในมาตรา 335 335 ทวิ 336 และ 336 ทวิ ซึ่งเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่มีพื้นฐานมาจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ทั้งสิ้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจลักษณะและองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 ให้ถ่องแท้เสียก่อน แล้วจึงนำความรู้ความเข้าใจที่ได้มาพิจารณาประกอบกับลักษณะหรือพฤติการณ์เฉพาะที่กำหนดไว้ในความผิดแต่ละฐานความผิด โดยมีโครงสร้างความรับผิดชอบทางอาญาของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 ดังนี้

“มาตรา 334 ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท”

องค์ประกอบความรับผิดแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ องค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายใน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. องค์ประกอบภายนอก ประกอบด้วย

1.1 ผู้ใด ตามความในมาตรา 334 นี้ กฎหมายไม่ได้มีการกำหนดฐานะของตัวผู้กระทำความผิดไว้เป็นพิเศษ โดยกฎหมายใช้คำว่า “ผู้ใด” ดังนั้น ความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้กระทำความผิดจะเป็นใครก็ได้ แม้แต่เจ้าของทรัพย์ หากเป็นเจ้าของร่วมกับผู้อื่น และจะต้องไม่ใช่ผู้ที่ครอบครองทรัพย์นั้นอยู่ในขณะกระทำความผิด หากครอบครองทรัพย์นั้นอยู่แล้ว จะไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ แต่อาจเป็นความผิดฐานยักยอก

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2478/2528 วินิจฉัยว่า การกระทำที่เจ้าของร่วมจะมีความผิดฐานลักทรัพย์ไปจากเจ้าของร่วมคนอื่นนั้น จะต้องได้ความว่าเจ้าของร่วมผู้นั้นมิได้

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ เป็นการกระทำด้วยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์นั้นมีราคาเล็กน้อย ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดซึ่งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ก็ได้”

ครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ในขณะกระทำความผิด หากแต่ทรัพย์สินนั้นอยู่ในความครอบครองของเจ้าของร่วมคนอื่น และเอาไปจากการครอบครองของผู้อื่นนั้น

1.2 การเอาไป ตามความในมาตรา 334 สามารถจำแนกการอธิบายออก ได้เป็น 3 ส่วน กล่าวคือ (1) การตัดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น (2) การแย่งการครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น และ (3) การเข้ายึดถือทรัพย์สิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) การตัดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น ได้มีแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกา และแนวความเห็นของนักนิติศาสตร์ที่อธิบายไว้ ซึ่งสามารถสรุป ได้เป็น 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง มีความเห็นว่า การเอาไป หมายถึง การทำให้หรือพาทรัพย์สินนั้นเคลื่อนที่ไปจากเดิม แม้ทรัพย์สินจะเคลื่อนที่ไปเพียงเล็กน้อยก็ถือว่าเป็นการเอาไปแล้ว⁸⁹ ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาที่สนับสนุนแนวความเห็นนี้ ได้แก่

คำพิพากษาฎีกาที่ 2074/2514 วินิจฉัยว่า จำเลยเข้าไปในห้องรับแขกเพื่อลักทรัพย์ตัดสายโทรศัพท์ออกแล้วยกเอาเครื่องรับโทรศัพท์ที่ตั้งอยู่บน โต๊ะเคลื่อนจากที่ตั้งเดิมมาที่กลางห้อง เผอิญผู้เสียหายมาพบเข้าจำเลยจึงวางไว้ที่พื้นห้องก็ถือได้ว่าเอาทรัพย์สินไปแล้ว เป็นความผิดลักทรัพย์สำเร็จ ไม่ใช่พยายามลักทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ 341/2524 วินิจฉัยว่า จำเลยนำกบไฟฟ้าของผู้เสียหายจากตึกชั้นสองขึ้นไปเก็บบนตึกหลังเดียวกันชั้นสามซึ่งเป็นที่อาศัยนอนของจำเลยเป็นการเคลื่อนย้ายจากที่ตั้งปกติและแย่งการครอบครองทรัพย์สินนั้นไปจากผู้เสียหายแล้ว อยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำไปให้พ้นจากตึกของผู้เสียหายเมื่อมี โอกาส การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานลักทรัพย์สำเร็จแล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ 1280/2555 วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 2 ลักรถยนต์ของผู้เสียหาย โดยหลอกจำเลยที่ 1 ให้ขั้บรถยนต์ของผู้เสียหายไป จำเลยที่ 2 จึงเป็นตัวการในการลักรถยนต์โดยใช้จำเลยที่ 1 เป็นเครื่องมือ เมื่อจำเลยที่ 1 ขั้บรถมาจอดด้านหน้ารถยนต์ผู้เสียหาย และรถยนต์ผู้เสียหายด้านหน้าขึ้นเกยบนคานรถยกใช้โซ่คล้องรถทั้งสองคันไว้ในลักษณะรถยกพร้อมจะขั้บเคลื่อนพารถยนต์ของผู้เสียหายออกไปได้ โดยรถยนต์ของผู้เสียหายเคลื่อนที่จากจุดที่จอดอยู่เดิมจากการยกขึ้น ไปเกยบนคานรถยก ถือว่าจำเลยที่ 2 เข้ายึดถือและแย่งสิทธิครอบครองรถยนต์ของผู้เสียหายไปได้โดยสมบูรณ์แล้ว การกระทำของจำเลยที่ 2 จึงเป็นความผิดฐานลักทรัพย์มิใช่อยู่ในขั้นพยายาม

แนวทางที่สอง มีความเห็นว่า การเอาไป หมายถึง การกระทำในลักษณะที่เป็นการทำร้ายทั้งกรรมสิทธิ์และการครอบครองของผู้อื่น และในขณะเดียวกันก็เป็นการก่อตั้งการครอบครอง

⁸⁹ ปรินญา จิตรกรานทีกิจ, ความผิดฐานลักทรัพย์ รับของโจร ยักขอกทรัพย์, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2540), น. 2.

ใหม่ขึ้น ดังนั้น การเอาไปจึงเริ่มขึ้นเมื่อกรรมสิทธิ์และการครอบครองของบุคคลถูกระงับ และจะสำเร็จบริบูรณ์ก็ต่อเมื่อการครอบครองเก่าหมดไปและการครอบครองใหม่เข้ามาแทนที่อย่างสมบูรณ์⁹⁰ ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาที่สนับสนุนแนวความเห็นนี้ ได้แก่

คำพิพากษาฎีกาที่ 2976/2531 วินิจฉัยว่า จำเลยใช้กุญแจไขล็อกคอรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายซึ่ง ช. นำมาจอดไว้ที่หน้าร้านอาหาร แล้วได้นำหัวเทียนต่อเพื่อให้กระแสไฟผ่านได้ตลอด พร้อมทั้งจะสตาร์ทเครื่อง แต่ ช. มาพบและขัดขวางเสียก่อน จำเลยจึงไม่สามารถนำรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไปได้ การกระทำของจำเลยเป็นเพียงความผิดฐานพยายามลักทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ 301/2551 วินิจฉัยว่า จำเลยขึ้นนั่งคร่อมและเป็นรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายมาจากจุดที่จอดเดิมประมาณ 1 เมตร แต่จำเลยยังไม่ทันติดเครื่องรถขับเอาไปเพราะผู้เสียหายมาพบเห็นเสียก่อน จำเลยจึงทิ้งรถวิ่งหนีไปถือได้ว่าจำเลยเข้ายึดถือครอบครองและเอาทรัพย์เคลื่อนไปในลักษณะที่พาเอาไปได้เป็นการลักทรัพย์สำเร็จแล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ 413/2552 วินิจฉัยว่า จำเลยยังมีได้พาเตาอบไฟฟ้าของผู้เสียหายออกไปพ้นนอกห้างสรรพสินค้าของผู้เสียหาย แต่ก็ได้เคลื่อนย้ายเตาอบไฟฟ้าออกจากจุดที่ผู้เสียหายเก็บหรือวางทรัพย์นั้นไว้ ทั้งยังผ่านจุดที่ถูกค้าจะต้องชำระค่าสินค้าแก่พนักงานเก็บเงิน ไปแล้ว จึงถือได้ว่าจำเลยพาทรัพย์ของผู้เสียหายเคลื่อนที่ไปแล้ว โดยมีเจตนาทุจริต การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม การเอาไปในที่นี้จึงใช้ได้แต่เฉพาะสังหาริมทรัพย์เท่านั้น เนื่องจากต้องอาศัยความสัมพันธ์ของการพาไป และจะมีขึ้นในอสังหาริมทรัพย์ได้ก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสภาพของอสังหาริมทรัพย์นั้นให้มีการเคลื่อนที่ได้เท่านั้น เช่น ในกรณีของการลักขโมยหน้าดินบนที่ดินของผู้อื่น เป็นต้น

(2) การแย่งการครอบครองทรัพย์ของผู้อื่น เป็นเพียงวิธีการในการเข้าครอบครองทรัพย์แทน ผู้ครอบครองทรัพย์เดิม โดยแสดงให้เห็นถึงการเอาทรัพย์ไปจากการครอบครองของบุคคลอื่น โดยที่บุคคลนั้นไม่ได้รับความยินยอม ไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่สมัครใจที่จะให้ทรัพย์นั้นมีการเปลี่ยนแปลงการครอบครอง แต่ไม่จำต้องถึงขนาดขี้อแย่งเอาไปต่อหน้าต่อตา ทั้งนี้การครอบครองในกฎหมายอาญาประกอบด้วย 2 คุณลักษณะกล่าวคือ

1) การครอบครองในคุณลักษณะทางกายภาพที่แท้จริง หมายถึง การปกครองทรัพย์นั้นตามความเป็นจริง และ

⁹⁰ คณิต ณ นคร, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 69*, น. 308.

2) การครอบครองในคุณลักษณะทางบัญญัติที่ในทางสังคมถือได้ เช่น ผู้ที่ปิดประตูบ้านแล้วเดินทางไปพักผ่อนถือว่าครอบครองทรัพย์สินทั้งหมดที่อยู่ในบ้าน เป็นต้น ซึ่งคุณลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดข้างต้นนั้นจะต้องมีเจตจำนงในการครอบครองรวมอยู่ด้วย⁹¹

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 7868/2560 วินิจฉัยว่า การที่จำเลยซึ่งเป็นมารดาของ ช. เจ้าบ่าว หยิบสร้อยคอทองคำและสร้อยข้อมือทองคำทรัพย์สินตามฟ้องที่วางอยู่บนโต๊ะของร้านทองไปไม่ว่าทรัพย์สินตามฟ้องจะถือเป็นสินสอดหรือของหมั้นหรือไม่ก็ตามแต่ฝ่ายจำเลยก็ส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าวให้แก่ฝ่ายโจทก์ร่วมซึ่งเป็นมารดาของ น. เจ้าสาว ยึดถือครอบครองอันเป็นการยกให้ในวันพิธีมงคลสมรสแล้ว จำเลยจึงไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินดังกล่าว หากจำเลยเห็นว่าฝ่ายโจทก์ร่วมไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างไร จำเลยชอบที่จะใช้สิทธิเรียกร้องฟ้องคดีทางแพ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินคืน หามิสิทธิจนควยเอาทรัพย์สินมาโดยพลการไม่ การกระทำของจำเลยเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง การกระทำของจำเลยจึงเป็นการลักทรัพย์โดยจนควยเอาซึ่งหน้าอันเป็นความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์

(3) การเข้ายึดถือทรัพย์สิน เป็นขั้นตอนการพิจารณาว่าการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์นั้นเป็นความผิดสำเร็จแล้วหรือไม่ ซึ่งหากผู้กระทำได้เข้ายึดถือทรัพย์สินนั้นแล้ว ก็เป็นกรณีของการกระทำความผิดฐาน ลักทรัพย์สำเร็จลุล่วงแล้ว แต่หากยังไม่สามารถเข้ายึดถือทรัพย์สินนั้นได้ ก็เป็นเพียงขั้นพยายามกระทำความผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น

โดยการพิจารณาว่าผู้กระทำได้เข้ายึดถือทรัพย์สินสำเร็จแล้วหรือไม่นั้นสามารถพิจารณาได้จากความสามารถในการควบคุมทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ซึ่งหากสามารถควบคุมทรัพย์สินได้แล้ว แม้จะยังไม่ได้มีการพาทรัพย์สินให้เคลื่อนที่ไปเลยก็ตาม ก็ถือว่าการแย่งการครอบครองนั้นสำเร็จลงแล้ว จึงต้องรับผิดในชั้นความผิดสำเร็จ มิใช่เพียงรับผิดในชั้นพยายามกระทำความผิด

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 7053/2545 วินิจฉัยว่า สุกรตัวเกิดเหตุมีน้ำหนักเกือบ 200 กิโลกรัม ไม่สามารถอุ้มหรือจับไปได้โดยง่ายทั้งวัดเจ้าของสุกรก็ไม่ได้กักขัง แต่ปล่อยให้หนีอิสระไปไหนมาไหนได้ ขณะที่นายดาบตำรวจ อ. เข้าจับกุมจำเลยที่ 1 และที่ 3 ถึงที่ 5 กำลังช่วยกันดึงและผลักดันสุกรให้เข้าไปในช่องบรจุ สุกรยังไม่ได้เข้าไปในช่องทั้งตัวทั้งยังไม่ได้นำขึ้นรถ จำเลยที่ 1 และที่ 3 ถึงที่ 5 ยังไม่อยู่ในฐานะที่สามารถจะนำสุกรไปได้ การกระทำของจำเลยที่ 1 และที่ 3 ถึงที่ 5 จึงยังไม่บรรลุผล คงเป็นความผิดฐานพยายามลักทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะเท่านั้น

จากคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าศาลพิจารณาถึงความความสามารถในการควบคุมทรัพย์สินของจำเลยเป็นสำคัญ แม้ว่าจำเลยจะได้ลงมือกระทำและพาสุกรเคลื่อนที่ไปแล้วก็ตาม แต่

⁹¹ เพิ่งอ้าง, น. 310.

การกระทำนั้นยังไม่สามารถควบคุมสุกรได้อย่างเด็ดขาดถาวร จึงอยู่เพียงขั้นพยายามกระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์เท่านั้น

1.3 ทรัพย์ของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า “ผู้ใด” ในที่นี้อาจหมายความรวมถึงเจ้าของทรัพย์ที่เป็นเจ้าของร่วมกับผู้อื่นด้วยก็ได้ และคำว่า “ของผู้อื่น” ก็มีความหมายรวมถึงบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลด้วย ประกอบกับข้อความในส่วนนี้ ยังเป็นการแสดงให้เห็นชัดเจนว่าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 334 นี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลภายนอกเสมอไป เพียงแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิด ไม่มีกรรมสิทธิ์หรือไม่มีสิทธิครอบครองทรัพย์ในขณะที่กระทำก็ถือว่าเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา 334 นี้แล้ว

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3142/2557 วินิจฉัยว่า แม้จำเลยและผู้เสียหายเป็นเจ้าของรวมในสวนยางพาราที่เกิดเหตุ แต่ก่อนเกิดเหตุจำเลยยอมให้ผู้เสียหายครอบครองและได้ประโยชน์เพียงผู้เดียว การที่จำเลยจ้าง ส. เข้าไปกรีดยางพาราจะเอาน้ำยางพาราไปเพียงผู้เดียว จึงเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง ย่อมเป็นการทุจริตแล้ว เมื่อน้ำยางพาราที่กรีดยังอยู่ในถ้วยรองน้ำยางยังไม่ได้ถูกนำไป เป็นเพียงพยายามกระทำความผิดฐานลักทรัพย์

ซึ่งคำว่า “ทรัพย์” ตามความในมาตรา 334 นี้ ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้กำหนดความหมายหรือคำนิยามของคำนี้ไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำนิยามความหมายของคำว่า “ทรัพย์” ตามมาตรา 137 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ ซึ่งสิ่งที่จะเป็น “ทรัพย์” ได้นั้น จะต้องเป็น “วัตถุมีรูปร่าง” เท่านั้น และยังต้องสามารถยึดถือครอบครองได้ตามกฎหมายอีกด้วย

2. องค์ประกอบภายใน ประกอบด้วย

2.1 เจตนาธรรมดา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 คือ ผู้กระทำต้องรู้ข้อเท็จจริงว่าทรัพย์นั้นเป็นของผู้อื่น หรือเป็นทรัพย์ที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยในขณะที่เดียวกันนั้นผู้กระทำต้องรู้ว่าทรัพย์นั้นอยู่ในความครอบครองของผู้อื่นด้วย⁹² และมีเจตนาที่จะเอาทรัพย์นั้นไป ดังนั้นหากผู้กระทำไม่รู้ข้อเท็จจริง อันเป็นองค์ประกอบของความผิด หรือไม่มีเจตนาที่จะเอาทรัพย์นั้นเป็นของตนเอง ก็ถือว่าผู้นั้น ไม่มีเจตนาลักทรัพย์

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2960/2552 วินิจฉัยว่า จำเลยเข้าใจโดยสุจริตว่า ป ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจบริษัท โจทก์ร่วมอนุมัติให้จำเลยเบิกเงินเดือนของจำเลยล่วงหน้าได้ แม้จำเลยจะไม่ได้ขออนุมัติจาก ป. ก่อนตามระเบียบการเบิกเงินเดือนล่วงหน้าของพนักงาน ก็ไม่เป็นการเอาทรัพย์ของโจทก์ร่วมไปโดยมีเจตนาทุจริต จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์

⁹² เห่งอ้าง, น. 311.

2.2 เจตนาพิเศษ/มูลเหตุชกใจ คือ โดยทุจริต ซึ่งมีหมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งการแสวงหาประโยชน์ในที่นี้ หมายถึง การหาผลประโยชน์ในตัวทรัพย์สินไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมและไม่ว่าจะเพื่อตนเองหรือเพื่อบุคคลอื่นใดก็ตาม

ตัวอย่างเช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13417/2555 วินิจฉัยว่า ผู้เสียหายและจำเลยรู้จักกันก่อนเกิดเหตุ 2 เดือน และเคยทำงานด้วยกัน โดยจำเลยเป็นผู้ว่าจ้างให้ผู้เสียหายนำคั้นกล้วยไปส่งมอบให้เกษตรกร วันเกิดเหตุผู้เสียหายเป็นฝ่ายเชื่อเชิญให้จำเลยเข้าไปในบ้านและไปนั่งพูดคุยกันที่โต๊ะอาหาร บ่งชี้ว่าผู้เสียหายและจำเลยรู้จักและมีความคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ขณะที่จำเลยเอาอาวุธปืนของผู้เสียหายไป แม้เป็นเรื่องที่กระทำไปโดยผลการแต่ก็มี ถ. น้องเขยของผู้เสียหายรู้เห็น จึงเป็นการเอาไปอย่างเปิดเผย ถ. ยังให้การในชั้นสอบสวนว่าเห็นจำเลยหยิบอาวุธปืนของผู้เสียหายไปโดยเข้าใจว่าผู้เสียหายอนุญาตจึงไม่ได้ทักท้วง อันแสดงว่า ถ. ก็เห็นว่าผู้เสียหายกับจำเลยมีความสัมพันธ์ที่ติดกันและจำเลยมิได้กระทำการอย่างใดที่มีพิรุณอันแสดงให้เห็นว่า ต้องการลักอาวุธปืนของผู้เสียหาย ครั้นผู้เสียหายทราบจาก ถ. ว่าจำเลยเอาอาวุธปืนไปและติดต่อสอบถาม จำเลยทางโทรศัพท์ จำเลยก็รับว่าเอาอาวุธปืนไปจริงและยังบอกว่าจะนำไปคืนให้ ซึ่งผิดวิสัยของผู้ที่ต้องการลักทรัพย์ของผู้อื่นที่ย่อมปฏิเสธการกระทำของตน แม้จำเลยจะนำอาวุธปืนไปคืนล่าช้าจนเป็นเหตุให้ผู้เสียหายต้องเข้าร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน แต่จำเลยมิได้นำอาวุธปืนไปแสวงหาประโยชน์ด้วยการนำไปจำหน่ายหรือก่อนนี้ผูกพันอื่นใด และนำไปคืนผู้เสียหายพร้อมกระสุนปืนครบถ้วน พฤติการณ์น่าเชื่อว่าจำเลยเอาอาวุธปืนของผู้เสียหายไปโดยถือวิสาสะ มิได้มีเจตนาเอาไปโดยทุจริต จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์

2.7.1 เหตุการณ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335⁹³

เหตุการณ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 335 สามารถจำแนกได้เป็น 5 ประเภท กล่าวคือ

- ประเภทที่ 1 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “เวลา” ในการกระทำความผิด
- ประเภทที่ 2 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “สถานที่” ในการกระทำความผิด
- ประเภทที่ 3 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “วิธีการ” ในการกระทำความผิด
- ประเภทที่ 4 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “ฐานะของผู้เสียหาย”

⁹³ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, คำอธิบายความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559), น. 59.

ประเภทที่ 5 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “ความสำคัญของตัวทรัพย์” โดยการพิจารณาความผิดตามมาตรานี้ มีเงื่อนไขในการนำมาพิจารณา 2 ประการ กล่าวคือ 1. มีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา 334 ประมวลกฎหมายอาญา 2. มีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเข้ามาตามที่ระบุไว้ในมาตรา 335

ซึ่งข้อเท็จจริงตามที่ระบุไว้ในมาตรา 335 นั้น ถือเป็นองค์ประกอบภายนอกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรู้ถึงข้อเท็จจริงนั้นด้วย จึงจะถือว่าผู้กระทำมีเจตนาในการกระทำความผิดตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 โดยข้อเท็จจริงตามที่ระบุไว้ในมาตรา 335 นั้น มีทั้งสิ้น 12 เหตุ ดังนี้

(1) ลักทรัพย์ในเวลากลางคืน

โดยคำว่า “กลางคืน” ตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (11) ได้บัญญัติว่า “กลางคืน” หมายความว่า เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น โดยจะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ดวงอาทิตย์ทั้งดวงตกกลับขอบฟ้าจนถึงเวลาที่ดวงอาทิตย์ขึ้นพ้นขอบฟ้าแม้เพียงขอบดวงก็ล่วงพ้นเวลากลางคืนแล้ว⁹⁴ หรือแม้ท้องฟ้าสว่างแล้ว แต่ถ้าดวงอาทิตย์ยังไม่ขึ้นพ้นขอบฟ้าก็ยังคงเป็นเวลากลางคืนอยู่นั่นเอง⁹⁵

ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าว ถือเป็นช่วงเวลาพักผ่อน อันทำให้เจ้าของทรัพย์นั้นขาดความสามารถในการดูแลทรัพย์ของตนได้อย่างเต็มที่ จึงส่งผลทำให้การลักทรัพย์ในเวลากลางคืนสามารถกระทำได้ง่ายกว่าในเวลากลางวัน โดยอาศัยความมืดจากช่วงเวลาดังกล่าวในการอำพรางตัว นอกจากนี้การลักทรัพย์ในช่วงเวลากลางคืนยังส่งผลต่อความแม่นยำในการจดจำใบหน้าของผู้กระทำความผิดได้อีกประการหนึ่งด้วย

ถ้าในระหว่างที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์นั้นเป็นคาบเกี่ยวกับเวลากลางคืนตั้งแต่เริ่มลงมือกระทำความผิดสำเร็จ เช่น เริ่มลงมือกระทำความผิดตอนกลางคืน แต่เอาทรัพย์ไปสำเร็จตอนดวงอาทิตย์ขึ้นพ้นขอบฟ้าไปแล้ว หรือเริ่มลงมือกระทำความผิดตอนกลางวันแต่เอาทรัพย์ไปทำสำเร็จตอนพระอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปแล้ว ผู้กระทำย่อมมีความผิดฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืน⁹⁶ อย่างไรก็ตามการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์สำเร็จลงแล้วในเวลากลางวัน แม้จะได้มีการเคลื่อนย้ายทรัพย์ต่อไปอีกในเวลากลางคืน ก็ไม่ใช่กรณีตามอนุมาตรา 1 วรรคแรกนี้⁹⁷

⁹⁴ คำพิพากษาฎีกาที่ 641/2499

⁹⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ 530/2487

⁹⁶ คณพล จันทน์หอม, *อ้างแล้ว เจริญธรรม* ที่ 79, น. 99.

⁹⁷ คำพิพากษาฎีกาที่ 548/2548

(2) ลักทรัพย์ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกขภัยแก็ร์ถไฟ หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือ กักขังปิดอื่นทำนองเดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลัง ตื่นกลัวอันตรายใด ๆ

กรณีดังกล่าวเป็นการฉกฉวยโอกาสโดยอาศัยสถานการณ์ที่มีภัยอันตรายหรือเกิดเหตุร้ายขึ้น ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนทุกคนเกิดความตื่นตระหนก และมุ่งรักษาชีวิตของตนเองหรือผู้อื่นไว้เป็นสำคัญ การลักทรัพย์ในช่วงเวลาดังกล่าว จึงถือเป็นการกระทำที่ไร้ศีลธรรมและเป็นการซ้ำเติมผู้ที่ได้ประสบเคราะห์ภัยให้ต้องได้รับเรื่องทุกข์ร้อนใจเพิ่มมากขึ้นอีก

ซึ่งการกระทำความผิดตามอนุมาตรานี้ จำแนกออกได้เป็น 2 กรณี กล่าวคือ

ก. กรณีกระทำในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มีอุบัติเหตุ เหตุทุกขภัยแก็ร์ถไฟ หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือกักขังปิดอื่นทำนองเดียวกัน

การกระทำความผิดในกรณีนี้ กฎหมายไม่ได้มุ่งหมายลงโทษผู้กระทำความผิดแต่เฉพาะในกรณีที่เกิดขึ้นในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งข้างต้นเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการกระทำที่เกิดขึ้นในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ใดสถานที่หนึ่งข้างต้นด้วย และทรัพย์ที่มุ่งคุ้มครองนั้นหาจำเป็นต้องใช้ทรัพย์ของผู้ประสบเหตุด้วยไม่⁹⁸ คำว่า “มีเหตุ” แสดงว่าเหตุนั้นกำลังดำเนินอยู่ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นเวลาตั้งแต่เริ่มเกิดเหตุขึ้นจนกว่าเหตุการณ์จะกลับสู่สภาวะปกติ มิได้หมายความว่าเพียงแต่ในขณะที่ภัยดังกล่าวกำลังเกิดขึ้นเท่านั้น⁹⁹

ข. กรณีกระทำโดยอาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรือโดยอาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัว

การกระทำความผิดในกรณีนี้ เป็นการกระทำโดยฉกฉวยโอกาสที่เข้าของทรัพย์ขาดความระมัดระวัง หรืออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถใช้ความระมัดระวังได้ หรืออยู่ในสถานการณ์ที่ตื่นตระหนกตกใจจากเหตุที่เกิดขึ้นจากกรณีตามข้อ ก. ทั้งนี้ กฎหมายยังเปิดกว้างให้สามารถหมายรวมถึงภัยอันตรายอื่นใดก็ได้ที่นอกเหนือไปจากกรณีตามข้อ ก. ด้วย และทรัพย์ที่เป็นกรรมของการกระทำนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นทรัพย์ของผู้ประสบเหตุ

(3) ลักทรัพย์โดยทำอันตรายสิ่งกีดกันสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์ หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ

⁹⁸ คำพิพากษาฎีกาที่ 1809/2512

⁹⁹ คณพล จันทน์หอม, *อั้งแล้ว เจริญรอด* ที่ 79, น. 100.

สิ่งกีดกัน ในที่นี้หมายถึง สิ่งที่ขัดขวางไม่ให้เกิดอันตรายต่อบุคคลหรือเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินได้โดยง่าย¹⁰⁰

การกระทำความผิดในลักษณะนี้ คือ การลักทรัพย์สิ่งของที่มีสิ่งคุ้มครองป้องกันไว้โดยการทำอันตรายหรือผ่านสิ่งกีดขวางนั้นไป ซึ่งสิ่งกีดกันในที่นี้สามารถมีขึ้นได้ในหลายรูปแบบ แต่ต้องมีลักษณะเป็นการสร้างอุปสรรคหรือสร้างความยากลำบากแก่การเอาทรัพย์สินนั้นไปทั้งก่อน หรือในขณะที่กระทำ ซึ่งสามารถกระทำได้ใน 2 กรณี กล่าวคือ

ก. กรณีกระทำโดยทำอันตรายสิ่งกีดกัน คือ การทำให้สิ่งกีดกันนั้นเสียหายหรือถูกทำลาย ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน และไม่ว่าสิ่งกีดกันนั้นจะสามารถนำกลับมาใช้อีกได้หรือไม่ก็ตาม เช่น เจาะตู้เซฟ งดบานหน้าต่างหรือบานประตู หรือตัดโซ่ เป็นต้น

ข. กรณีกระทำโดยการผ่านสิ่งกีดกันเข้าไปด้วยประการใดๆ ซึ่งคำว่า “ผ่าน” ในที่นี้ มีความหมายอย่างกว้างไม่จำกัดแต่เฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนั้น การกระทำเพียงการยื่นอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเข้าไปเพื่อหยิบทรัพย์สิน หรือใช้ไม้หรือเครื่องมือเพื่อผ่านสิ่งกีดกันเข้าไปหยิบทรัพย์สิน ก็ถือเป็นความผิดฐานนี้แล้ว

(4) ลักทรัพย์โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้น โดยไม่ได้จ้างให้เป็นทางคนเข้า หรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาตรานี้ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

ก. ลักทรัพย์โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้น โดยไม่ได้จ้างให้เป็นทางคนเข้า ได้แก่ ช่องลม ปล่องไฟ หน้าต่าง ท่อระบายน้ำ ช่องทิ้งขยะ หรือช่องอื่นที่ผู้กระทำความผิดใช้เป็นช่องทางในการกระทำความผิด เป็นต้น นอกจากนี้ ยังอาจหมายความรวมถึงประตูหนีไฟด้วย เนื่องจากเป็นช่องที่ทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นทางออกจากอาคารหาใช้ใช้เป็นทางคนเข้าไม่

คำว่า “เข้าช่องทาง” แสดงว่าผู้กระทำจะต้อง “เข้า” ไปในตัวอาคารบ้านเรือนนั้นและใช้ “ช่องทาง” ที่มีอยู่แต่เดิมแล้ว ไม่ใช่การ “ตัดช่อง” ขึ้นใหม่ ส่วนคำว่า “โดยไม่ได้จ้างให้เป็นทางคนเข้า” นั้น หมายถึงช่องทางดังกล่าวไม่ใช่ทางที่บุคคลใช้เข้าออกโดยปกติของอาคารบ้านเรือนนั้น แม้จะมีช่องเพียงพอให้ร่างกายเข้าออกได้ก็ตาม¹⁰¹

ข. ลักทรัพย์โดยเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้ ช่องทางตามความในกรณีนี้ หมายความว่าถึงช่องทางทุกช่องทางที่สามารถเข้าออกได้ อันเกิดจากการช่วยเหลือให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนการกระทำความผิด ซึ่งผู้กระทำความผิดต้องรู้ถึงการรู้เห็นเป็นใจนั้นด้วย เนื่องจากเป็นข้อเท็จจริงที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ถ้าความผิดเกิดขึ้นจากช่องทางที่ผู้เป็น

¹⁰⁰ เพิ่งอ้าง, น. 103.

¹⁰¹ เพิ่งอ้าง, น. 107.

ใจเปิดไว้ให้ ผู้เป็นใจนั้นก็อาจมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนในความผิดฐานลักทรัพย์ตามอนุมาตรา¹⁰²

(5) ลักทรัพย์โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็น หรือ จำหน่ายได้

ลักษณะของการกระทำ คือ การที่ผู้กระทำความผิดกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับตนเอง เพื่อให้ผู้เสียหายสำคัญผิดในรูปพรรณสัณฐาน หรือเพื่อไม่ให้ผู้เสียหายสามารถจดจำตนเองได้ อันส่งผลต่อความยากลำบากในการระบุตัวคนร้ายเพื่อการติดตามตัวมาดำเนินคดีด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

ก. ลักทรัพย์โดยการแปลงตัว คือ การทำให้รูปร่างหน้าตาแตกต่างไปจากปกติจนยากที่จดจำใบหน้าได้ว่าเป็นใคร เช่น การใส่วิก การข้อมผม หรือการติดหนวดเครา เป็นต้น

ข. ลักทรัพย์โดยการปลอมตัวเป็นผู้อื่น คือ การทำให้รูปร่างหน้าตาเหมือนหรือคล้ายกับบุคคลอื่น เพื่อทำให้ผู้เสียหายเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน หรือสำคัญผิดว่าบุคคลอื่นเป็นผู้กระทำความผิด

ค. ลักทรัพย์โดยการมอมหน้า คือ การเอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาทาบริเวณใบหน้า เพื่ออำพรางใบหน้าของตน ไม่ให้ผู้เสียหายจดจำได้ เช่น การเอาดินหม้อหรือสีมาทาบริเวณใบหน้า เป็นต้น

ง. ลักทรัพย์โดยการทำด้วยประการอื่นใดเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน่ายได้ ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งกับตนเองและกับผู้อื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ให้เห็นหน้าหรือจดจำใบหน้าของผู้กระทำได้ เช่น การใช้ผ้าปิดบังใบหน้าของตน ใส่หมวกคลุมศีรษะ หรือการปิดตาผู้เสียหายไม่ให้เห็นหน้าผู้กระทำความผิด เป็นต้น¹⁰³

อย่างไรก็ตาม หากผู้เสียหายยังคงสามารถมองเห็นหรือจดจำใบหน้าของผู้กระทำความผิดได้อยู่ก็ยังคงเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเช่นกัน

(6) ลักทรัพย์โดยลงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

การกระทำความผิดตามอนุมาตรา¹⁰⁴ นี้ คือ การกระทำใด ๆ ที่ให้เข้าใจว่าเป็นเจ้าพนักงาน¹⁰⁴ ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายเลียนแบบเจ้าพนักงาน การกล่าวด้วยวาจา การแสดงกริยาท่าทาง หรือ โดยประการอื่นใด เพื่อให้ผู้เสียหายหลงเชื่อหรือเข้าใจผิด และไม่จำเป็นต้องมีข้อเท็จจริงว่าผู้เสียหายได้หลงเชื่อตามที่ลงหรือไม่

¹⁰² เพิ่งอ้าง, น. 108.

¹⁰³ เพิ่งอ้าง, น. 109.

¹⁰⁴ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (16) บัญญัติว่า “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่

อย่างไรก็ตามการกระทำความผิดตามอนุมาตรานี้ หากต้องเป็นแต่เพียงราษฎร ไม่แต่ยังอาจหมายรวมถึงเจ้าพนักงานได้อีกด้วย หากเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดกระทำการล่วงผู้อื่นว่าเป็นเจ้าพนักงานผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่อย่างอื่นที่มีใช้ตามอำนาจหน้าที่ตน และกระทำความผิดฐานลักทรัพย์

(7) ลักทรัพย์โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาตรานี้ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

ก. ลักทรัพย์โดยมีอาวุธ กล่าวคือ ต้องมีอาวุธอยู่ด้วยตั้งแต่เริ่มลงมือกระทำความผิดจนกระทั่งเป็นความผิดสำเร็จ และไม่จำเป็นต้องพกไว้ติดตัวแต่เพียงอย่างเดียว โดยแม้วางอาวุธนั้นไว้ในระยะห่างที่เพียงพอต่อการหยิบฉวยได้ในทันทีทันใด ก็ถือว่าอยู่ในขอบเขตของคำว่า “มีอาวุธ” แล้ว นอกจากนี้อาวุธดังกล่าวจะต้องไม่ใช่ทรัพย์ที่ผู้กระทำความผิดมุ่งจะเอาไปด้วย

ซึ่งคำว่า “อาวุธ” ในที่นี้ หมายถึง สิ่งซึ่งเป็นอาวุธโดยสภาพและสิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ ซึ่งจำแนกออกได้เป็นอีก 3 ประเภท กล่าวคือ

ประเภทที่หนึ่ง อาวุธ โดยสภาพ หมายถึง สิ่งซึ่งทำขึ้นเพื่อให้ใช้เป็นอาวุธ ซึ่งสามารถทำให้เกิดอันตรายสาหัสแก่บุคคลไม่ว่าโดยสภาพจะใช้งานได้ตามปกติหรือไม่ก็ตาม เช่น อาวุธปืน มีด ระเบิด เป็นต้น

ประเภทที่สอง สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธ โดยสภาพ แต่ซึ่งได้ใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ หมายถึง สิ่งซึ่งไม่ใช่อาวุธโดยสภาพตามประเภทที่หนึ่ง โดยเป็นสิ่งใด ๆ ก็ได้ที่ผู้กระทำได้นำมาใช้เพื่อการประทุษร้ายผู้เสียหาย เช่น ท่อนไม้ กรรไกร เหล็กขูดซาร์ป ปากกา ฯลฯ เป็นต้น

ประเภทที่สาม สิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธ โดยสภาพ แต่ซึ่งเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ หมายถึง สิ่งซึ่งไม่ใช่อาวุธโดยสภาพตามประเภทที่สองที่ผู้กระทำยังมิได้ใช้ประทุษร้ายผู้เสียหายให้ได้รับอันตรายสาหัสแต่มีเจตนาที่จะใช้สิ่งนั้นเป็นอาวุธ¹⁰⁵

ข. ลักทรัพย์โดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป การร่วมกระทำความผิดในที่นี้ หมายรวมถึงแต่เฉพาะผู้ร่วมกระทำความผิดในฐานะตัวการตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 เท่านั้น ไม่หมายรวมถึงผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้ช่วยเหลือ หลังจากการกระทำความผิดสำเร็จ เนื่องจากถือเอาเจตนาและการกระทำร่วมกันเป็นสำคัญ

(8) ลักทรัพย์ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

¹⁰⁵ คณพล จันทน์หอม, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 79, น. 111.

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาณี้ จะต้องประกอบด้วยเงื่อนไข 2 ประการ ดังนี้

ก. ลักทรัพย์ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะ
เงื่อนไขในข้อนี้ สามารถแยกพิจารณาตามสถานที่ได้เป็นอีก 3 แห่ง กล่าวคือ

1. “เคหสถาน” ตามความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (4) กำหนดให้
หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรง เรือ หรือแพ ซึ่งคนอยู่อาศัย และให้หมายความ
รวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วยจะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม โดยการลักทรัพย์ใน
ลักษณะนี้ผู้กระทำความผิดจะต้องเข้าไปในเคหสถานทั้งตัว มิใช่เพียงแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดของ
ร่างกายล่วงล้ำเข้าไปในเคหสถานนั้น และไม่ว่าเคหสถานนั้นจะมีการใช้งานอยู่หรือไม่ก็ตาม

2. “สถานที่ราชการ” มีความหมาย โดยทั่วไปว่าหมายถึง พื้นที่ทั้งหมดของสถานที่ ซึ่ง
เป็นที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นๆ และหมายความรวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการปฏิบัติ
ราชการตามปกติด้วย แม้สถานที่นั้นจะมีใช้ของราชการก็ตาม ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสถานที่ขององค์กร
เอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ

3. “สถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะ” หมายถึง สถานที่ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อบริการ
สาธารณะต่างๆ แก่ประชาชนทั้งหลาย ทั้งที่เป็นกิจธุระทางด้านการงานอาชีพ ความจำเป็นในการ
ดำรงชีวิต จิตใจ หรือการพักผ่อนหย่อนใจ และไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว และไม่ว่าจะเป็น
สถานที่ทางราชการหรือเอกชนก็ตาม เช่น วัด โรงพยาบาล ท่าเรือ ห้องสมุด หรือ สวนสาธารณะ
 เป็นต้น

ข. ที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ การกระทำ
ความผิดที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามอนุมาณี้ นอกจากต้องมี
ข้อเท็จจริงตามเงื่อนไข ก. ข้างต้นแล้วนั้น ยังจำเป็นต้องมีเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้
ประกอบด้วย

1. ต้องเป็นการเข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งต้องเป็นการเข้าไปในสถานที่นั้น โดย
ไม่ได้รับอนุญาตทั้งตัว มิใช่เพียงอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายเข้าไปเท่านั้น และ หากได้รับ
อนุญาตจะต้องเป็นการได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจอนุญาตเท่านั้น ดังนั้น ถ้าลักทรัพย์ใน
เคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะนั้นโดยที่ไม่ได้เข้าไปทั้งตัว
ผู้กระทำไม่มีความผิดตามอนุมาตรา 8 แต่อาจมีความผิดตามมาตรา 334 หรือ มาตรา 335 อนุมาตรา
อื่นแล้วแต่กรณี¹⁰⁶

2. ต้องเป็นการเข้าไปโดยได้รับอนุญาต แต่หลบซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น โดยไม่ยอม
ออกด้วยวิธีการหลบหรือแอบอยู่ในสถานที่หนึ่งโดยไม่ให้ผู้อื่นเห็น ซึ่งการจะเข้าไปหลบซ่อนตัวได้

¹⁰⁶ เพิ่งอ้าง, น. 120.

นั้น จะต้องเข้าไปในสถานที่นั้นให้ได้เสียก่อน ดังนั้น การซ่อนตัวในที่นี้จึงหมายความว่าแต่เฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไป แต่หลบซ่อนตัวในที่ลับตาและไม่ยอมออกและกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ขึ้นนั่นเอง

(9) ลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในรถยนต์สาธารณะ

ลักษณะของการกระทำความผิดตามอนุมาตรานี้ เป็นการกำหนดข้อเท็จจริงโดยอาศัยสถานที่ที่สำคัญ โดยมุ่งแต่เฉพาะในสาธารณสถานที่มีผู้คนพลุกพล่าน ซึ่งเป็นการกำหนดไว้ให้มีความเฉพาะมากยิ่งขึ้นกว่าในมาตรา 335 (8) ของประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

1. สถานที่บูชาสาธารณะ หมายถึง สถานที่ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปกราบไหว้บูชาหรือเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือตามความเชื่อหรือความศรัทธาของตน และหมายความรวมแต่เฉพาะบริเวณหรือพื้นที่ที่มีการเปิดให้กราบไหว้บูชาเท่านั้น ไม่รวมถึงพื้นที่ทั้งหมดของศาสนสถานหรือสถานที่บูชานั้น ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นสถานที่เคารพในทางศาสนา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 206 แต่อย่างใด

2. สถานีรถไฟ หมายถึง สถานที่ซึ่งจัดไว้สำหรับรับส่งผู้โดยสาร สัมภาระ หรือสินค้าทางรถไฟ ซึ่งไม่ได้หมายความว่าเฉพาะสถานีของการรถไฟแห่งประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมไปถึงสถานีรถไฟอื่นๆ ด้วย เช่น สถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน MRT สถานีรถไฟฟ้า BTS สถานีรถไฟ Airport Rail Link เป็นต้น และการเป็นสถานีใต้นั้นจะต้องมีหลายส่วนประกอบกัน เช่น ชานชาลา ห้องจำหน่ายตั๋ว บริเวณที่พักผู้โดยสารห้องนายสถานี เป็นต้น

3. ท่าอากาศยาน หมายถึง สถานที่ซึ่งจัดไว้สำหรับรับส่งผู้โดยสาร สัมภาระ หรือ สินค้าโดยอากาศยาน ซึ่งนอกเหนือจากลานจอดเครื่องบินแล้ว ยังให้หมายความรวมถึงอาคารที่พักผู้โดยสาร อาคารสำนักงานของท่าอากาศยาน และที่ทำการของสายการบินต่างๆ รวมทั้งบริเวณโดยรอบของสถานที่นั้นๆ

4. ที่จอดรถหรือเรือสาธารณะ หมายถึง สถานที่ซึ่งใช้สำหรับให้ประชาชนใช้ขึ้นลงหรือรอรถหรือเรือสาธารณะ ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับให้บริการแก่ประชาชนเช่นเดียวกับสถานีรถไฟและท่าอากาศยาน ทั้งนี้ได้เคยมีแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาที่กำหนดให้คำว่า “ที่จอดรถสาธารณะ” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 338 (9) นั้น เป็นที่จอดรถที่สาธารณชนมีสิทธินำรถของตนไปจอดไว้ได้ด้วย¹⁰⁷ จึงอาจหมายความรวมถึงลานจอดรถของรัฐและของเอกชนด้วย¹⁰⁸

¹⁰⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 984/2508

¹⁰⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12888/2556

5. สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หมายถึง สถานที่ซึ่งใช้สำหรับขนถ่ายสินค้า ไม่ว่าจะผ่านทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ และยังคงหมายความรวมถึงโรงเก็บสินค้าด้วยก็ได้

6. ในวดยานสาธารณะ หมายถึง เป็นคำที่ใช้โดยรวมสำหรับรถ เรือ หรืออากาศยานซึ่งใช้สำหรับการขนส่งสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการขนคนโดยสารหรือขนสินค้าหรือสิ่งอื่นใดก็ตาม แต่ต้องเป็นไปเพื่อให้บริการแก่ประชาชนเป็นสำคัญ¹⁰⁹ เมื่อการลักทรัพย์เกิดขึ้นในวดยานดังกล่าว ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นเพราะเหตุจรรยาบรรณตามมาตรา 9 นี้ เช่น ลักทรัพย์ในรถโดยสารประจำทาง¹¹⁰ เป็นต้น

(10) ลักทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

คำว่า “ที่ใช้” หมายถึง ทรัพย์นั้นได้ออกให้บริการแก่สาธารณะแล้วถูกลักไป ส่วนคำว่า “มีไว้” หมายความรวมถึงทรัพย์นั้นอาจจะยังไม่ทันได้ใช้แต่ถูกลักไปเสียก่อน ส่วนคำว่า “สาธารณประโยชน์” หมายถึง เป็นประโยชน์แก่ประชาชนโดยทั่วไป ไม่จำกัดว่าจะเป็นของราชการหรือเอกชน ถึงกระนั้นก็มีได้หมายความรวมถึงทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้สำหรับงานราชการ โดยเฉพาะซึ่งมิได้เป็นประโยชน์โดยตรงแก่ประชาชน เช่น รถยนต์ประจำตำแหน่งของอธิบดี แม้จะเป็นทรัพย์ของราชการก็จริงแต่ก็มีใช้ทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นต้น¹¹¹

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาณานี้ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

ก. ลักทรัพย์ที่ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ ต้องเป็นการลักทรัพย์ที่อยู่ในระหว่างการใช้งาน ซึ่งทรัพย์ที่ถูกลักนั้นต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการสาธารณประโยชน์ ได้แก่ เสาไฟฟ้า สายไฟฟ้า หลอดไฟฟ้าสาธารณะ หรือม้านั่งในสวนสาธารณะ เป็นต้น

ข. ลักทรัพย์ที่มีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ต้องเป็นการลักทรัพย์ที่ถูกเก็บรักษาไว้หรือยังไม่ได้ถูกนำไปใช้งาน ซึ่งทรัพย์ที่ถูกลักนั้นต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการสาธารณประโยชน์ ได้แก่ ถังดับเพลิง เสื้อชูชีพ เป็นต้น

(11) ลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาณานี้ ถูกจำแนกออกได้เป็น 2 กรณี กล่าวคือ

- 1) ลักทรัพย์ที่เป็นของนายจ้าง และ
- 2) ลักทรัพย์ที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

โดยพิจารณาจากกรรมสิทธิ์ในตัวทรัพย์ในขณะที่กระทำความผิด จึงทำให้การกระทำ ความผิดในลักษณะนี้ ครอบคลุมทรัพย์ทั้งหมด ทั้งที่เป็นของนายจ้างเอง หรือนายจ้างร่วมเป็น

¹⁰⁹ คณพล จันทน์หอม, *อ้างแล้ว เจริญธรรม*ที่ 79, น. 124.

¹¹⁰ คำพิพากษาฎีกาที่ 1926/2527

¹¹¹ คณพล จันทน์หอม, *อ้างแล้ว เจริญธรรม*ที่ 79, น. 126.

เจ้าของอยู่ด้วยกับผู้อื่นหรือเป็นทรัพย์สินของผู้อื่นที่นายจ้างครอบครองอยู่ และไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการงานที่จ้างหรือไม่ก็ตาม ซึ่งการที่กฎหมายบัญญัติคำว่า “นายจ้าง” ไว้นั้น แสดงว่าผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์กันตามสัญญาจ้างแรงงาน¹¹² ซึ่งต้องเป็นการตกลงทำงานให้โดยมีค่าตอบแทนสำหรับการทำงานนั้น และโดยอยู่ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาสั่งการของนายจ้างตามสัญญา ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ดังกล่าวนั้นคงมีแต่เฉพาะเวลาที่ต้องทำงานให้กันตามสัญญาเท่านั้น และหากนายจ้างและลูกจ้างนั้นไม่ได้มีความสัมพันธ์ที่จะบังคับกันได้ หรือว่ากล่าวกันในฐานะลูกจ้างนายจ้างตามสัญญาแล้วก็ถือไม่ได้ว่าเป็นลูกจ้างตามความมุ่งหมายของกฎหมาย เช่น ข้าราชการไม่ถือว่าเป็นลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม ที่ตนสังกัด เพราะเป็นความสัมพันธ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการหาใช่ความสัมพันธ์ตามสัญญาไม่

(12) ลักทรัพย์ที่เป็นของผู้มีอาชัปกติกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรมหรือได้มาจากการกิจกรรมนั้น

ลักษณะของการกระทำตามอนุมาตรานี้ จะต้องพิจารณาเงื่อนไขที่สำคัญ 2 ประการประกอบกันดังนี้

ก. เงื่อนไขเกี่ยวกับฐานะของบุคคลผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายในการกระทำความผิด ตามอนุมาตรานี้ จะต้องเป็นผู้มีอาชัปกติกรรมเท่านั้น โดยคำว่า “กติกรรม” ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายความว่า การทำไร่ ไถนา การเพาะปลูกเท่านั้น ซึ่งไม่ได้หมายความรวมถึง การปลูสัตว์ การประมงหรือป่าไม้ ซึ่งนักนิติศาสตร์บางคนไม่เห็นด้วยกับนิยามความหมายดังกล่าว โดยให้ตีความคำว่า “กติกรรม” ให้มีความหมายอย่างกว้าง คือ การเพาะปลูก และการเลี้ยงปลูสัตว์ ไม่เฉพาะการทำไร่ ทำนาเท่านั้น ดังนั้นการใช้ที่ดินเพาะปลูกพืชต่างๆ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์ การประมง และการทำป่าไม้ จึงอยู่ในความหมายของกติกรรมด้วย¹¹³

ข. ประเภทของทรัพย์สิน ที่ได้รับการคุ้มครองตามอนุมาตรานี้ คือ ผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์ และเครื่องมือ ซึ่งทรัพย์สินดังกล่าวต้องเป็นทรัพย์สินของผู้มีอาชัปกติกรรม และต้องมีไว้ใช้สำหรับการประกอบอาชีพกติกรรม หรือได้มาจากการประกอบกติกรรมนั้นด้วย

ดังนั้น หากการกระทำความผิดในลักษณะนี้ โดยเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใด ในทรัพย์สินทั้ง 4 ประเภทนี้ จะถือว่าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 355 (12) ได้ก็ต่อเมื่อ มีข้อเท็จจริงปรากฏเพิ่มเติมว่าเจ้าของทรัพย์สินทั้ง 4 ประเภทที่กฎหมายมุ่งคุ้มครองนั้น ได้มีการประกอบอาชีพกติกรรมและได้ใช้ทรัพย์สินนั้นเพื่อการประกอบกติกรรม หรือได้ทรัพย์สินนั้นมาจากการประกอบ

¹¹² เพิ่งอ้าง.

¹¹³ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, อ้างแล้ว เจริงรรถที่ 93, น. 73.

กสิกรรม นอกเหนือจากทรัพย์ 4 ประเภทที่กล่าวข้างต้นย่อมไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตามอนุมาตรา 12 เช่น วิทยุที่มีอาชัพกสิกรรมใช้ฟังขณะทำนา¹¹⁴

(13) ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราดังกล่าวแล้วตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไป

เดิมผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 และมีพฤติการณ์หรือข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับลักษณะของการกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ ได้กำหนดไว้ทั้ง 12 เหตุข้างต้นนั้น ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 วรรคแรกอยู่แล้ว กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์อันมีเหตุกรรจ์ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

โดยบทบัญญัติในมาตรา 335 วรรคสองนี้ เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดที่เข้าลักษณะตามมาตรา 335 วรรคแรกตั้งแต่ 2 ลักษณะขึ้นไป ต้องรับโทษหนักขึ้น กล่าวคือ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสน สี่หมื่นบาท

(14) ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็น โค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ผู้มีอาชัพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม

เหตุผลของการกำหนดเหตุตามวรรคสามที่ทำให้ผู้กระทำความผิดตามวรรคนี้ ต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น เนื่องจากในขณะนั้นอาชญากรรมบางประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์เกี่ยวกับ โค กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของเกษตรกร ได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้เกษตรกร โดยเฉพาะชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน เดือดร้อนที่สุด เพราะเมื่อถึงฤดูกาลทำนาหรือเพาะปลูกเกษตรกรไม่สามารถหา โค กระบือ หรือจักรกลต่างๆ มาทำการเพาะปลูกได้ทันตามฤดูกาล แม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะได้คอยสอดส่องดูแลอยู่ตลอดเวลาและจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษเป็นจำนวนมากรายแล้วก็ตาม แต่ไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดหลายจำหรือเกรงกลัวอาญาแผ่นดิน ทั้งนี้ เพราะกฎหมายกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ต่ำ จึงเห็นสมควรเพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดให้สูงขึ้น เพื่อให้เป็นที่หลายจำและเกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน โค กระบือ เครื่องกล เครื่องจักร เนื่องจากทรัพย์ทั้ง 4 ชนิดนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการประกอบอาชีพกสิกรรม การที่ถูกลักทรัพย์ โค กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรในฐานะเครื่องทุ่นแรงสำคัญในการประกอบกสิกรรม กฎหมายจึงกำหนดโทษให้สูง กล่าวการลักสัตว์หรือลักเครื่องมืออย่างอื่น¹¹⁵

¹¹⁴ คณพล จันทน์หอม, *อ้างแล้ว เจริญธรรม* ที่ 79, น. 130.

¹¹⁵ *เพิ่งอ้าง*, น. 132.

ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเดิมทีการลักทรัพย์ที่เป็น โศ กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชัพกสิกรรมมิไว้สำหรับประกอบกิจกรรมนั้น ไม่เป็นเหตุฉกรรจ์ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น คงเป็นเพียงการลักทรัพย์ตามปกติธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 เท่านั้น โดยเมื่อมีการประกอบอาชญากรรมประเภทนี้มากขึ้นในขณะนั้น จึงได้มีแนวความคิดในการเพิ่มโทษผู้ที่กระทำความผิดในลักษณะนี้ให้ต้องได้รับโทษหนักขึ้นกว่าการลักทรัพย์ปกติธรรมดา เพื่อให้เกิดความหลาบจำหรือ เกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดินมากขึ้น โดยมีการกำหนดประเภทและวัตถุประสงค์ในการใช้ทรัพย์ไว้อย่างชัดเจน เพื่อคุ้มครองกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบในขณะนั้นอย่างชัดเจน

2.7.2 เหตุฉกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ทวิ

ความผิดฐานลักพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนานี้ ได้เพิ่มเติมเข้ามาโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2512 ด้วยเหตุผลที่ในขณะนั้นได้มีการลอบลักเอาพระพุทธรูปอันล้ำค่าซึ่งเป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนและมีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ ตามวัดวาอารามและพิพิธภัณฑสถาน ทำให้ประชาชนเศร้าสลดใจต่อการขาดหายไปของวัตถุ ซึ่งเป็นสิ่งที่เคารพบูชาในทางพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ยิ่งไปกว่านั้นในบางกรณีมีการกระทำที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายทารุณ ไร้ศีลธรรมอย่างหนัก เช่น ตัดเอาเศียรพระพุทธรูปไปคงเหลือแต่องค์พระ เป็นต้น นับว่าเป็นการเสื่อมเสียแก่ชาติบ้านเมืองและเป็นผลเสียหายแก่พุทธศาสนา โดยไม่นึกถึงศาสนสมบัติของชาติ บุคคลประเภทนี้สมควรจะได้รับโทษหนักกว่าการกระทำต่อทรัพย์สินธรรมดาของส่วนบุคคลรวมทั้งผู้รับของโจรและผู้ส่งออกต่างประเทศด้วย จะอาศัยความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเดิม โทษก็เบามาก ไม่เป็นการป้องกันได้เพียงพอ โดยเหตุนี้ จึงเป็นการสมควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันและรักษาไว้ซึ่งทรัพย์อันล้ำค่าของชาตินี้มิให้มีการลอบลักเอาไปต่างประเทศเสียหายก่อนที่จะสายเกินไป

คำว่า “เก็บรักษาไว้” หมายความว่า เอาไปไว้ในที่ซึ่งสามารถดูแลด้วยความระมัดระวัง ซึ่งอาจเก็บไว้ในที่เฉพาะหรือจะนำมาแสดงแก่ประชาชนทั่วไปก็ได้ เช่น ในพิพิธภัณฑสถาน โบราณสถาน เป็นต้น ส่วนคำว่า “สมบัติของชาติ” หรือ National Treasure นั้น หมายถึง ทรัพย์ที่ทรงคุณค่าต่อบ้านเมืองและส่วนรวมในเชิงประวัติศาสตร์ โบราณคดี สังคม วัฒนธรรมหรือประเพณี¹¹⁶

¹¹⁶ เพิ่งอ้าง, น. 138.

ฉะนั้น คุณธรรมทางกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองในมาตรานี้ นอกจากจะคุ้มครองในเรื่องของ “กรรมสิทธิ์” และ “การครอบครอง” เช่นเดียวกับความผิดฐานลักทรัพย์ตามปกติธรรมดาแล้ว ยังมุ่งคุ้มครอง “คุณค่าในทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมของชาติ” อีกประการหนึ่งด้วย¹¹⁷

2.7.3 เหตุการณ์ของความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 336 ทวิ

เหตุการณ์ตามมาตรา 336 ทวิ นี้ ถูกประกาศใช้โดยคณะปฏิวัติ เมื่อปี พ.ศ.2514 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ประชาชนได้รับความสงบสุขและปลอดภัยจากอาชญากรรม โดยคณะปฏิวัติเห็นว่า อัตราโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดบางประเภทตามประมวลกฎหมายอาญายังไม่เพียงพอแก่การป้องกันและปราบปราม จึงเห็นสมควรแก้ไขอัตราโทษให้สูงขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ประกอบกับเพื่อรักษาชื่อเสียงเกียรติภูมิและความน่าเชื่อถือของทหารและตำรวจมิให้ต้องได้รับความด่างพร้อย ซึ่งเงื่อนไขในการพิจารณาความผิดตามมาตรา นี้จะต้องประกอบไปด้วย

1. ต้องมีการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ หรือมาตรา 336 ขึ้นแล้ว และ

2. ต้องมีวิธีการพิเศษ กล่าวคือ กระทำโดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้นาฬิกาข้อมือซึ่งถือเป็นเหตุที่ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น โดยอาศัยเหตุเกี่ยวกับ “วิธีการ” ในการกระทำความผิด ประกอบด้วยวิธี 3 ประการ กล่าวคือ

ก. โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ “แต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ” หมายความว่า แต่งกายโดยใช้เครื่องแบบโดยปกติของทหารหรือตำรวจ ส่วนคำว่า “แต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ” หมายถึง แต่งกายให้เหมือนกับเครื่องแบบจำลองของทหารหรือตำรวจ ทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ เช่น แต่งกายครึ่งท่อนของทหารหรือตำรวจ เป็นต้น¹¹⁸ กล่าวโดยสรุปคือ การที่ผู้กระทำความผิดแต่งเครื่องแบบของทหารหรือตำรวจ ไม่ว่าจะเครื่องแบบนั้น จะครบถ้วนถูกต้องหรือไม่ และไม่ว่าจะเป็นเครื่องแบบประเภทใดก็ตาม และไม่คำนึงว่าผู้กระทำความผิด จะมีตำแหน่งเป็นทหารหรือตำรวจจริงหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทหารใส่เครื่องแบบไปลักทรัพย์ก็ถือเป็นความผิดตามมาตรา นี้

ข. โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ความข้อนี้นี้กำหนดชนิดของอาวุธโดยเฉพาะเจาะจงในการลักทรัพย์ตามมาตรา 335 (7) วรรคแรก กล่าวคือ ถ้าลักทรัพย์โดยมีอาวุธปืนหรือมีไว้หรือใช้วัตถุระเบิด ผู้กระทำจะต้องระวางโทษตามมาตรา 335 (7) วรรคแรก ประกอบ

¹¹⁷ คณิต ฒ นคร, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 69*, น. 322.

¹¹⁸ คณพล จันทน์หอม, *อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 79*, น. 143.

มาตรา 336 ทวิ เนื่องจากทั้งปืนและวัตถุระเบิดมีอนุภาคร้ายแรงซึ่งสามารถประหัตประหารบุคคลรวมทั้งทำลายทรัพย์สินต่างๆให้เสียหายได้โดยง่าย เช่น ระเบิดฟงประตู่เข้าไปปลั๊กทรัพย์¹¹⁹

ค. โดยใช้ยานพาหนะ หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ที่มีความสามารถในการขนส่ง ขนย้ายสิ่งของจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ไม่ว่าจะมิล้อหรือไม่ก็ตาม และไม่คำนึงว่ายานพาหนะนั้นจะเป็นของผู้กระทำความผิดหรือไม่

3. ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือ เพื่อให้พ้นการจับกุม ซึ่งเงื่อนไขนี้ ถือเป็นเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุชักจูงใจให้ผู้กระทำความผิดสามารถกระทำความผิดสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น กล่าวคือ

ก. เพื่อสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือการพาทรัพย์นั้นไป สามารถใช้ได้กับวิธีพิเศษทั้ง 3 ประการ โดยแยกวัตถุประสงค์ของการใช้ออกเป็น 2 กรณี คือ

1) กรณีลักทรัพย์โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือ โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด คือ การกระทำที่ไม่ต้องการให้เจ้าทรัพย์ขัดขวางการกระทำความผิด อันเกิดจากความเกรงกลัวต่ออำนาจที่ผู้กระทำแสดงทำให้การลักทรัพย์กระทำได้โดยง่าย

2) กรณีการลักทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะ คือ การกระทำที่ต้องการให้เกิดความสะดวกในการกระทำความผิดทั้งก่อนเริ่มกระทำความผิดและภายหลังกระทำความผิดมากยิ่งขึ้น

ข. เพื่อให้พ้นการจับกุมอันนำไปสู่การติดตามตัวมาดำเนินคดีที่ยากขึ้นและมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับข้อ ก.

¹¹⁹ เพิ่งอ้าง.

บทที่ 3

เหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายต่างประเทศ

ในบทที่ 2 นั้นผู้เขียนได้ทำการศึกษาในความผิดฐานลักทรัพย์อันมีเหตุการณ์ ซึ่งประกอบไปด้วยแนวคิดและทฤษฎีในการกำหนดความผิดอาญาและโทษทางอาญา ตลอดจนลักษณะและองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์และเหตุการณ์ความผิดฐานลักทรัพย์

สำหรับในบทที่ 3 นี้ ผู้เขียนจะทำการศึกษาบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่างประเทศว่าด้วยเรื่องความผิดฐานลักทรัพย์อันมีเหตุการณ์ ว่ามีการบัญญัติให้ความคุ้มครองในตัวทรัพย์สินริจาคหรือไม่ บทบัญญัตินี้มีลักษณะอย่างไร มีบทกำหนดโทษอย่างไร โดยผู้ศึกษาจะทำการศึกษาจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศตุรกี

3.1 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

องค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน เช่นเดียวกับความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย ซึ่งประกอบไปด้วย

1. องค์ประกอบภายนอก คือ การเอาทรัพย์สินของผู้อื่นที่ไม่ใช่ของตนเองไปซึ่งการกระทำโดยการเอาไปนั้น หมายถึง การกระทำที่มีลักษณะเป็นการทำร้ายทั้งกรรมสิทธิ์และเป็นการแบ่งการครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่น และไม่จำเป็นต้องเป็นการครอบครองตามกฎหมายในความหมายของกฎหมายแพ่ง ซึ่งการเอาไปในที่นี้เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่เมื่อกรรมสิทธิ์และการครอบครองถูกกระทบกระเทือนและสำเร็จเมื่อมีการเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นแทนที่ และจะต้องเป็นการเข้าครอบครองแทนที่โดยเด็ดขาดในลักษณะถาวรด้วย หากผู้กระทำความผิดการเอาทรัพย์สินนั้นไปในลักษณะชั่วคราวแล้วนั้น ย่อมถือไม่ได้ว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ เนื่องจากเป็นการกระทำที่ไม่ครอบครองประกอบความผิดฐานลักทรัพย์นั่นเอง

2. องค์ประกอบภายในซึ่งประกอบด้วย

เจตนา หมายถึง ผู้กระทำต้องรู้ว่าทรัพย์สินนั้น ไม่ใช่ของตนเอง และไม่ได้อยู่ในความครอบครองของตนเอง แต่มีเจตนาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ต้องการจะเอาทรัพย์สินนั้น มาเป็นกรรมสิทธิ์ของตน หรือให้มาอยู่ในความครอบครองของตน และ มุลเหตุชกใจโดยทุจริต

หมายถึง ผู้กระทำการแสวงหาประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น สำหรับตนเองหรือผู้อื่นในลักษณะเป็นการใช้กรรมสิทธิ์ในทางบวก ไม่ว่าจะการกระทำนั้น จะเป็นการทำลายทรัพย์หรือไม่ก็ตาม

ประมวลกฎหมายอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีบทบัญญัติถึงเหตุกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ ดังนี้

มาตรา 243 เหตุกรรจ์ของการลักทรัพย์¹

(1) ในกรณีเหตุกรรจ์ของการลักทรัพย์จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 10 ปี โดยกรณีต่อไปนี้ถือเป็นเหตุกรรจ์ ถ้าผู้กระทำความผิด

1. กระทำเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะบุกรุกเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ราชการหรือเอกชน หรือพื้นที่หวงห้ามโดยวิธีการใด ๆ หรือบุกรุกโดยการใช้กุญแจปลอมหรือเครื่องมืออื่น ๆ ที่ปกติแล้วไม่ได้ใช้สำหรับการเข้าถึง หรือซ่อนตัวอยู่ในห้องเพื่อจุดประสงค์ในการกระทำความผิด

2. ลักทรัพย์ซึ่งเก็บรักษาหรือป้องกันไว้เป็นพิเศษ โดยการปิดผนึกหรือด้วยอุปกรณ์ป้องกันอื่นใด

¹ German Criminal Code Section 243 Aggravated theft

(1) In especially serious cases of theft, the penalty is imprisonment for a term of between three months and 10 years. An especially serious case typically occurs where the offender

1. breaks into or enters a building, official or business premises or another enclosed space, or intrudes by using a false key or other tool not typically used for gaining access or hides in the room for the purpose of committing the offence,

2. steals property which is specially protected against theft by means of a sealed container or other protective device,

3. steals on a commercial basis,

4. steals property which is dedicated to the exercise of religion or used for religious worship from a church or other building or space used for religious veneration,

5. steals property of relevance to science, the arts or history, or to technical development which is located in a generally accessible collection or is publicly exhibited,

6. steals by exploiting the helplessness of another person, an accident or a common danger or

7. steals a handgun for the acquisition of which a licence is required under the Weapons Act, a machine gun, a submachine gun, a fully automatic or semi-automatic rifle or a military weapon containing an explosive within the meaning of the Military Weapons Control Act (Kriegswaffenkontrollgesetz) or an explosive.

(2) In the cases under subsection (1) sentence 2 nos. 1 to 6, an especially serious case is ruled out if the property is of minor value.

3. ลัทธิพจน์ที่ใช้ในเชิงพาณิชย์
4. ลัทธิพจน์ที่อุทิศให้หรือใช้ในการศาสนาหรือใช้เพื่อความเลื่อมใสทางศาสนาจากคริสตจักรหรืออาคารหรือพื้นที่อื่นใดที่ใช้สำหรับการปฏิบัติทางศาสนา
5. ลัทธิพจน์ที่มีความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ หรือประวัติศาสตร์ หรือ เพื่อการพัฒนาด้านเทคนิคซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ทั่วไปหรือสถานที่จัดแสดงนิทรรศการ
6. ลัทธิพจน์โดยอาศัยโอกาสที่บุคคลอื่นไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทั้งในขณะที่เกิดอุบัติเหตุและเหตุอันตรายทั่วไป หรือ
7. ลัทธิพจน์ที่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตในการครอบครอง ปืนกล ปืนกลมือ, ปืนไรเฟิลอัตโนมัติหรือกึ่งอัตโนมัติ หรืออาวุธทหารที่มีการระเบิดภายในความหมายของอาวุธ สงคราม หรือวัตถุระเบิด

(2) กรณีการทำความผิดตามอนุมาตรา 1 ถึง อนุมาตรา 6 จะได้รับการยกเว้น หากทรัพย์สินนั้นมีมูลค่าน้อย”

หากกล่าวถึงการบริจาคเงินในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สถิติของชาวเยอรมันในการบริจาคเงินนั้นมีประมาณ 5.4 พันล้านยูโรในปี 2563 ซึ่งสูงเป็นอันดับสองนับตั้งแต่ปี 2548 แต่ปรากฏว่ามีผู้บริจาคลดน้อยลง โดยมีอัตราผู้ให้การบริจาคเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 ในเดือนมีนาคม 2563 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันในปี 2562 และในช่วงล็อกดาวน์ครั้งที่สองในปลายฤดูใบไม้ร่วง/ฤดูหนาว มีอัตราผู้บริจาคให้ถึงร้อยละ 7 ในเดือนพฤศจิกายนเมื่อเทียบกับปี 2562 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 18 ในเดือนธันวาคม การบริจาคเฉลี่ยในปี 2563 สูงกว่าปี 2562 ถึง 3 ยูโร อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นเรื่องที่ดีว่ามีมูลค่าการบริจาคเพิ่มขึ้น แต่ชาวเยอรมันนั้นกลับร่วมบริจาคน้อยลงทั้งหมดประมาณ 19 ล้านคนซึ่งสอดคล้องกับ 28.5% ของประชากร ซึ่งน้อยกว่าปี 2562 ประมาณครึ่งล้านคน ผู้ที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไป ยังคงเป็นผู้ที่บริจาคให้มากที่สุด โดยคิดเป็นเกือบร้อยละ 44 ของปริมาณทั้งหมด และโดยเฉลี่ย 402 ยูโรต่อผู้บริจาค ตัวเลขทั้งสองนี้เพิ่มขึ้นทุกปี แต่กลุ่มอายุคนเหล่านี้ยังเห็นลดลงมากที่สุดในจำนวนผู้บริจาคที่น้อยกว่า 209,000 คน ในปี 2563 จำนวนผู้บริจาคลดลงในทุกกลุ่มอายุ ยกเว้นผู้บริจาคอายุ 30-39 ปี ซึ่งยังคงทรงตัวอยู่²

² Growth from Knowledge. (March 10, 2021). <https://efa-net.eu/news/2020-sees-germans-donate-more-but-fewer-overall-give>. Germans donated around €5.4 billion in 2020 – the second highest total since 2005, yet fewer people gave. According to the GfK study “Balance of Help”, which is carried out annually on behalf of the German Donation Council, despite the pandemic, the value of donations rose by 5.1% last year. The strongest rates of increase were recorded during the first hard lockdown in the country, with people giving 13% more in March 2020 than in the same month in 2019, and during the second lockdown in late autumn /

จากสถิติดังกล่าว แม้สภาพสังคมและการใช้ชีวิตของประชากรจะทำให้ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีสถิติผู้บริจาคลดลง แต่ประมวลกฎหมายอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีก็มิได้รับผลกระทบในการถูกแก้ไขเพิ่มเติมแต่อย่างใด ยังคงให้ความสำคัญคุ้มครองตัวทรัพย์สินที่อุทกษาให้หรือใช้ในการศาสนาหรือใช้เพื่อความเลื่อมใสทางศาสนาจากคริสตจักรหรืออาคารหรือพื้นที่อื่นใดที่ใช้สำหรับการปฏิบัติทางศาสนาเช่นเดิม

3.2 มลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา

การกำหนดประเภทของความรับผิดชอบหรือรับโทษทางอาญาในระบบของ Common Law ได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 คือ ความผิดอาญาที่มีโทษอุจฉกรรจ์ (Felony) และ

ประเภทที่ 2 คือ ความผิดอาญาที่มีโทษไม่ร้ายแรง (Misdemeanor)

โดยในความผิดอาญาทั้ง 2 ประเภทนี้ ก็ยังได้แบ่งระดับของความผิด (Degree) ออกเป็น 3 ระดับ อีกด้วย โดยความผิดฐานลักทรัพย์เองก็ได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การลักทรัพย์ขนาดใหญ่ (Grand Theft) และการลักทรัพย์เล็กน้อย (Petit Theft) ซึ่งเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ได้ถูกกำหนดไว้ใน การลักทรัพย์ขนาดใหญ่ (Grand Theft) โดยมลรัฐฟลอริดาได้บัญญัติถึงเหตุการณ์ในความผิดฐาน ลักทรัพย์ไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา 812.014 การลักทรัพย์ (Theft)

การกำหนดความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา³ นี้ ได้กำหนดให้มีการลักทรัพย์ทั้งการลักทรัพย์ขนาดใหญ่ และการลักทรัพย์เล็กน้อย โดยการลักทรัพย์ขนาดใหญ่ประกอบด้วย 3 ระดับ ดังนี้³

winter. This saw donors give 7% in November compared to the previous year, and 18% more in December. The average donation in 2020 was three euros higher than the previous year, reaching the record level of €40. Donors gave an average of seven times each – a level first reached in 2019. However, despite this good news, fewer Germans donated – around 19 million in total, which corresponds to 28.5% of the population. This is about half a million people less than the previous year. Those aged 70-plus still give the most, at almost 44% of the total volume, and at an average of €402 per donor. Both of these figures also rose year on year, yet this age group also saw the greatest reduction in the number of donors at 209,000 less in 2020. Donor numbers dropped in all age groups, with the exception of 30- to 39-year-old donors, which alone remained stable.

³ The 2021 Florida Statutes Title XLVI Chapter 812

812.014 Theft

(1) A person commits theft if he or she knowingly obtains or uses, or endeavors to obtain or to use, the property of another with intent to, either temporarily or permanently:

(a) Deprive the other person of a right to the property or a benefit from the property.

(b) Appropriate the property to his or her own use or to the use of any person not entitled to the use of the property.

(2)(a)1. If the property stolen is valued at \$100,000 or more or is a semitrailer that was deployed by a law enforcement officer; or

2. If the property stolen is cargo valued at \$50,000 or more that has entered the stream of interstate or intrastate commerce from the shipper's loading platform to the consignee's receiving dock; or

3. If the offender commits any grand theft and:

a. In the course of committing the offense the offender uses a motor vehicle as an instrumentality, other than merely as a getaway vehicle, to assist in committing the offense and thereby damages the real property of another; or

b. In the course of committing the offense the offender causes damage to the real or personal property of another in excess of \$1,000,

the offender commits grand theft in the first degree, punishable as a felony of the first degree, as provided in s. 775.082, s. 775.083, or s. 775.084.

(b)1. If the property stolen is valued at \$20,000 or more, but less than \$100,000;

2. The property stolen is cargo valued at less than \$50,000 that has entered the stream of interstate or intrastate commerce from the shipper's loading platform to the consignee's receiving dock;

3. The property stolen is emergency medical equipment, valued at \$300 or more, that is taken from a facility licensed under chapter 395 or from an aircraft or vehicle permitted under chapter 401; or

4. The property stolen is law enforcement equipment, valued at \$300 or more, that is taken from an authorized emergency vehicle, as defined in s. 316.003,

the offender commits grand theft in the second degree, punishable as a felony of the second degree, as provided in s. 775.082, s. 775.083, or s. 775.084.

(c) It is grand theft of the third degree and a felony of the third degree, punishable as provided in s. 775.082, s. 775.083, or s. 775.084, if the property stolen is:

1. Valued at \$750 or more, but less than \$5,000.

2. Valued at \$5,000 or more, but less than \$10,000.

3. Valued at \$10,000 or more, but less than \$20,000.

4. A will, codicil, or other testamentary instrument.

5. A firearm.

6. A motor vehicle, except as provided in paragraph (a).

ก. ผู้กระทำความผิดกระทำการลักทรัพย์ขนาดใหญ่ในระดับที่หนึ่ง อันมีโทษในฐานความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ในระดับที่หนึ่ง (Felony of the first degree)

(1). หากทรัพย์สินที่ถูกลักมีมูลค่าถึง 100,000 ดอลลาร์หรือมากกว่าขึ้นไป หรือเป็นรถกึ่งพวงของเจ้าพนักงานที่บังคับใช้กฎหมายเข้าประจำการ

(2). ทรัพย์สินที่ถูกลักเป็นสินค้าที่มีมูลค่าตั้งแต่ 50,000 ดอลลาร์หรือมากกว่าขึ้นไป อันได้เข้าสู่กระแสการพาณิชย์ระหว่างรัฐหรือภายในรัฐ จากท่าเรือที่ขนถ่ายสินค้าลงจนถึงท่าเรือของผู้รับตราส่ง หรือ

(3). ถ้าผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ขนาดใหญ่ใดๆ และ

(ก) ในระหว่างการกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดใช้ยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด นอกจากจะใช้เพื่อเป็นพาหนะในการหลบหนี, เพื่อช่วยในการกระทำความผิดและทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย หรือ

(ข) ในระหว่างการกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือทรัพย์สินส่วนบุคคลของผู้อื่นเกินกว่า 1,000 เหรียญสหรัฐ

7. Any commercially farmed animal, including any animal of the equine, avian, bovine, or swine class or other grazing animal; a bee colony of a registered beekeeper; and aquaculture species raised at a certified aquaculture facility. If the property stolen is a commercially farmed animal, including an animal of the equine, avian, bovine, or swine class or other grazing animal; a bee colony of a registered beekeeper; or an aquaculture species raised at a certified aquaculture facility, a \$10,000 fine shall be imposed.

8. Any fire extinguisher that, at the time of the taking, was installed in any building for the purpose of fire prevention and control. This subparagraph does not apply to a fire extinguisher taken from the inventory at a point-of-sale business.

9. Any amount of citrus fruit consisting of 2,000 or more individual pieces of fruit.

10. Taken from a designated construction site identified by the posting of a sign as provided for in s. 810.09(2)(d).

11. Any stop sign.

12. Anhydrous ammonia.

13. Any amount of a controlled substance as defined in s. 893.02. Notwithstanding any other law, separate judgments and sentences for theft of a controlled substance under this subparagraph and for any applicable possession of controlled substance offense under s. 893.13 or trafficking in controlled substance offense under s. 893.135 may be imposed when all such offenses involve the same amount or amounts of a controlled substance.

ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ขนาดใหญ่ในระดับที่หนึ่ง มีโทษทางอาญาในระดับที่หนึ่งตามบัญญัติไว้ในมาตรา 775.082 , 775.083 หรือ มาตรา 775.084

ข. ผู้กระทำความผิดกระทำการลักทรัพย์ขนาดใหญ่ในระดับที่สอง อันมีโทษในฐานความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ในระดับที่สอง (Felony of the second degree)

1. หากทรัพย์สินที่ถูกลักมีมูลค่าถึง 20,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์

2. ทรัพย์สินที่ถูกลักเป็นสินค้าที่มีมูลค่าน้อยกว่า 50,000 ดอลลาร์ อันได้เข้าสู่กระบวนการพาณิชย์ระหว่างรัฐหรือภายในรัฐ จากท่าเรือที่ขนถ่ายสินค้าลงจนถึงท่าเรือของผู้รับตราส่ง

3. ทรัพย์สินที่ถูกลักเป็นเครื่องมือแพทย์ฉุกเฉิน ที่มีมูลค่าถึง 300 ดอลลาร์ หรือมากกว่า ซึ่งได้นำมาจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับใบอนุญาต หรือจากอากาศยานหรือพาหนะที่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา 401 หรือ

4. ทรัพย์สินที่ถูกลักคืออุปกรณ์บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมีมูลค่าตั้งแต่ 300 ดอลลาร์ขึ้นไป ซึ่งนำมาจากรถฉุกเฉินที่ได้รับอนุญาต ตามที่กำหนดใน มาตรา 316.003

ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ขนาดใหญ่ในระดับที่สอง มีโทษทางอาญาในระดับที่สองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 775.082, 775.083 หรือ มาตรา 775.084.

ค. การลักทรัพย์ขนาดใหญ่ในระดับที่สามและเป็นความผิดทางอาญาในระดับที่สาม (Felony of the third degree) มีโทษตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 775.082, 775.083 หรือ มาตรา 775.084 ถ้าทรัพย์สินนั้นคือ :

1. ทรัพย์สินที่มีมูลค่า 750 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 5,000 ดอลลาร์

2. ทรัพย์สินที่มีมูลค่า 5,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 10,000 ดอลลาร์

3. ทรัพย์สินที่มีมูลค่า 10,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 20,000 ดอลลาร์

4. พินัยกรรม, พินัยกรรมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมหรือหนังสือตราสารตามพินัยกรรม

5. อาวุธปืน

6. ยานพาหนะมีเครื่องยนต์ ยกเว้นตามที่บัญญัติไว้ใน ก (1)

7. สัตว์ที่เลี้ยงในเชิงพาณิชย์ใด ๆ รวมถึงสัตว์ประเภทม้า นก วัวหรือสุกรหรือสัตว์กินหญ้าอื่น ๆ ฟุ้งซิงของผู้เลี้ยงสัตว์ที่ขึ้นทะเบียน และพันธุ์สัตว์น้ำที่เลี้ยงในสถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ผ่านการรับรอง หากทรัพย์สินที่ถูกขโมยเป็นสัตว์ที่เลี้ยงในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งสัตว์จำพวกม้า นก วัวหรือสุกร หรือสัตว์กินหญ้าอื่น ๆ ฟุ้งซิงของผู้เลี้ยงสัตว์ที่ขึ้นทะเบียน หรือชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่เลี้ยงในสถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ผ่านการรับรอง จะถูกปรับ 10,000 ดอลลาร์

8. เครื่องดับเพลิงใดๆ ที่ติดตั้งในอาคารใดๆ ในช่วงเวลาทำการเพื่อป้องกันและควบคุมอัคคีภัย แต่มิให้ใช้กับเครื่องดับเพลิงที่นำมาจากสินค้าคงคลังที่ธุรกิจ ณ จุดขาย

9. ผลไม้รสเปรี้ยวจำนวนเท่าใดก็ได้ที่ประกอบด้วยผลไม้ตั้งแต่ 2,000 ชิ้นขึ้นไป

10. ทรัพย์สินที่นำมาจากสถานที่ก่อสร้างที่กำหนด โดยติดป้ายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 810.09 (2)(d).

11. ป้ายหยุดใดๆ

12. แอมโมเนียปราศจากน้ำ

13. ปริมาณใดๆ ของสารควบคุมตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 893.02. โดยไม่คำนึงถึงกฎหมายอื่นใด ให้แยกคำพิพากษาและประโยชน์สำหรับการขโมยสารควบคุมภายใต้อนุวรรคนี้ และการครอบครองสารควบคุมที่เกี่ยวข้องภายใต้ มาตรา 893.13 หรือการค้ำนุชย์ในความคิดเกี่ยวกับสารควบคุมตามมาตรา 893.135 อาจถูกบังคับใช้เมื่อความผิดดังกล่าวทั้งหมดเกี่ยวข้องกับปริมาณหรือปริมาณของสารควบคุมเท่ากัน

หลังเหตุการณ์ 911 ซึ่งกลุ่ม “Hamburg Cell” หน่วยปฏิบัติการย่อยของขบวนการก่อการร้าย อัลกออิดะห์ จี้บังคับเครื่องบินโดยสารภายในประเทศ ซึ่งมีผู้โดยสารเต็มลำ จำนวน 4 ลำ พุ่งชนอาคารเวิลด์เทรดเซ็นเตอร์ ในรัฐนิวยอร์ก และตึกเพนตากอนของกระทรวงกลาโหมในรัฐวอชิงตัน ดี.ซี. เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 (ค.ศ. 2001) เป็นเหตุให้อาคารทั้งสองแห่งเสียหายอย่างหนัก มีเหยื่อราว 3,000 คน จากกว่า 78 ประเทศเสียชีวิตและทรัพย์สินถูกทำลายเสียหายเป็นมูลค่ากว่า 100,000 ล้านดอลลาร์ แต่สิ่งที่ไม่อาจประเมินมูลค่าความเสียหายด้วยเงินตราได้ก็คือ ขวัญกำลังใจและสุขภาพจิตของชาวอเมริกันที่ย่ำแย่ลง เนื่องจากเกิดความรู้สึกที่ไม่มั่นคงปลอดภัยจากเหตุการณ์ที่ยากจะลืมนั้น ทำให้รัฐบาลสหรัฐออกกฎหมายความมั่นคงหลายฉบับซึ่งระบุมาตรการป้องกันการก่อการร้ายภายในประเทศที่มีความเข้มงวดมากอย่างไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งมาตรการต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้ก็เพื่อสวัสดิภาพด้านความปลอดภัยของประเทศและพลเมืองอเมริกัน หนึ่งในกฎหมายนั้นคือ Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act of 2001 (USA PARIOT ACTS 2001) หรือ “รัฐบัญญัติของสหรัฐอเมริกาปี 2001 ว่าด้วยความรักชาติ”⁴

กฎหมาย Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act of 2001 (USA PARIOT ACTS 2001) บัญญัติขึ้นเพื่อให้อำนาจแก่หน่วยงานความมั่นคงของรัฐ รวมถึงให้หน่วยสืบสวนคดีอาญา (FBI) สามารถใช้

⁴ จิตรกรรณ์ จิตรธร, กฎหมายความมั่นคง ศึกษาเปรียบเทียบการบังคับใช้ของไทยกับต่างประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2554), น. 15.

เทคโนโลยีในการเฟ้าระวังระบบอีเมลและเข้าถึงข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ได้ ในกรณีที่สงสัยว่าจะเป็นผู้ก่อการร้ายต่อผลประโยชน์ของประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นเครื่องมือในการบังคับใช้กฎหมายการป้องกัน ติดตาม สอบสวน สกัดกั้น และลงโทษตามการกระทำความผิดอาญาทางอิเล็กทรอนิกส์ และการก่อร้ายในรูปแบบต่างๆทั้งในประเทศและทั่วโลก โดยมีเนื้อหาทั้งสิ้น 10 หมวด ประกอบด้วยกฎหมายที่มีการบัญญัติเพิ่มเติมขึ้นใหม่และกฎหมายเดิมที่ถูกนำมาปรับแก้ ซึ่งในรัฐบัญญัติดังกล่าวได้มีมาตรา 1011 ว่าด้วยเรื่อง อาชญากรรมต่อชาวอเมริกันเพื่อการกุศล⁶ ซึ่งได้

⁵ เพิ่งอ้าง, น. 17.

⁶ Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act of 2001 (USA PATRIOT ACTS 2001) section 1011 Crimes Against Charitable Americans.

(a) SHORT TITLE. -This section may be cited as the “Crimes Against Charitable Americans Act of 2001”.

(b) TELEMARKETING AND CONSUMER FRAUD ABUSE. —The Telemarketing and Consumer Fraud and Abuse Prevention Act (15 U.S.C. 6101 et seq.) is amended—

(1) in section 3(a)(2), by inserting after “practices” the second place it appears the following: “which shall include fraudulent charitable solicitations, and”;

(2) in section 3(a)(3)—

(A) in subparagraph (B), by striking “and” at the end;

(B) in subparagraph (C), by striking the period at the end and inserting “; and”; and

(C) by adding at the end, the following:

“(D) a requirement that any person engaged in telemarketing for the solicitation of charitable contributions, donations, or gifts of money or any other thing of value, shall promptly and clearly disclose to the person receiving the call that the purpose of the call is to solicit charitable contributions, donations, or gifts, and make such other disclosures as the Commission considers appropriate, including the name and mailing address of the charitable organization on behalf of which the solicitation is made.”; and

(3) in section 7(4), by inserting “, or a charitable contribution, donation, or gift of money or any other thing of value,” after “services”.

(c) RED CROSS MEMBERS OR AGENTS. —Section 917 of title 18, United States Code, is amended by striking “one year” and inserting “5 years”.

(d) TELEMARKETING FRAUD. —Section 2325(1) of title 18, United States Code, is amended—

(1) in subparagraph (A), by striking “or” at the end;

(2) in subparagraph (B), by striking the comma at the end and inserting “; or”;

(3) by inserting after subparagraph (B) the following: “(C) a charitable contribution, donation, or gift of money or any other thing of value,”; and

(4) in the flush language, by inserting “or charitable contributor, or donor” after “participant”

บัญญัติถึงการแก้ไขรัฐบัญญัติการตลาดทางโทรศัพท์และการป้องกันการฉ้อโกงผู้บริโภคและการละเมิด ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมที่มีสาระสำคัญคือ ข้อกำหนดที่บุคคลใดก็ตามที่มีส่วนร่วมในการทำการตลาดทางโทรศัพท์เพื่อชักชวนการบริจาคเพื่อการกุศล เงินบริจาค หรือสิ่งของมีค่าอื่นใด จะต้องเปิดเผยให้ผู้ได้รับบริจาคทราบโดยทันทีและมีความชัดเจน การเรียกรับที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการกุศล การบริจาค การมอบของกำนัล และการทำอย่างอื่นต้องเปิดเผยตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ด้วยการเปิดเผยชื่อและที่อยู่ทางไปรษณีย์ขององค์กรการกุศลที่ทำการชักชวน ซึ่งคณะกรรมการที่ว่าคือ คณะกรรมการการค้าของรัฐบาลกลาง (Federal Trade Commission) หรือ FTC โดยได้มีการอธิบายถึงสาระสำคัญของมาตรา 1011 กล่าวคือ การแก้ไขรัฐบัญญัติการตลาดทางโทรศัพท์และการป้องกันการฉ้อโกงผู้บริโภคและการละเมิดนั้นเพื่อให้ครอบคลุม "การเชิญชวนเพื่อการกุศล" โดยกำหนดให้ FTC ต้องขยายขอบเขตของกฎการขายการตลาดทางโทรศัพท์ให้ครอบคลุมการเชิญชวนเพื่อแสวงหากำไรของบุคคลที่สามจากการบริจาคเพื่อการกุศลในนามขององค์กรการกุศลที่ไม่แสวงหาผลกำไร รัฐบัญญัติได้ระบุเพิ่มเติมว่ากฎของการตลาดทางโทรศัพท์ของ FTC ต้องมีข้อกำหนดว่าให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการตลาดทางโทรศัพท์ในการเชิญชวนเพื่อการกุศลจะต้องเปิดเผยวัตถุประสงค์ของการ โทรเชิญชวนอย่างชัดเจนและอนุญาตให้ FTC พิจารณาการเปิดเผยอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร⁷

ตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นในมลรัฐฟลอริดา คดี “Operation Thou Shalt Not Steal nets church theft suspects”

กลุ่มชาวโรมาเนียที่อยู่ในมลรัฐฟลอริดาได้ลักเงินจำนวน 740,000 ดอลลาร์จากโบสถ์หลายร้อยแห่งโดยรับเช็คบริจาคจากกล่องจดหมายและนำไปขึ้นเงิน คนร้ายสี่คนถูกจับกุมและอีกสองคนเป็นบุคคลที่กำลังตามจับ โดยเจ้าหน้าที่เรียกกลุ่มคนร้ายนี้ว่า "Operation Thou Shalt Not Steal" คนร้ายกลุ่มนี้อาศัยอยู่ในเมืองออร์แลนโด แต่เดินทางไปทั่วฟลอริดาและรัฐอื่นๆ เพื่อขโมยเช็ค ผู้ตรวจสอบกล่าวว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่สามารถระบุว่ามีโบสถ์ 636 แห่งที่ตกเป็นเหยื่อรวมถึงอีก 355 แห่งในฟลอริดา คนร้ายกลุ่มนี้มีบัญชีธนาคารจำนวนมากเพื่อใช้ฝากเช็ค หลังจากนั้น

⁷ Federal Trade Commission. <https://www.ftc.gov/legal-library/browse/statutes/crimes-against-charitable-americans-act-2001>. “Section 1011 amends the Telemarketing and Consumer Fraud and Abuse Prevention Act to cover “charitable solicitations.” It requires the FTC to expand the scope of the Telemarketing Sales Rule to cover for-profit third parties that solicit charitable contributions on behalf of non-profit charities. The Act further specifies that the FTC’s telemarketing rules must include a requirement that anyone engaged in telemarketing for the solicitation of charitable contributions must clearly disclose that as the purpose of the call and authorizes the FTC to prescribe other disclosures it considers appropriate.”

จะใช้ตู้เอทีเอ็มถอนเงินสดทันที ซึ่งการจับกุมนี้มีผู้ต้องหาคือ Lonut Raducan อายุ 33 ปี , Marius Dumitru อายุ 27 ปี , Marius Dumitru อายุ 34 ปี (ชื่อเหมือนกัน) และ Panait Dumitru อายุ 32 ปี แต่ละคนถูกตั้งข้อหาสมรู้ร่วมคิดในการฉ้อโกง การโจรกรรมครั้งใหญ่ การครอบครองข้อมูลประจำตัวโดยมิชอบด้วยกฎหมายและการฟอกเงิน ผู้ต้องทั้งหมดที่จับตัวได้ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำออเรนจ์เคาน์ตี ในบันทึกของเรือนจำไม่ได้ระบุรายชื่อทนายความสำหรับผู้ชาย เจ้าหน้าที่ยังคงออกค้นหาคนร้ายที่เหลือคือ Catalin Trandafir วัย 45 ปี และ Simona Trandafir วัย 39 ปี ซึ่งถูกตั้งข้อหาเดียวกัน การสอบสวนได้เริ่มต้นเมื่อเดือนธันวาคมปี 2563 หลังจากที่ตำรวจเคปคอร์รัลระบุว่าโบสถ์ในเทศมณฑลลีอิก 24 แห่งตกเป็นเหยื่อ เจ้าหน้าที่กล่าวว่าคนร้ายกลุ่มนี้ใช้เงินไปกับรถยนต์ อาหาร และเสื้อผ้า และโอนเงินผ่านธนาคารมูลค่าสูงไปยังโรมาเนีย ซึ่ง Ashley Moody อัยการสูงสุดต้องการจะดำเนินคดีกับคนร้ายเหล่านี้ “คริสตจักรนั้นต่างพึ่งพาเงินบริจาคจากบุคคลที่มีน้ำใจในชุมชนเพื่อใช้ดำเนินการและให้บริการผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นเรื่องที่เลวร้ายมากที่กลุ่มอาชญากรกลุ่มนี้จะฉวยประโยชน์จากการกระทำที่เห็นแก่ตัวที่แสดงออกมาผ่านการบริจาคเหล่านี้เพื่อความโลภของตัวเอง” อัยการสูงสุด Ashley Moody ได้กล่าวไว้ในการแถลงข่าว⁸

⁸ News 4 JAX. (May 27, 2021). <https://www.news4jax.com/news/florida/2021/05/27/operation-thou-shalt-not-steal-nets-church-theft-suspects/>. A Florida-based group of Romanian nationals stole \$740,000 from hundreds of churches by taking donation checks from their mailboxes and cashing them, the Florida Department of Law Enforcement said Wednesday. Four people were arrested and two others are wanted in what authorities are calling “Operation Thou Shalt Not Steal.” The group was based in Orlando but traveled throughout Florida and other states stealing checks, investigators said. In all, authorities identified 636 churches that were victims, including 355 in Florida. The group had numerous bank accounts it used to deposit the checks and then used ATMs to withdraw cash as soon as they cleared. Arrested Wednesday were Lonut Raducan, 33; Marius Dumitru, 27; Marius Dumitru, 34; and Panait Dumitru, 32. Each was charged with conspiracy to commit racketeering, racketeering, grand theft, unlawful possession of personal identification information and money laundering. All were being held in the Orange County jail. Jail records didn't list a lawyer for the men. Authorities are still searching for Catalin Trandafir, 45, and Simona Trandafir, 39, who face the same charges. The investigation began last December after Cape Coral police determined 24 Lee County churches were victims. Authorities said the group spent the money on cars, food and clothing and made high-value wire transfers to Romania.

Attorney General Ashley Moody's Office of Statewide Prosecution will prosecute the case. “Churches depend on donations from generous members of the community to operate and serve those in need. It is despicable that this crime ring would exploit the selfless acts of kindness displayed through these donations for selfish greed,” Moody said in a news release.

จากคดีที่เคยเกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าทางมลรัฐฟลอริดาตั้งข้อหาหนึ่งกับกลุ่มผู้ต้องหาคือ การโจรกรรมครั้งใหญ่ (Grand Theft) ซึ่งเป็นความผิดที่อยู่ในระดับหนึ่งของระดับความผิด (Degree) อยู่มาตรา 812.014 แห่ง The 2021 Florida Statutes Title XLVI Chapter 812 โดยมีได้มีการใช้รัฐบัญญัติหรือกฎหมายอื่นในการตั้งข้อหาเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดต่อทรัพย์สินที่ถูกลักไปจากโบสถ์แต่อย่างใด อาจกล่าวได้ว่ามลรัฐฟลอริดาใช้กฎหมายอาญาที่บัญญัติเรื่องความผิดฐานลักทรัพย์นั้นเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาโทษ เพราะเห็นว่ามูลค่าของทรัพย์สินบริจาค่นั้นมีมูลค่าที่ อยู่ในการกระทำความผิดการโจรกรรมครั้งใหญ่ (Grand Theft) แล้ว กล่าวคือ กฎหมายอาญาของมลรัฐฟลอริดา ในความผิดฐานลักทรัพย์อันมีเหตุฉกรรจ์ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทุกชนิด ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นสิ่งใด โดยจะพิจารณาจากมูลค่าของทรัพย์สินนั้นเป็นเกณฑ์ในการกำหนดโทษเท่านั้น

3.3 ประเทศตุรกี

ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศตุรกี บัญญัติความผิดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ดังต่อไปนี้

การลักทรัพย์ซึ่งมีเงื่อนไข⁹

⁹ Penal Code of Turkiye: Qualified Theft

Article 142

(1) Where a theft is committed:

a) against property which is in a public institution and corporation (irrespective of who owns the property), or in a place of worship or where the property is designated for public benefit or service;

b) (Abolished on 18 June 2014 – By Article 62 of the Law no. 6545)

c) against property which is on a public transport vehicle, or at a departure or arrival terminal;

d) against property designated for preventing or mitigating the damage which may be caused by a natural large-scale disaster,

e) against property which has been left unattended out in the open because of its usage, designation or on account of common practice

f) (Abolished on 2 July 2014 – By Article 82 of the Law no. 6352),

the offender shall be sentenced to a penalty of imprisonment for a term of three to seven years.

(2) Where this offence is committed:

a) by taking advantage of the death of a person or a person who is incapable of protecting his property,

b) by removing the property from a person by taking it or using a specialized trade,

c) by taking advantage of fear or disorder resulting from a natural disaster or civic event,

มาตรา 142

(1) ในกรณีที่มีการลักทรัพย์ :

ก. ต่อทรัพย์สินที่อยู่ในสถาบันและองค์กรสาธารณะ (ไม่ว่าใครจะเป็นเจ้าของทรัพย์สิน) หรืออยู่ในสถานที่สาธารณะหรือที่ทรัพย์สินถูกกำหนดให้เป็นสาธารณะประโยชน์หรือบริการสาธารณะ

ข. (ยกเลิกเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2557)

ค. ต่อทรัพย์สินที่อยู่บนรถสาธารณะหรืออาคารผู้โดยสารขาเดินทางออกหรือผู้โดยสารขาเดินทางเข้า

ง. กับทรัพย์สินที่กำหนดเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดจากภัยธรรมชาติขนาดใหญ่

d) by undoing a lock with a counterfeit key or a key which is unlawfully possessed or by the use of any other instrument or by preventing locking;

e) by using electronic information systems

f) by taking a precaution to conceal a personal identity or, without authority, holding oneself out to be a public officer;

g) with regard to domesticated animals,

h) (Added on 18 June 2014 – By Article 62 of the Law no. 6545) with regard to possessions kept under lock in parts of buildings where anyone can enter;

the offender shall be sentenced to a penalty of imprisonment for a term of five to ten years. Where the offence under sub-paragraph (b) is committed against a person who cannot physically or mentally defend himself then the penalty to be imposed shall be increased by up to one third.

(3) Where the object of this offence is a gaseous or liquid form of energy, or is committed in a factory which stores, refines or transfers such forms of energy the offender shall be sentenced to a penalty of imprisonment for a term of five to twelve years. Where these acts are committed within the framework of the activities of an organization, the offender shall be sentenced to a penalty increased by a half and a judicial fine of up to ten thousand days.

(4) (Added on 6 December 2006 – By Article 6 of the Law no. 5560) Where the offences of Violation of the Immunity of Residence, Damage to Property are committed in order to commit the offence of Theft, criminal proceedings for such offences shall not be subject to complaint.

(5) (Added on 18 June 2014 – By Article 62 of the Law no. 6545) Where public services in communication, energy or railway or airway access temporarily come to a halt as a result of the offence of theft, the penalty to be imposed in accordance with the paragraphs above shall be increased by up to two folds.

จ. ต่อทรัพย์สินที่ถูกทิ้งไว้โดยไม่มีใครดูแลในพื้นที่โล่งเพราะการใช้ การกำหนด หรือ เพราะเหตุแห่งการปฏิบัติทั่วไป

ฉ. (ยกเลิกเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2557)

ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงเจ็ดปี

(2) ในกรณีที่มีการกระทำความผิดนี้เกิดขึ้น :

ก. โดยฉวยโอกาสจากความตายของบุคคลหรือบุคคลที่ไม่สามารถปกป้องทรัพย์สินของตนเองได้

ข. โดยการนำทรัพย์สินออกจากบุคคลโดยการเอาไปหรือใช้การค้ำเฉพาะทาง

ค. โดยใช้ประโยชน์จากความตื่นกลัวหรือความ โกลาหลที่เกิดจากภัยพิบัติทาง ธรรมชาติหรือเหตุการณ์ของพลเมือง

ง. โดยการปลดล็อกด้วยกุญแจปลอมหรือกุญแจที่ครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยการใช้เครื่องมืออื่นใดหรือขัดขวางการล็อก

จ. โดยใช้ระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

ฉ. โดยปกปิดไว้ซึ่งอัตลักษณ์ส่วนบุคคลหรืออ้างตนว่าเป็นข้าราชการ โดยมิชอบ

ช. ว่าด้วยเรื่องสัตว์เลี้ยง

ซ. เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกล็อกไว้ในส่วนของอาคารที่ทุกคนสามารถเข้าไปได้ (บัญญัติเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2557)

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี ในกรณีที่ความผิดตามอนุวรรค (ข) เป็นการกระทำต่อบุคคลที่ไม่สามารถป้องกันตนเองทางร่างกายหรือจิตใจได้ มีโทษปรับเพิ่มขึ้นถึงหนึ่งในสาม

(3) ในกรณีที่วัตถุแห่งความผิดนี้เป็นพลังงานในรูปก๊าซหรือของเหลว หรือกระทำใน โรงงานที่กักเก็บ กัดฉ่ำ หรือถ่ายเทพลังงานรูปแบบดังกล่าว ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึงสิบสองปี ในกรณีที่การกระทำเหล่านี้เกิดขึ้นภายในกรอบกิจกรรมขององค์กร ผู้กระทำความผิด ต้องระวางโทษปรับเพิ่มขึ้นถึงหนึ่งและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นวัน

(4) ในกรณีที่ความผิดฐานละเมิดการคุ้มกันที่อยู่อาศัย, ความเสียหายต่อทรัพย์สินนั้นมี ขึ้นเพื่อกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ การดำเนินการทางอาญาสำหรับความผิดดังกล่าวจะไม่อยู่ ภายใต้อำนาจของศาล (บัญญัติเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2549)

(5) ในกรณีที่บริการสาธารณะด้านการสื่อสาร พลังงาน หรือทางรถไฟ หรือทางอากาศยานหยุดลงชั่วคราวอันเป็นผลจากความผิดฐานลักทรัพย์ บทลงโทษที่จะกำหนดตามวรรคข้างต้นจะ เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า

การลักทรัพย์ในเวลากลางคืน¹⁰

มาตรา 143 ในกรณีที่ความผิดฐานลักทรัพย์กระทำในเวลากลางคืน ให้โทษปรับเพิ่มขึ้น
กึ่งหนึ่ง

3.4 การพิจารณาถึงปัจจัยการกำหนดเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ของกฎหมาย ต่างประเทศ

กฎหมายของแต่ละประเทศได้มีการกำหนดให้ลักษณะของการกระทำความผิดฐานลัก
ทรัพย์บางกรณีนั้นต้องได้รับโทษที่หนักขึ้น โดยพิจารณาจากบริบทของสังคมและความเหมาะสม
ของประเทศนั้น ๆ ความผิดฐานลักทรัพย์เป็นฐานความผิดพื้นฐานที่ทุกประเทศนำมาบัญญัติไว้ตาม
ระบบกฎหมายของประเทศตน และย่อมมีวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมาย รวมทั้งลักษณะของการ
กระทำความผิดที่ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ต้องมีการเอาไปซึ่งทรัพย์ของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของ
รวมอยู่ด้วยไป โดยมีเจตนาทุจริต และมีคุณธรรมทางกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองเช่นเดียวกัน คือ
“กรรมสิทธิ์ในทรัพย์” และ “การครอบครองทรัพย์” ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานในความผิดฐานลัก
ทรัพย์

ส่วนที่มีความแตกต่างกันในการบัญญัติความผิดฐานลักทรัพย์ของแต่ละประเทศนั้น คง
มีเพียงเรื่องการกำหนดเหตุลดโทษของความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้อง
ได้รับโทษที่หนักขึ้นกว่าการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ธรรมดา ซึ่งปัจจัยหรือลักษณะที่นำมาใช้
พิจารณาเพื่อกำหนดเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ของแต่ละประเทศนั้น ก็ย่อมมีความ
แตกต่างกันตามบริบทของสังคมในประเทศนั้น ๆ โดยสามารถนำเหตุลดโทษในความผิดฐาน ลัก
ทรัพย์ของแต่ละประเทศที่ได้ทำการศึกษาจามาจำแนกตามปัจจัยในการกำหนดเหตุลดโทษได้ ดังนี้

1. ลักษณะของการกำหนดเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายของ
ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ของประเทศสหพันธ์
สาธารณรัฐเยอรมนี ได้มีการกำหนดไว้ในมาตรา 243 อันประกอบด้วย 7 ลักษณะของเหตุลดโทษใน
ความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งสามารถจำแนกปัจจัยที่นำมาใช้ในการกำหนดได้เป็น 3 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยในเรื่องสถานที่ในการกระทำความผิดแม้ว่าการลักทรัพย์จะสามารถกระทำ
โดยทั่วไป ไม่ว่าจะในสถานที่แห่งใดก็ตาม แต่การที่กฎหมายกำหนดให้สถานที่ที่เป็นเหตุที่ทำให้
ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ก็เพื่อวัตถุประสงค์ที่มุ่งจะป้องกันหรือยับยั้งมิให้มีการลัก

¹⁰ Nocturnal Theft

Article 143 (1) Where the offence of theft is committed during the night, the penalty shall be
increased by a half.

ทรัพย์สินเกิดขึ้นในสถานที่เหล่านั้น โดยมิได้พิจารณาว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่มีอยู่แต่เดิมในสถานที่นั้น ๆ จะเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของสถานที่นั้นหรือไม่ หรือจะเป็นทรัพย์สินประเภทใดไม่สำคัญ ซึ่งปัจจัยในเรื่องของสถานที่นี้ถูกนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 1 ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ราชการ สถานที่เอกชน หรือพื้นที่หวงห้าม และเงื่อนไขที่ 5 ที่เกี่ยวกับสถานที่ซึ่งใช้ในการจัดงานแสดงนิทรรศการ ซึ่งประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้มีการนำปัจจัยในเรื่องของสถานที่ในการกระทำความผิดมาเป็นเหตุที่ทำให้ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น

2) ปัจจัยในเรื่องลักษณะของการกระทำความผิด การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์นั้นมีวิธีสำหรับการกระทำความผิดที่มีความหลากหลาย และไม่อาจกำหนดให้ชัดเจนได้ทั้งหมด ดังนั้นในการกำหนดโทษที่หนักขึ้นสำหรับการกระทำความผิดในลักษณะพิเศษของกฎหมายแต่ละประเทศจึงมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของสังคมในประเทศนั้นๆ ซึ่งตามกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้มีการกำหนดลักษณะของการกระทำความผิดบางประการที่เป็นผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น โดยพิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวและจากโอกาสสำเร็จที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว เป็นเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งได้มีการกำหนดลักษณะของการกระทำความผิดคือ ลักษณะของการบุกรุกเข้าไปลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ สถานที่เอกชน หรือพื้นที่หวงห้าม ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 1 หรือลักษณะของการเข้าถึงตัวทรัพย์สินที่มีการเก็บรักษาหรือป้องกันไว้เป็นพิเศษโดยการปิดผนึก หรือ ด้วยอุปกรณ์อื่นใด ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 2 เป็นต้น

3) ปัจจัยในเรื่องของวัตถุแห่งการกระทำความผิด ถือเป็นเงื่อนไขที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งวัตถุแห่งการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่ถูกนำมากำหนดเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นตามกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้ถูกกำหนดไว้ทั้ง 2 ประเภท กล่าวคือ วัตถุทั้งที่เป็นทรัพย์สินและที่เป็นตัวบุคคล

- วัตถุแห่งการกระทำที่เป็นทรัพย์สิน ที่ถูกนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายนั้น ได้มีการกำหนดประเภทของทรัพย์สินที่มีความสำคัญไว้หลายประเภทและจากหลายแหล่งที่มา เช่น ทรัพย์สินที่มีการเก็บรักษาไว้เป็นพิเศษ ทรัพย์สินที่อุทิศให้หรือใช้ในพิธีการทางศาสนา ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ ศิลปะหรือประวัติศาสตร์ หรืออาวุธปืน กล่าวคือ เป็นทรัพย์สินที่ใช้ในเชิงพาณิชย์

- วัตถุประสงค์ของการกระทำความผิดที่เป็นตัวบุคคล ที่ถูกนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ ในการกำหนดความหนักเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายนั้น ได้มีการกำหนดเอา ลักษณะของผู้ที่เป็นผู้เสียหายไว้ กล่าวคือ บุคคลผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ทั้งในขณะเกิด อุบัติเหตุและเหตุอันตรายทั่วไป เป็นเหตุจรรยาบรรณประการหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้อง ได้รับโทษหนักขึ้น ซึ่งลักษณะของการกระทำผิดนี้ นอกจากจะเป็นการกำหนดโดยอาศัยปัจจัยในเรื่อง วัตถุประสงค์แห่งการกระทำผิดแล้ว ยังรวมปัจจัยในเรื่องของโอกาสในการกระทำผิดไว้ อีกปัจจัยหนึ่งด้วย เนื่องจากการทรมาน โอกาสและเป็นการซ้ำเติมผู้เสียหายให้ต้องได้รับความ เดือดร้อนมากขึ้น อันเป็นการกระทำที่ไร้ซึ่งมนุษยธรรมแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

2. ลักษณะของการกำหนดเหตุจรรยาบรรณในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายของมลรัฐ ฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ตามบทบัญญัติในมาตรา 812.014 ได้มีการกำหนดลักษณะของเหตุ จรรยาบรรณในความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ทั้งสิ้น 20 ลักษณะ ซึ่งสามารถจำแนกปัจจัยที่นำมาใช้ในการ กำหนดได้เป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยในเรื่องของวัตถุประสงค์ของการกระทำผิดที่เป็นตัวทรัพย์สิน เนื่องจากตัวทรัพย์สินเป็น สิ่งที่มีมากมายหลายประเภท ดังนั้น การกำหนดสัดส่วนความหนักเบาของการลงโทษ จึงต้อง กำหนดให้มีความเหมาะสมตามแนวความคิดทางอาชญาวิทยา ซึ่งตามกฎหมายของมลรัฐฟลอริดา ได้มีการกำหนดโทษสำหรับที่มีความหนักหรือเบาตามประเภทของทรัพย์สิน โดยให้ความสำคัญกับ มูลค่าของทรัพย์สินและชนิดหรือประเภทของทรัพย์สินนั้นเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบา ของการลงโทษ โดยในมาตรา 812.014 ได้กำหนดมูลค่าของทรัพย์สินที่ถูกลักโดยแบ่งเป็นทรัพย์สินที่มี ขนาดใหญ่และทรัพย์สินที่มีขนาดเล็กน้อย โดยทรัพย์สินที่มีขนาดใหญ่ได้ถูกแบ่งเป็น 3 ระดับของทรัพย์สิน คือ ทรัพย์สินที่มีขนาดใหญ่ระดับที่หนึ่ง ทรัพย์สินที่มีขนาดใหญ่ระดับที่สอง และทรัพย์สินที่มีขนาดใหญ่ ระดับที่สาม กล่าวคือ ในระดับที่หนึ่งคือทรัพย์สินที่ถูกลักมีมูลค่าถึง 100,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า ขึ้นไป หรือ ทรัพย์สินที่ถูกลักเป็นสินค้าที่มีมูลค่าตั้งแต่ 50,000 ดอลลาร์หรือมากกว่าขึ้นไป อันได้ เข้าสู่กระแสนักการพาณิชย์ระหว่างรัฐหรือภายในรัฐ จากทำเรื่องที่ขนถ่ายสินค้าลงจนถึงทำเรื่องของผู้รับ ตราส่ง กรณีระดับที่สองคือ ทรัพย์สินที่ถูกลักมีมูลค่าถึง 20,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์หรือมูลค่าน้อยกว่า 50,000 ดอลลาร์ อันได้เข้าสู่กระแสนักการพาณิชย์ระหว่างรัฐหรือ ภายในรัฐ จากทำเรื่องที่ขนถ่ายสินค้าลงจนถึงทำเรื่องของผู้รับตราส่ง ส่วนกรณีระดับที่สามคือ ทรัพย์สิน ที่มีมูลค่า 750 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 5,000 ดอลลาร์ หรือมีมูลค่า 5,000 ดอลลาร์หรือ มากกว่า แต่น้อยกว่า 10,000 ดอลลาร์ หรือมีมูลค่า 10,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 20,000 ดอลลาร์ หรือการลักทรัพย์ในกรณีทรัพย์สินที่กำหนด เช่น เป็นรถกึ่งพ่วงของเจ้าพนักงานที่บังคับ ใช้กฎหมายเข้าประจำการ , ทรัพย์สินที่ถูกลักเป็นเครื่องมือแพทย์ฉุกเฉิน ที่มีมูลค่าถึง 300 ดอลลาร์

หรือมากกว่า ซึ่งได้นำมาจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับใบอนุญาต หรือจากอากาศยานหรือพาหนะที่ได้รับอนุญาต , ทรัพย์สินที่ถูกลักคืออุปกรณ์บังคับใช้กฎหมายซึ่งมีมูลค่าตั้งแต่ 300 ดอลลาร์ขึ้นไป ซึ่งนำมาจากรถจักรยานที่ได้รับอนุญาต , พินัยกรรม, พินัยกรรมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมหรือหนังสือตราสารตามพินัยกรรม , อาวุธปืน , ยานพาหนะมีเครื่องยนต์ , สัตว์ที่เลี้ยงในเชิงพาณิชย์ , เครื่องดับเพลิงใดๆ ที่ติดตั้งในอาคารใดๆ ในช่วงเวลาทำการเพื่อป้องกันและควบคุมอัคคีภัย , ผลไม้รสเปรี้ยวจำนวนเท่าใดก็ได้ที่ประกอบด้วยผลไม้ตั้งแต่ 2,000 ชิ้นขึ้นไป ทรัพย์สินที่นำมาจากสถานที่ก่อสร้างที่กำหนดโดยคิดป้าย , ป้ายหยุดใดๆ , แอมโมเนียปราศจากน้ำ , ปริมาณของสารควบคุม

2) ปัจจัยในเรื่องลักษณะของการกระทำความผิดอันเนื่องมาจากวิธีการที่ใช้ในการกระทำความผิดเป็นเกณฑ์ในการกำหนดความหนักเบาของการลงโทษ ให้ได้สัดส่วนและเหมาะสมกับการกระทำนั้น คือกรณีการลักทรัพย์โดยการใช้ยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด นอกจากจะใช้เพื่อเป็นพาหนะในการหลบหนี, เพื่อช่วยในการกระทำความผิดและทำให้ทรัพย์สินของผู้เสียหาย ซึ่งอยู่ในความผิดกรณีทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่ระดับที่หนึ่ง

3. ลักษณะของการกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายของประเทศตุรกี

ตามบทบัญญัติในมาตรา 142 และ 143 ได้มีการกำหนดลักษณะของเหตุจรรยาในความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ทั้งสิ้น 16 ลักษณะ ซึ่งสามารถจำแนกปัจจัยที่นำมาใช้ในการกำหนดได้เป็น 4 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งอยู่ในมาตรา 142 คือกรณีใช้ประโยชน์จากความตื่นกลัวหรือความโกลาหลที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติหรือเหตุการณ์ของพลเมือง , ความผิดนี้เกิดขึ้นโดยฉวยโอกาสจากความตายของบุคคลหรือบุคคลที่ไม่สามารถปกป้องทรัพย์สินของตนเองได้ และในมาตรา 143 คือกรณีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์เกิดขึ้นในเวลากลางคืน

2) ปัจจัยในเรื่องของสถานที่ที่ใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งในมาตรา 142 ได้มีการกำหนดเหตุจรรยาที่มีการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในเงื่อนไขที่อยู่ในสถานที่ดังต่อไปนี้ ซึ่งต้องได้รับโทษหนักขึ้น คือ ในสถาบันและองค์กรสาธารณะ , สถานที่สักการะ , บนรถสาธารณะหรืออาคารผู้โดยสารขาเดินทางออกหรือผู้โดยสารขาเดินทางเข้า , การคุ้มกันที่อยู่อาศัย , ที่บริการสาธารณะด้านการสื่อสาร พลังงาน หรือทางรถไฟ หรือทางอากาศยานหยุดลงชั่วคราวอันเป็นผลจากความผิดฐานลักทรัพย์

3) ปัจจัยในเรื่องของวิธีการที่ใช้ในการกระทำความผิด อยู่ในเงื่อนไขของมาตรา 142 ได้แก่ โดยการนำทรัพย์สินออกจากบุคคลโดยการเอาไปหรือใช้การค้ำเฉพาะทาง , โดยการปลด

ลือคด้วยกุญแจปลอมหรือกุญแจที่ครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือโดยการใช้เครื่องมืออื่นใดหรือขัดขวางการลือค , โดยใช้ระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ , โดยปกปิดไว้ซึ่งอัตลักษณ์ส่วนบุคคลหรืออ้างตนว่าเป็นข้าราชการ โดยมิชอบ

4) ปัจจัยในเรื่องวัตถุของการกระทำความคิดที่เป็นตัวทรัพย์สิน อยู่ในเงื่อนไขของมาตรา 142 ได้แก่ ทรัพย์สินที่กำหนดเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดจากภัยธรรมชาติ , ทรัพย์สินที่ถูกทิ้งไว้โดยไม่มีใครดูแลในพื้นที่โล่งเพราะการใช้ การกำหนด หรือเพราะเหตุแห่งการปฏิบัติทั่วไป , สัตว์เลี้ยง , ทรัพย์สินที่ถูกลือคไว้ในส่วนของอาคารที่ทุกคนสามารถเข้าไปได้ , เป็นพลังงานในรูปแบบก๊าซหรือของเหลว

ตารางการเปรียบเทียบเหตุกฤษฎีในความคิดฐานลักทรัพย์ที่ใกล้เคียงกับทรัพย์สินบริจาคของแต่ละประเทศ

ชื่อประเทศ	บทบัญญัติ	เนื้อความในบทบัญญัติ	บทกำหนดโทษ
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	German Criminal Code	มาตรา 243 เหตุกฤษฎีของการลักทรัพย์ (1) ในกรณีเหตุกฤษฎีของการลักทรัพย์จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 10 ปี โดยกรณีต่อไปนี้ถือเป็นเหตุกฤษฎีถ้าผู้กระทำความผิด : 4. ลักทรัพย์ที่อุทิศให้หรือใช้ในการศาสนาหรือใช้เพื่อความเลื่อมใสทางศาสนาจากคริสตจักรหรืออาคารหรือพื้นที่อื่นใดที่ใช้สำหรับการปฏิบัติทางศาสนา	ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 10 ปี
มลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา	The 2021 Florida Statutes	มาตรา 812.014 การลักทรัพย์ 1. หากทรัพย์สินที่ถูกลักมีมูลค่าถึง 100,000 ดอลลาร์หรือมากกว่าขึ้นไป 2. หากทรัพย์สินที่ถูกลักมีมูลค่าถึง 20,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์ 3. ทรัพย์สินที่มีมูลค่า 750 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 5,000 ดอลลาร์ 4. ทรัพย์สินที่มีมูลค่า 5,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 10,000 ดอลลาร์ 5. ทรัพย์สินที่มีมูลค่า 10,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 20,000 ดอลลาร์	1. จำคุกไม่เกิน 30 ปี สำหรับความผิดอาญาในระดับที่หนึ่ง 2. จำคุกไม่เกิน 15 ปี สำหรับความผิดอาญาในระดับที่สอง 3. จำคุกไม่เกิน 5 ปี สำหรับความผิดอาญาในระดับที่สาม 4. ปรับ 10,000 ดอลลาร์ สำหรับความผิดทางอาญาในระดับที่หนึ่งหรือสอง 5. ปรับ 5,000 ดอลลาร์ สำหรับความผิดทางอาญาในระดับที่สาม

ชื่อประเทศ	บทบัญญัติ	เนื้อความในบทบัญญัติ	บทกำหนดโทษ
	USA PARIOT ACTS 2001	<p>มาตรา 1011 ว่าด้วยเรื่องอาชญากรรมต่อชาวอเมริกันเพื่อการกุศลซึ่งได้บัญญัติถึงการแก้ไขรัฐบัญญัติการตลาดทางโทรศัพท์และการป้องกันการถือ โกงผู้บริโภคและการละเมิด ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมที่มีสาระสำคัญคือข้อกำหนดที่บุคคลใดก็ตามที่มีส่วนร่วมในการทำการตลาดทางโทรศัพท์เพื่อชักชวนการบริจาคเพื่อการกุศล เงินบริจาค หรือสิ่งของมีค่าอื่นใด จะต้องเปิดเผยให้ผู้ได้รับบริจาค ทราบโดยทันทีและชัดเจน การเรียกรับที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการกุศล การบริจาค หรือของขวัญ และการทำอย่างอื่นต้องเปิดเผยตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ด้วยการเปิดเผยชื่อและที่อยู่ทางไปรษณีย์ของมูลนิธิหรือองค์กรในนามของที่ทำกรชักชวน</p>	
ประเทศตุรกี	Penal Code of Turkiye	<p>มาตรา 142 (1) ในกรณีที่มีการลักทรัพย์ : ก. ต่อทรัพย์สินที่อยู่ในสถาบันและองค์กรสาธารณะ (ไม่ว่าใครจะเป็นเจ้าของทรัพย์สิน) หรืออยู่ในสถานที่สักการะหรือที่ทรัพย์สินถูกกำหนดให้เป็นสาธารณะประโยชน์หรือบริการสาธารณะ</p>	ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปีถึง 7 ปี

บทที่ 4

วิเคราะห์และเปรียบเทียบเหตุผลการจ้องในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายไทย และต่างประเทศ

ความผิดฐานลักทรัพย์ เป็นความผิดฐานหนึ่งที่น่ากลัวที่สุด โดยมีต้นกำเนิดมาจากการที่มนุษย์เริ่มรู้จักหวงกันทรัพย์ที่ตนทำมาหาได้ในสังคมที่ตนอาศัย จนทำให้เกิดการยอมรับและเคารพในความยึดถือ ครอบครองทรัพย์ซึ่งกันและกัน ความผิดฐานลักทรัพย์ จึงถือเป็นความผิดฐานหนึ่งที่ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายของทุกประเทศทั่วโลก โดยคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ กรรมสิทธิ์และการครอบครอง ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในทุกประเทศนั้นย่อมมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ต้องมีการเอาทรัพย์ที่ไม่ใช่ของตนเองไปโดยมีเจตนาทุจริตและไม่ได้มีการกำหนดขึ้นตอนหรือวิธีการของการเอาทรัพย์ไปไว้อย่างชัดเจน แต่ได้นำเอาลักษณะการกระทำหรือวิธีการของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ บางประการมากำหนดไว้เป็นเหตุผลการจ้องในความผิดฐานลักทรัพย์ อันส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่เข้าเหตุผลการจ้องตามที่ได้กำหนดไว้ต้องรับโทษหนักขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ ด้วย โดยลักษณะหรือวิธีการในการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นเหตุผลการจ้องของแต่ละประเทศย่อมมีความเหมือนและความแตกต่างกันบ้างตามบริบทของสังคมและความเหมาะสมของประเทศนั้น ๆ

4.1 วิเคราะห์ความเหมาะสมของเหตุผลการจ้องในความผิดฐานลักทรัพย์ตามกฎหมายไทยกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

ในปัจจุบันประเทศไทยใช้ประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ความผิด ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ซึ่งมาตรา 335 ปัจจุบันได้บัญญัติเหตุผลการจ้องไว้ทั้งสิ้น 12 อนุมาตรา โดยมาตรานี้ได้รับการแก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้ายคือตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2530 ซึ่งผ่านมาแล้วกว่า 35 ปี ที่มาตรา 335 ไม่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงอีกเลย ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีทั้งเทคโนโลยีใหม่ๆเกิดขึ้น และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ทำให้ประชาชนใช้ชีวิตไม่มีลักษณะเหมือนเมื่อ 35 ปีที่ผ่านมา การเกิดความผิดอาญาในความผิดฐานลักทรัพย์ มีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น อาทิ การลักทรัพย์โดยการใส่โปรแกรมประยุกต์ใน

โทรศัพท์มือถือ (Application) ด้วยการโอนเงินผ่านบัญชีของผู้เสียหายมายังผู้กระทำความผิด หรือ การใช้บัตรถอนเงินสดในการถอนเงินจากเครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM) เป็นต้น ผู้เขียนจึงขอ นำเหตุการณ์จริงในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 มาวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมกับสถานการณ์ ในปัจจุบัน เพื่อพิจารณาว่าเหตุการณ์จริงตามอนุมาตราใด ยังเหมาะสมที่ยังคงไว้หรือสมควรได้รับ ยกเลิกแล้ว

(1) ในเวลากลางคืน

เวลากลางคืน หมายความว่า “เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น” ตามบท นิยาม ในมาตรา 1 อนุมาตรา 11 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นกรณีที่ต้องพิจารณาจากดวง อาทิตย์เป็นสำคัญมิใช่แสงอาทิตย์ ดังนั้นถ้าดวงอาทิตย์ขึ้นพ้นขอบฟ้าแล้วก็ต้องถือว่าเป็นเวลา กลางวัน แต่ถ้าดวงอาทิตย์ตกกลับขอบฟ้าไปแล้วแม้จะยังมีแสงหลงเหลืออยู่ย่อมถือว่าเป็นเวลา กลางคืน ในกรณีนี้จะเอามาพิภาษามจับไม่ได้ เพราะขึ้นอยู่กับฤดูกาลเป็นสำคัญ เหตุการณ์จริงตาม อนุมาตรานี้ ผู้เขียนพิจารณาแล้วเห็นว่า เวลากลางคืนเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนทุกคนจะพักผ่อน ตามที่อยู่อาศัย และละทิ้งความระมัดระวังสิ่งต่างๆ รวมถึงทรัพย์สินที่อยู่รอบตนเองมากกว่าขณะที่อยู่ ในช่วงเวลากลางวัน ความมืดจึงทำให้เกิดโอกาสที่จะกระทำความผิดได้ง่ายขึ้น รวมถึงยังทำให้ยาก ต่อการจดจำใบหน้าของผู้กระทำความผิดและอำพรางวิธีการลักทรัพย์ได้อย่างแนบเนียน อย่างไรก็ตามสภาพแวดล้อมของแต่ละเมืองย่อมไม่เหมือนกัน เช่น กรณีที่ในเมืองมีห้างสรรพสินค้าที่เปิด ให้บริการถึงช่วงเวลากลางคืน ย่อมมีแสงไฟอยู่ทั่วทั้งห้างสรรพสินค้า การลักทรัพย์ใน ห้างสรรพสินค้าในเวลากลางคืน ย่อมไม่อยู่ในวิสัยที่จะทำให้ยากต่อการจดจำใบหน้าผู้กระทำความผิดหรือการอำพรางวิธีการลักทรัพย์ต่อไป ส่วนกรณีที่บริเวณที่เกิดเหตุอยู่นอกชานเมือง ที่แสงไฟจากเสาไฟฟ้ามีไม่เพียงพอ หรือ ไม่มีห้างสรรพสินค้าที่เปิดให้บริการถึงช่วงเวลากลางคืน ก็ยังคง เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโอกาสการลักทรัพย์ในเวลากลางคืนที่สูงอยู่เช่นเดิม ผู้กระทำความผิดยังคงใช้ โอกาสจากช่วงเวลากลางคืนในการกระทำความผิดได้ ผู้เขียนเห็นว่า อนุมาตรานี้ยังเหมาะสมที่ต้อง คงไว้

(2) ในที่หรือบริเวณที่มีเหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย หรือในที่หรือบริเวณที่มี อุบัติเหตุ เหตุทุกขภัยแก่รถไฟ หรือยานพาหนะอื่นที่ประชาชนโดยสาร หรือภัยพิบัติอื่นทำนอง เดียวกันหรืออาศัยโอกาสที่มีเหตุเช่นว่านั้น หรืออาศัยโอกาสที่ประชาชนกำลังตื่นกลัวภัยอันตราย ใดๆ

เหตุเพลิงไหม้ การระเบิด อุทกภัย อุบัติเหตุ หรือเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดคะเนได้ แล้วทำให้เกิดความเสียหายกับผู้ประสพภัย เหตุการณ์เหล่านี้ย่อมไม่มีวิญญูชนคนใดต้องการให้ เกิดขึ้น เพราะมีแต่ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งทางร่างกาย จิตใจและทรัพย์สินทั้งสิ้น ซึ่งปัจจุบัน

เหตุการณ์เหล่านี้ยังมีให้เห็นและปรากฏอยู่ทุกช่วงเวลา เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้น ไม่สามารถหยุดหรือคาดคะเนได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไหร่ อีกทั้งเหตุผลที่กฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดหนักขึ้น เนื่องจากโอกาสในการลักทรัพย์ตามเหตุต่างๆข้างต้นกระทำได้สะดวก และเป็นการกระทำที่ไร้ศีลธรรมอย่างแรงเพราะเป็นการซ้ำเติมผู้ประสบภัยหรือผู้เคราะห์ร้ายจากภัยพิบัติ ผู้เขียนเห็นว่ายังเหมาะสมที่ต้องคงไว้อยู่

(3) โดยทำอันตรายสิ่งกีดกั้นสำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์สิน หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใดๆ

คำว่า “สิ่งกีดกั้น” หมายถึง สิ่งที่ทำขึ้นมาเพื่อที่จะสามารถคุ้มครองตัวบุคคลหรือคุ้มครองตัวทรัพย์สินได้ เช่น รั้ว ประตู เหล็กคัต นอกจากนี้พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ยังให้ความหมายของคำว่า “กีดกั้น” หมายถึง ชัดขวางไว้ การเอาหน้าโซ่ไปคล้องยึดกับทรัพย์สินไว้จึงเป็นการชัดขวางไม่ให้มีการนำเอาทรัพย์สินไปได้ จึงอยู่ในความหมาย สิ่งกีดกั้น เช่นเดียวกัน (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ 8993/2550)¹ แสดงให้เห็นชัดเจนว่าเหตุกรรณเจนี้บัญญัติขึ้นเพื่อมุ่งคุ้มครองทรัพย์สินที่ได้รับการเก็บรักษาอย่างพิเศษนอกเหนือไปจากการดูแลรักษาในแบบธรรมดา ซึ่งการกระทำเพื่อป้องกันดังกล่าวนี้ส่งผลทำให้ผู้ที่กระทำความผิดต้องกระทำด้วยความยากลำบากกว่าเดิม เพราะจะต้องกระทำโดยผ่านหรือทำอันตรายสิ่งกีดกั้นที่เจ้าของใช้ในการดูแลทรัพย์สินที่ได้ทำเอาไว้เป็นพิเศษเพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินนั้น ซึ่งเจ้าของทรัพย์สินอาจจะต้องลงทุนในการเก็บรักษา ยิ่งกว่าทรัพย์สินทั่วไป จึงทำให้มีความเสียหายมากขึ้น การลงโทษผู้กระทำความผิดตามเหตุกรรณเจนี้ ผู้เขียนเห็นว่ายังเหมาะสมที่ต้องคงไว้อยู่

(4) โดยเข้าทางช่องทางซึ่งได้ทำขึ้น โดยไม่ได้จำนงให้เป็นทางคนเข้า หรือเข้าทางช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้

ความหมายของเหตุกรรณเจนี้ค่อนข้างชัดเจนในตัวเอง ช่องทางที่ทำขึ้นไม่ได้ให้เป็นทางคนเข้า คือบุคคลไม่สามารถเข้าได้และไม่ได้ทำไว้เพื่อให้เข้าทางนั้น เช่น ทางหน้าต่าง ช่องลม ลูกกรง ซึ่งไม่ใช่ทางทำไว้ให้คนเข้าอย่างแน่แท้ แต่ผู้กระทำความผิดยังสามารถผ่านสิ่งเหล่านั้นเพื่อเข้ามาลักทรัพย์ได้ ซึ่งเจ้าของทรัพย์สินย่อมไม่อาจใช้ความระมัดระวังอย่างสมควรต่อช่องทางเหล่านั้น

¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 8993/2550 พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้ความหมายคำว่า “กีดกั้น” ว่า ชัดขวางไว้ การที่ผู้เสียหายใช้โซ่คล้องยึดกล้องวิดีโอของกลางกับตู้โชว์ จึงเป็นการชัดขวางไม่ให้มีการนำกล้องวิดีโอของกลางไปอันมีลักษณะเป็นสิ่งกีดกั้นสำหรับคุ้มครองกล้องวิดีโอของกลางเหมือนเช่นรั้ว หรือ ลูกกรงหน้าต่าง ประตูบ้าน การที่จำเลยตัดโซ่คล้องที่ยึดกล้องวิดีโอของกลางกับตู้โชว์จนขาดออกแล้วลักกล้องวิดีโอของกลางไปจึงเป็นการลักทรัพย์โดยทำอันตรายสิ่งกีดกั้นสำหรับคุ้มครองทรัพย์สิน การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 335 (3)

เพราะไม่สามารถคาดคิดได้ว่าจะมีผู้กระทำความผิดอาศัยช่องทางดังกล่าวในการผ่านเข้ามา ส่วนกรณีช่องทางซึ่งผู้เป็นใจเปิดไว้ให้ กรณีส่วนนี้เจ้าของทรัพย์สินย่อมจะต้องไว้วางใจผู้ร่วมอาศัยกับเจ้าของทรัพย์สินตามปกติ ซึ่งเจ้าของทรัพย์สินไม่มีความจำเป็นที่ต้องระมัดระวังบุคคลที่ร่วมอยู่อาศัยกับเจ้าของทรัพย์สินเพราะความไว้นี้เชื่อใจที่ยอมให้อยู่ร่วมอาศัยตั้งแต่แรก อย่างไรก็ตาม ความเชื่อใจของเจ้าของทรัพย์สินอาจเป็นช่องทางให้ผู้ร่วมอาศัยสามารถใช้โอกาสนี้เปิดช่องทางให้ผู้ที่จะเข้ามาลักทรัพย์สินใช้ประโยชน์ได้ จึงเป็นการทำลายความเชื่อใจของเจ้าของทรัพย์สินอย่างสิ้นเชิง การลงโทษผู้กระทำความผิดในเหตุการณ์นี้ ผู้เขียนเห็นว่ายังเหมาะสมที่ต้องคงไว้อยู่

(5) โดยแปลงตัวหรือปลอมตัวเป็นผู้อื่น มอมหน้าหรือทำด้วยประการอื่นเพื่อไม่ให้เห็นหรือจำหน้าได้

การแปลงตัว หมายถึง การแปลงตัวเองทำให้ผู้อื่นจำไม่ได้ เช่น ใส่วิกผม ใส่หน้ากากปลอม ส่วนการปลอมตัวเป็นผู้อื่น หมายถึง การทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าเป็นบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น นายคำต้องการเข้าไปลักทรัพย์สินที่บ้านนายแดง นายคำเห็นว่านายแดงมีน้องชาย ซึ่งมีใบหน้าและรูปร่างคล้ายนายคำ นายคำจึงได้ทำการตัดผม ใส่เสื้อผ้าให้เหมือนกับน้องชายนางแดง แล้วอาศัยโอกาสที่คนในบ้านไม่สังเกตนายคำเดินเข้าไปลักทรัพย์สินแล้วหนีออกมา คนในบ้านนายแดงเห็นเช่นนั้นก็เข้าใจว่าน้องชายแดงเข้าไปเอาอะไรบางอย่างออกไป หรือการมอมหน้า หมายถึง การทำใช้สีหรือสิ่งอื่นใดที่ทำต่อใบหน้าของผู้กระทำความผิดเพื่อไม่ให้ผู้อื่นจำได้ การกระทำความผิดนี้เป็นการกระทำโดยใช้กลอุบายด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อหลอกลวงผู้เสียหายให้เกิดความเข้าใจผิด หรือเกิดความสำคัญผิดในรูปพรรณสัณฐานของบุคคล อันส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถกระทำได้โดยสะดวกขึ้น นอกจากการสำคัญผิดในตัวบุคคลของผู้เสียหายแล้วยังนำไปสู่ความยากลำบากในการระบุตัวตนและการติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย จึงทำให้มีโอกาสูงขึ้นที่ผู้กระทำความผิดรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ผู้เขียนเห็นว่าเหตุการณ์นี้ยังเหมาะสมที่ต้องคงไว้อยู่

(6) โดยลงว่าเป็นเจ้าพนักงาน

เมื่อผู้กระทำความผิดลงผู้เสียหายว่าตนเองเป็นเจ้าพนักงาน ย่อมทำให้เกิดความไว้นี้เชื่อใจ และให้ความร่วมมือ ผู้กระทำความผิดจะอาศัยเหตุนี้เพื่อกระทำความผิด ทำให้โอกาสในการกระทำความผิดสำเร็จง่ายขึ้น เหตุการณ์ในความผิดฐานนี้มีวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ที่เป็นการลักทรัพย์สินโดยใช้กลอุบายทั้งสิ้น เพียงแต่เป็นการกำหนดวิธีการที่เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลลัพธ์หรือวัตถุประสงค์ของการกระทำความผิด ในลักษณะนี้ คือการอาศัยความเข้าใจผิดหรือความสำคัญผิดของผู้เสียหายเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการกระทำความผิดและทำให้มีโอกาที่จะสำเร็จมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเหตุการณ์นี้ยังเหมาะสมที่ต้องคงไว้อยู่ แต่ควรนำไปบัญญัติรวมไว้

กับอนุมาตรา 5 เพราะเป็นกรณีที่อาศัยความสำคัญผิดหรือความเข้าใจผิดของผู้เสียหายเพื่อนำไปสู่การลักทรัพย์ที่จะกระทำได้ง่ายขึ้นเช่นเดียวกัน

(7) โดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป

โดยทั่วไปนั้นการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ด้วยการเอาไปซึ่งทรัพย์ แม้จะไม่มีอาวุธประกอบการกระทำความผิดก็ตาม ก็นับเป็นอาชญากรรมที่สร้างความตื่นกลัวให้กับสังคมแล้ว แต่ถ้าหากว่าการลักทรัพย์นั้นมีอาวุธประกอบการกระทำความผิด อาชญากรรมนี้ก็ยิ่งเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น อาจมีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือร้ายแรงสุดก็มีผู้เสียชีวิตจากการมีอาวุธในการกระทำความผิด และยังเพิ่มจำนวนผู้กระทำความผิดสองคนขึ้นไป การลักทรัพย์ก็ยิ่งสำเร็จง่ายขึ้นด้วยเหตุนี้ เหตุการณ์ของการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าจึงยังเหมาะสมที่ต้องคงไว้อยู่

(8) ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้นๆ

การลักทรัพย์ในเคหสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะนั้น เป็นเหตุจรรยาในความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกือบทุกประเทศนำมากำหนดไว้ให้ผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวซึ่งจะต้องได้รับโทษหนักขึ้นกว่าการลักทรัพย์แบบธรรมดา เพราะเป็นมาตรการที่มีไว้เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสังคม และถือเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศด้วยอีกประการหนึ่ง เหตุการณ์ของการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าจึงยังเหมาะสมที่ต้องคงไว้อยู่

(9) ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถ หรือเรือสาธารณะ สาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้า หรือในขบวนยานสาธารณะ

เหตุจรรยาในอนุมาตรานี้ อาศัยความพลุกพล่านของจำนวนประชาชนในสถานที่นั้น ๆ เนื่องจากความพลุกพล่านดังกล่าวเป็นเหตุที่ทำให้ผู้เสียหายไม่อาจใช้ความระมัดระวังในการปกป้องดูแลทรัพย์ของตนได้อย่างเต็มที่ ทำให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสกระทำความผิดสำเร็จมากยิ่งขึ้น เกิดความไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่รัฐมีหน้าที่ต้องดูแลและคุ้มครอง เมื่อพิจารณาจากสภาพความจำเป็นและความต้องการในการใช้บริการระบบการขนส่งสาธารณะของประชาชนในสังคมไทยปัจจุบันพบว่า มีความต้องการที่จะใช้บริการที่สูงขึ้นอย่างมาก เหตุการณ์ของการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าจึงยังเหมาะสมที่ต้องคงไว้อยู่ เพื่อเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสังคม

(10) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์

ทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์เป็นทรัพย์สินที่กฎหมายให้ความคุ้มครองเป็นพิเศษ ไม่ใช่เพราะทรัพย์สินนั้นเป็นของรัฐ แต่เพราะทรัพย์สินประเภทนี้เป็นทรัพย์สินที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันและไร้ซึ่งมาตรการ คุ้มครอง ป้องกัน หรือดูแลรักษาที่เพียงพอ จึงเป็น โอกาสที่ทำให้ทรัพย์สินประเภทนี้ถูกลักเอาไปได้โดยง่าย กฎหมายจึงได้กำหนดให้การกระทำความผิดต่อทรัพย์สินดังกล่าวต้องได้รับโทษหนักขึ้น เพื่อเป็นการข่มขู่มิให้ผู้ใดคิดจะกระทำความผิด เมื่อพิจารณาถึงสภาพสังคมในปัจจุบัน ที่เริ่มเข้าสู่ระบบรัฐสวัสดิการมากขึ้น เหตุการณ์ของการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าจึงยังเหมาะสมที่ต้องคงไว้อยู่

(11) ที่เป็นของนายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง

เหตุการณ์จรรยาบรรณนี้ได้ระบุตำแหน่งของผู้กระทำความผิดไว้คือมีสถานะเป็นลูกจ้าง แม้จะมีได้เขียนไว้อย่างชัดเจนก็ตาม ซึ่งในระหว่างการทำงานความสัมพันธ์และความไว้วางใจระหว่างลูกจ้างและนายจ้างย่อมต้องมีต่อกันมิเช่นนั้นกิจการหรือสิ่งใดๆที่นายจ้างสร้างไว้ จะไม่สามารถทำต่อไปจนได้ และด้วยความไว้วางใจที่มีต่อกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ก็เป็นการเปิดโอกาสให้ลูกจ้างผู้มีเจตนาที่จะกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ใช้โอกาสในความไว้วางใจนี้ ลักทรัพย์ของนายจ้าง ไป ซึ่งเป็นเรื่องที่สังคมทุกสังคมไม่อาจยอมรับได้ เนื่องจากถือว่าเป็นการบั่นทอนความไว้วางใจของคนที่สังคม และส่งผลต่อความรู้สึกสามัคคีของคนในชาติทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการอาศัยความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนม อาศัยความไว้วางใจหรือความเชื่อใจของผู้เสียหายที่มีต่อผู้กระทำความผิด กฎหมายจึงได้ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 119² นั้น มีเหตุที่ทำให้นายจ้างไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้ลูกจ้าง ซึ่งเป็นเหตุที่กระทำร้ายแรงต่อนายจ้างทั้งสิ้น ส่งผลให้นายจ้างสามารถเลิกจ้างลูกจ้างได้และไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้อีก ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การเพิ่มโทษให้กับลูกจ้างอาจจะเป็นการลงโทษที่หนักเกินไป นอกจากลูกจ้างจะได้รับโทษที่หนักเกินไปแล้ว ก็ยังไม่มีงานที่จะสามารถทำได้อีกต่อไปเพราะถูกเลิกจ้าง ไม่ได้รับค่าชดเชยใดๆ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ควรให้เป็นความผิดเพียงลักทรัพย์ธรรมดาตามมาตรา 334 ก็เพียงพอแล้ว เพราะนอกจากลูกจ้างจะได้รับโทษทางอาญาแล้ว ยังถูกเลิกจ้างและไม่ได้รับค่าชดเชยใดๆ ซึ่งการลงโทษเพียงเท่านี้ น่าจะเพียงพอและสาสมกับการกระทำของลูกจ้าง ผู้เขียนเห็นว่า ควรยกเลิกอนุมาตรานี้

(12) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์ หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม หรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น

² พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 119 “นายจ้างไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างซึ่งเลิกจ้างในกรณีหนึ่งกรณีใดดังต่อไปนี้

(1) ทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้าง”

เหตุการณ์นี้ได้ถูกกำหนดขึ้นในปี พ.ศ.2530 เนื่องจากช่วงเวลานั้น ได้มีการกระทำ ความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับ โศ กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลของ เกษตรกรเพิ่มขึ้น เป็นจำนวนมาก เป็นผลทำให้เกษตรกรหลายรายทั่วประเทศได้รับความเดือดร้อน จากการกระทำผิดดังกล่าว ซึ่งเป็นการกำหนดเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตาม สภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ทั้งยังกำหนดให้การกระทำผิดที่กระทำต่อ โศ กระบือ เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่มีอาชีพ กสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรมนั้น ผู้กระทำความผิด จะต้องได้รับโทษที่หนักขึ้นกว่าการกระทำต่อบรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์ อันมีไว้สำหรับ ประกอบกสิกรรมหรือได้มาจากกรกสิกรรมนั้น ผู้เขียนเห็นว่าอนุมาณานี้ยังมีความสำคัญกับพื้นที่ จังหวัดที่ยังมีการเพาะปลูก ทำกสิกรรมเพื่อผลิตพืชผลในการดำรงชีวิต อนุมาณานี้จึงยังเหมาะสมที่ ต้องคงไว้

มาตรา 335 ทวิ ลักทรัพย์ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ทรัพย์สินนั้นเป็นที่ สักการบูชาของประชาชนหรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของ พระพุทธรูป หรือวัตถุดังกล่าว

การกระทำความผิดในวรรคแรกได้กระทำในวัด สำนักสงฆ์ สถานที่เคารพในทาง ศาสนา โบราณสถานอันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน สถานที่ราชการหรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

เหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ได้ถูก กำหนดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2512 เนื่องจากในขณะนั้น ได้มีการลอบลักเอาพระพุทธรูปอันมีคุณค่า ซึ่ง เป็นที่เคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนและมีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ ตามวัดต่างๆ และ พิพิธภัณฑสถานเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลทำให้ประชาชนเศร้าสลดใจต่อการขาดหายไปของวัตถุ ซึ่งเป็นสิ่งที่เคารพบูชาในทางพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก ยิ่งไปกว่านั้นในบางกรณีมีการกระทำที่เป็น การแสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายทารุณและไร้ศีลธรรมอย่างหนัก เช่น ตัดเอาเศียรพระพุทธรูปไป คงเหลือแต่องค์พระ นับว่าเป็นการเสื่อมเสียแก่ชาติบ้านเมืองและเป็นผลเสียหายแก่พุทธศาสนา อย่างมาก ด้วยเหตุนี้จึงได้กำหนดให้ผู้ที่กระทำการลักทรัพย์ประเภทนี้ ต้องได้รับโทษที่หนักขึ้นกว่า การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ต่อทรัพย์สินธรรมดาของส่วนบุคคล เพื่อป้องกันและรักษาไว้ซึ่ง ทรัพย์สินอันมีคุณค่าของชาตินี้มิให้มีการลอบลักเอาไปต่างประเทศเสียหมด ซึ่งเป็นการกำหนดเหตุ การณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ตามสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น แต่มาตรานี้ไม่ได้รวมถึง พระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนาของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีไว้สำหรับสักการบูชา จึงส่งผลทำ ให้บทบัญญัติในมาตรานี้ไม่อาจใช้บังคับกับกรณีที่มีการลักทรัพย์ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุ ในทางศาสนาที่เป็นของปัจเจกบุคคลได้ ผู้เขียนเห็นว่าแก้ไขเหตุการณ์ในมาตรานี้ให้มีความ ยืดหยุ่นมากขึ้น โดยลดความเฉพาะเจาะจงของทรัพย์สินที่มุ่งคุ้มครองลงให้เหลือเพียง “การลักเอา

พระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนาที่มีไว้เพื่อสักการบูชา” เพื่อให้กฎหมายสามารถใช้บังคับแก่กรณีที่เกิดขึ้นจริงตามสถานการณ์ของสังคมได้

4.2 วิเคราะห์ปัจจัยในการกำหนดให้การลักทรัพย์บริจาคนับเป็นเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์

การกำหนดเหตุลดโทษในความผิดฐานต่างๆ ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยนั้น ได้อาศัยแนวความคิดเรื่องปัจจัยในการกำหนดเหตุลดโทษมาเป็นหนึ่งในเงื่อนไขที่ใช้ประกอบการพิจารณากำหนดเหตุลดโทษในความผิดฐานต่างๆ จึงแสดงให้เห็นว่าแนวคิดเรื่องปัจจัยในการกำหนดเหตุลดโทษมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการกำหนดเหตุลดโทษและความหนักหรือเบาของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิด การที่จะศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดเหตุลดโทษความผิดฐานลักทรัพย์บริจาค ผู้เขียนจึงต้องนำปัจจัยดังกล่าวมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญของการกำหนดให้เป็นเหตุลดโทษอันทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นด้วย ดังนี้

1) ปัจจัยในเรื่องของความชั่วร้ายภายในจิตใจของผู้กระทำความผิด

ปัจจัยเรื่องความชั่วร้ายภายในจิตใจนี้ เป็นปัจจัยที่คำนึงถึงจิตใจของผู้กระทำความผิดเป็นส่วนสำคัญ โดยหากผู้กระทำความผิดมีจิตใจที่ชั่วร้ายมากกว่าคนปกติแล้ว ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษหนักขึ้น จะเห็นได้จากการที่ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้กำหนดว่าการกระทำในความผิดบางฐานต้องมีการกระทำอย่างไร จึงอาจสรุปได้ว่า แม้การกระทำความผิดนั้นจะมีลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน แต่หากมีความชั่วร้ายภายในจิตใจที่แตกต่างกัน ก็ย่อมเป็นเหตุให้ผู้กระทำต้องรับโทษแตกต่างกันด้วย ซึ่งหลักการนี้ผู้เขียนเห็นว่าสามารถนำมาใช้พิจารณากับ การกำหนดเหตุลดโทษในความผิดฐานลักทรัพย์บริจาคได้ เนื่องจากเป็นการกระทำกับทรัพย์ที่ไม่ใช่ของคนๆ เดียว แต่เกิดจากทรัพย์ที่หลายๆคนร่วมกันบริจาคนับเป็นการกระทบกับสาธารณชน แสดงให้เห็นถึงความชั่วร้ายภายในจิตใจของผู้กระทำความผิดที่มากกว่าคนปกติได้อย่างชัดเจนถึงขนาดว่าเป็นการกระทำที่มีความชั่วร้ายปะปนอยู่ในจิตใจของผู้กระทำความผิด

2) ปัจจัยในเรื่องของตัวผู้กระทำความผิด

ปัจจัยของตัวผู้กระทำความผิดที่พิจารณาจากตัวผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญนั้น สามารถแบ่งหลักเกณฑ์การพิจารณาได้เป็น 2 ประการ ดังนี้

1. พิจารณาจากบทบาทของผู้กระทำความผิด ในขณะที่กระทำความผิดว่ามีบทบาทที่สำคัญอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าหากนำการพิจารณาบทบาทหน้าที่ของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญในการกำหนดให้การลักทรัพย์บริจาคเป็นเหตุลดโทษของความผิดฐานลักทรัพย์ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นนั้น ไม่

สามารถกระทำได้ เนื่องจากทรัพย์สินบริจาค เป็นทรัพย์สินที่ไม่จำเป็นต้องมีผู้ที่คอยคุ้มกันตัวทรัพย์สินอยู่ตลอดเวลา หรือต้องมีหัวหน้าคอยสั่งการผู้ได้บังคับบัญชาให้ทำการรักษาความปลอดภัยของตัวทรัพย์สิน

2. พิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำความคิดว่ามีพฤติกรรมหรือลักษณะของการกระทำที่โหดร้ายทารุณมากกว่าปกติหรือไม่ จะเห็นได้ว่าการลักทรัพย์บริจาค่นั้นไม่จำเป็นต้องอาศัยการกระทำที่ร้ายแรงหรือมีพฤติกรรมในลักษณะที่โหดร้ายทารุณมากกว่าการลักทรัพย์ในบททั่วไป ตามมาตรา 334 แต่อย่างใด ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าปัจจัยในเรื่องของการกระทำที่มีความรุนแรงกว่าปกติ จึงไม่สามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดความผิดฐานลักทรัพย์บริจาคได้

3) ปัจจัยในเรื่องของกรรมของการกระทำความคิด

กรรมของการกระทำความคิดหรือวัตถุแห่งการกระทำความคิดที่ผู้กระทำความผิด โดยมุ่งกระทำต่อที่เป็นตัวทรัพย์สิน อันเป็นเหตุให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นนั้น ผู้เขียน มีความเห็นว่าสามารถนำปัจจัยดังกล่าวมาประกอบการพิจารณากำหนดความผิดฐานลักทรัพย์บริจาคได้โดยตรง ซึ่งเห็นได้จากมาตรา 335 ที่กำหนดให้การลักทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้ เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือที่มีไว้เพื่อใช้สอยร่วมกันของประชาชนในสังคม เป็นพฤติการณ์หนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นที่จะคุ้มครองประชาชนในสังคม เพื่อให้สามารถใช้ทรัพย์สินสาธารณะนั้นๆ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ประมวลกฎหมายอาญาจึงได้กำหนดเพิ่มโทษแก่ผู้ที่กระทำการลักทรัพย์ประเภทนี้ให้ต้องได้รับโทษที่สูงขึ้นกว่าการลักทรัพย์ปกติ หรือ แม้กระทั่งการลักพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ตามมาตรา 335 ทวิ ก็ถือเป็นการกำหนดโดยพิจารณาจากตัวทรัพย์สินเป็นสำคัญ โดยถือว่าเป็นการก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ชาติบ้านเมือง และต่อพุทธศาสนา รวมทั้งต่อความศรัทธาและความเชื่อมั่นทางจิตใจของประชาชนในประเทศ

นอกจากนี้ ยังได้มีการกำหนดประเภทของทรัพย์สินที่มุ่งคุ้มครองอันเป็นทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ และอยู่ในความครอบครองดูแลของประชาชนอีกประเภทหนึ่ง คือ การลักทรัพย์ที่เป็นโค กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชีพอภสิทธิ์กรรม มีไว้สำหรับประกอบกิจกรรม ซึ่งเป็นการกำหนดเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินของประชาชนเป็นการเฉพาะ อันเนื่องมาจากสถิติการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับโค กระบือ หรือเครื่องจักรที่มีอาชีพอภสิทธิ์กรรมมีไว้ สำหรับประกอบกิจกรรมที่สูงมากขึ้นในขณะนั้น จนสร้างปัญหาและความเดือดร้อนให้แก่ ประชาชน เมื่อพิจารณาแล้วว่าทรัพย์สินบริจาคเป็นทรัพย์สินที่ต้องการควบคุมเป็นพิเศษ ย่อมสามารถอาศัยปัจจัยดังกล่าวข้างต้นนี้ เป็นเงื่อนไขของการกำหนดความผิดฐานลักทรัพย์บริจาคได้ เนื่องจากทรัพย์สินบริจาคเป็นทรัพย์สินพิเศษที่มีความสำคัญอย่างมากต่อสังคมและจารีตประเพณีของไทย เพราะมีคุณค่าหรือมูลค่าทางจิตใจต่อคนไทยที่ได้บริจาคทรัพย์สินนั้น ให้กับผู้รับ โดยคาดหวังให้เกิดประโยชน์กับผู้รับมากที่สุด ผู้เขียนจึงเห็น

ว่าปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยที่มีความเหมาะสมอย่างมากต่อการนำมาพิจารณากำหนดโทษของผู้กระทำที่สูงขึ้น

4) ปัจจัยในเรื่องของเหตุจูงใจหรือจุดมุ่งหมายในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องของเหตุจูงใจหรือจุดมุ่งหมายในการกระทำความผิด เป็นเรื่องทางจิตใจของผู้กระทำความผิด และเป็นมูลเหตุจูงใจอันถือเป็นองค์ประกอบภายในของความผิด เช่น เพื่อเตรียมการในการที่จะกระทำความผิดฐานอื่น เพื่อความสะดวกในการกระทำความผิดฐานอื่น เพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดฐานอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาจากความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้ เป็นต้น ซึ่งการพิจารณากำหนดความผิดฐานลักทรัพย์บริจาค โดยอาศัยปัจจัยดังกล่าวนี้ ผู้เขียนเห็นว่าไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากจุดมุ่งหมายภายในจิตใจของผู้กระทำความผิด เป็นจุดที่ลึกที่สุดที่จะหยั่งถึงได้ และการลักทรัพย์บริจาคเพื่อเตรียมที่จะนำไปใช้ประกอบอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ที่มีความร้ายแรงหรือมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นนั้น เกิดขึ้นได้ยากที่สุด

5) ปัจจัยในเรื่องลักษณะของการกระทำความผิด

ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของการกระทำความผิดนั้น เป็นผลพวงมาจากการกระทำความผิดที่มีรูปแบบ หรือวิธีการที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันไป ซึ่งวิธีการที่แตกต่างกันเหล่านี้ อาจมีความรุนแรงหรือความร้ายแรงที่ต่างกัน เช่น โดยบันดาลโทษะ โดยเตรียมการ โดยไตร่ตรองไว้ก่อน โดยทรนทาน หรือ โดยกระทำอันเป็นการทารุณโหดร้าย เป็นต้น เช่นนี้ การลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะที่แตกต่างกันจึงควรมีการกำหนดโทษให้มีความหนักหรือเบาลดหลั่นกัน ไปด้วยตามความรุนแรงหรือความร้ายแรงของวิธีการหรือรูปแบบของการกระทำนั้นๆ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าวิธีการในการลักทรัพย์บริจาคนั้น ไม่ได้มีความรุนแรงของวิธีการหรือรูปแบบที่แตกต่างจากการลักทรัพย์โดยปกติทั่วไปแต่อย่างใด จึงไม่อาจนำปัจจัยดังกล่าวนี้มาประกอบการพิจารณากำหนดความผิดฐานลักทรัพย์บริจาคได้

6) ปัจจัยในเรื่องสถานที่ในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องสถานที่ในการกระทำความผิด เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดให้หนักยิ่งขึ้น เนื่องจากในบางสถานที่เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญหรือกฎหมายต้องการให้สถานที่นั้นเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับประชาชน เช่น การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณะ สถานีรถไฟ หรือสถานที่ราชการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งการลักทรัพย์บริจาคนั้น ผู้เขียนมีแนวความคิดว่า ไม่ว่าทรัพย์บริจาคนั้นจะอยู่สถานที่ใด ทรัพย์บริจาคก็ย่อมได้รับการคุ้มครอง จึงไม่สามารถนำปัจจัยในเรื่องของสถานที่ในการกระทำความผิดมาปรับใช้ได้

7) ปัจจัยในเรื่องของโอกาสในการกระทำความผิด

ปัจจัยในเรื่องของโอกาสในการกระทำความผิดถือเป็นปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำความผิดเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความสะดวกในการกระทำความผิด หรือโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะกระทำความผิดสำเร็จ โดยอาศัยความไม่ระมัดระวัง หรือ ความตระหนกตกใจของผู้เสียหายเป็นสำคัญ โดยปัจจัยนี้ผู้เขียนเห็นว่าอาจนำมาปรับใช้กับการลักทรัพย์บริจาคได้ เนื่องจากโอกาสในการกระทำความผิดสำเร็จนั้น ทรัพย์บริจาคเป็นทรัพย์ที่ไม่มีผู้ใดใช้ความระมัดระวังกับตัวทรัพย์อย่างเพียงพอ เพราะเป็นทรัพย์ที่มีผู้คนให้การสละทรัพย์ลงไปที่หนึ่งเพื่อรอให้ทรัพย์นั้นไปถึงผู้รับ จึงทำให้เกิดการกระทำความผิดสำเร็จได้ง่ายขึ้นกว่าการลักทรัพย์โดยปกติทั่วไป

8) ปัจจัยในเรื่องของความผิดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ

ปัจจัยในเรื่องของความผิดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ นี้ มีแนวความคิดมาจากวัตถุประสงค์ของการลงโทษเพื่อการยับยั้ง หรือข่มขู่ อันเนื่องมาจากการลงโทษตามปกติธรรมดา นั้น ไม่สามารถบรรลุผลในการข่มขู่ ยับยั้งได้ เช่น ในกรณีที่เกิดการลักลอบตัดเศียรพระพุทธรูปขึ้นอย่างต่อเนื่องจนเป็นเหตุให้เกิดการแก้ไขอัตราโทษสำหรับความผิดฐานนี้ให้สูงขึ้นกว่าการลักทรัพย์ปกติธรรมดา ตามมาตรา 335 ทวิ รวมทั้งการกำหนดโทษที่สูงขึ้นสำหรับการลักทรัพย์ที่เป็น โค กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่ผู้มีอาชีพกสิกรรมมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในขณะนั้น ตามมาตรา 335 อนุมาตรา (12) เป็นต้น ซึ่งวิธีในการบัญญัติแก้ไขเพิ่มอัตราโทษดังกล่าวนี้ถือปฏิบัติเป็นวิธีที่จะสามารถสร้างความเกรงกลัวต่อกฎหมายให้กับผู้ที่คิดจะกระทำความผิด ซึ่งเห็นได้จากปริมาณของคดีอาญาที่เกิดจากการกระทำความผิดฐานดังกล่าวที่ลดน้อยลงในเวลาต่อมาภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้ การลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์บริจาค มีเหตุความผิดที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมากขึ้นเป็นระยะๆ แต่โทษที่จะลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดเป็นไปตามมาตรา 334 ซึ่งเป็นโทษในเรื่องการลักทรัพย์ในบททั่วไปเท่านั้น

ซึ่งเมื่อนำปัจจัยดังกล่าวนี้มาพิจารณากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าสาเหตุการสูญเสียวัตถุทรัพย์บริจาคที่ถูกลักไปส่วนใหญ่เป็นผลมาจากความไว้วางใจของผู้รับบริจาคที่ไม่ใช้ความระมัดระวังในกองทรัพย์บริจาคนั้น ซึ่งทรัพย์บริจาคในปัจจุบันนี้มีอยู่ได้ทั่วไปตามโรงเรียนเอกชน มหาวิทยาลัยเอกชน โรงพยาบาลที่เป็นของเอกชน มูลนิธิ สถานรับเลี้ยงเด็ก บ้านพักคนชรา สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า หรือแม้กระทั่งการเปิดรับบริจาคผ่าน Internet ในกรณีที่ผู้ขอความช่วยเหลือ หรือตาม Social network ต่างๆ ซึ่งผู้เปิดรับบริจาคไม่ได้มีการระมัดระวังในการป้องกันไม่ให้ทรัพย์นั้นถูกลักไป เพราะทรัพย์บริจาคถูกจัดไว้ในที่ประชาชนสามารถเข้าได้ถึงทั่วไป ดังกรณีศึกษาเกี่ยวกับการลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์บริจาค ดังนี้

เหตุการณ์ลัทธิบริจาคนของโรงพยาบาลลำปาง เมื่อปี พ.ศ. 2557

เหตุการณ์ลัทธิบริจาคนกองทุนอาพาธสงฆ์และค่าหลอดไฟของวัดพระบรมธาตุนครชุม ต.นครชุม อ.เมือง จ.กำแพงเพชร เมื่อปี พ.ศ. 2562

เหตุการณ์ลัทธิบริจาคนของมูลนิธิสว่างธรรมสถาน ต.สว่างแดนดิน อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร เมื่อปี พ.ศ. 2563

เหตุการณ์ลัทธิเงินบริจาคเงินช่วยโควิด-19 ของโรงพยาบาลกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อปี พ.ศ. 2564

และเหตุการณ์อื่นๆ อีกที่มีการลัทธิบริจาคนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดเหตุลัทธิบริจาคน จะอยู่ในสถานที่ที่ประชาชนเข้าถึงได้และไม่มีค่าใช้จ่าย ความสะดวกสบายแต่อย่างใด ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดลงมือลัทธิบริจาคนได้ง่ายขึ้นและ เหตุการณ์ดังกล่าวยังอาจจะมีมากขึ้นได้เรื่อยๆ ด้วยสถานการณ์ที่ประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงเกิดการแพร่เชื้อโรคระบาดที่ประชาชนมีข้อจำกัดเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต เงินหรือทรัพย์สินที่เป็นทรัพย์สินบริจาคน จึงเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้คนที่มีความเจตนาจะใช้โอกาสนี้ในการกระทำความผิดลัทธิบริจาคนมาใช้เพื่อดำรงชีวิต ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวนี้ สามารถนำมาปรับใช้กับการพิจารณากำหนดความผิดฐานลัทธิบริจาคนได้อย่างมาก เพื่อเป็นการยับยั้งไม่ให้ผู้กระทำความผิดลงมือกระทำความผิดอีกต่อไป

4.3 เปรียบเทียบลักษณะของการกำหนดเหตุจรรยาบรรณในความผิดฐานลัทธิบริจาคนตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

เหตุจรรยาบรรณในความผิดฐานลัทธิบริจาคนตามกฎหมายไทย ได้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ตั้งแต่มาตรา 335 , 335 ทวิ และมาตรา 336 ทวิ ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะของการกำหนดเหตุจรรยาบรรณในความผิดฐานลัทธิบริจาคน ออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “เวลา” ในการกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสที่เอื้อต่อผลสำเร็จของการกระทำความผิดที่มากขึ้น อันเนื่องมาจากการขาดความระมัดระวังของผู้เสียหายที่ถือเป็นเหตุจรรยาบรรณในการตัดสินใจของผู้กระทำความผิดประการหนึ่ง ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดประเภทนี้ ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (1) โดยอาศัยโอกาสในช่วงเวลากลางคืนที่มีความมืดปกคลุมทำให้การลัทธิบริจาคนมีความสะดวกมากยิ่งขึ้นในการกระทำความผิด และในอนุมาตรา (2) บางกรณีด้วย กล่าวคือ เป็นการอาศัยช่วงเวลาที่เกิดเหตุเพลิงไหม้ เหตุระเบิด เหตุอุทกภัย เหตุอุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ในทำนองเดียวกันที่ส่งผลทำให้ผู้เสียหายขาดความระมัดระวังในช่วงขณะหนึ่ง ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดฐานลัทธิบริจาคน ที่เกี่ยวข้องกับ

“เวลา” ข้างต้นนี้ ได้มีการนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และกฎหมายของประเทศคู่ค้าเช่นเดียวกัน ในมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 6 ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และมาตรา 142 และ 143

อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ที่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับช่วงเวลากลางคืน ตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 335 (1) กลับไม่เป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายต่างประเทศได้ให้ความสำคัญมากเท่าไรนัก ซึ่งจะเห็นได้จากการที่กฎหมายของมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกาและกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ไม่ได้มีการกำหนดให้ช่วงเวลากลางคืนเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นแต่ประการใด เหตุผลอาจจะเนื่องจากระยะเวลาตามฤดูกาลของแต่ละประเทศที่ทำให้ช่วงเวลากลางวันและกลางคืนไม่เท่ากัน อันสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และบริบทของสังคมในประเทศนั้นๆ ที่ผู้คนในประเทศสามารถพักผ่อนได้แม้ในยามที่มีแสงแดด ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวมีความแตกต่างกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยอย่างชัดเจน

ประเภทที่ 2 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “สถานที่” แม้ว่าการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์จะเป็นการกระทำที่สามารถเกิดขึ้นได้โดยทั่วไปและไม่ว่าในสถานที่ใดก็ตาม แต่การกำหนดโทษต่อผู้กระทำความผิดอาจแตกต่างกันไปตามสถานที่ที่ได้กระทำความผิด การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในบางสถานที่ที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ผู้กระทำความผิดในสถานที่ต้องได้รับโทษหนักขึ้นนั้น อาจเกิดจากหลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาในหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยในเรื่องความหนาแน่นของประชากรที่อยู่ในสถานที่นั้นๆ เช่น สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือ สถานที่ที่ประชาชนใช้สัญจร หรือปัจจัยในเรื่องของความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน เช่น บ้านเรือนที่อยู่อาศัยของประชาชนที่ถือเป็นเคสสถาน เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีเจตนาที่มุ่งจะคุ้มครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินทั้งสิ้น ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดประเภทนี้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 อนุมาตรา (2) (8) (9) โดยเป็นการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในสถานที่ที่ถูกกฎหมายกำหนด เช่น ในสถานที่ที่เกิดไฟไหม้ ซึ่งเป็นการอาศัยสภาวะการณ์อันไม่ปกติสุขในขณะนั้น ในเคสสถานหรือสถานที่ราชการ ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าบ้าน หรือที่มีไว้เพื่อความปลอดภัยของประชาชน หรือในสถานีรถไฟ ซึ่งมีความพลุกพล่านของจำนวนประชากร เป็นต้น ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ข้างต้นนี้ ได้มีการกำหนดไว้ในกฎหมายของต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกันในบางกรณี เช่น ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่กำหนดให้การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่ได้กระทำในอาคาร สถานที่ราชการ สถานที่เอกชน หรือสถานที่หวงห้าม ผู้กระทำความผิดนั้นต้องได้รับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 1 รวมถึงการลักทรัพย์ที่มีความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ศิลปะหรือ

ประวัติศาสตร์ หรือเพื่อการพัฒนาด้านเทคนิค ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ทั่วไปหรือสถานที่จัดแสดงนิทรรศการ ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 5 หรือ ในประเทศตุรกี ได้กำหนดสถานที่ที่กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ในสถาบันและองค์กรสาธารณะ , สถานที่สักการะ , บนรถสาธารณะหรืออาคารผู้โดยสารขาเดินทางออกหรือผู้โดยสารขาเดินทางเข้า , การคุ้มกันที่อยู่อาศัย , ที่บริการสาธารณะด้านการสื่อสาร พลังงาน หรือทางรถไฟ หรือทางอากาศยานหยุดลงชั่วคราวอันเป็นผลจากความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 142 (1) แต่ในกฎหมายของมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ได้กำหนดไว้

ประเภทที่ 3 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “วิธีการ” ในการกระทำความผิด โดยวิธีการในการเอาไป ซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นนั้น ไม่ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องใช้วิธีการใดๆ เช่นนี้ การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์จึงมีวิธีการดำเนินการที่หลากหลายและยืดหยุ่นตามสถานการณ์และความสามารถของผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตามการกระทำในบางวิธีการนั้น อาจมีความร้ายแรงหรือมีความรุนแรงอยู่ด้วยและไม่คำนึงถึงผู้เสียหายหรือความเสียหายอื่นใดที่อาจเกิดขึ้นได้จากการกระทำนั้นๆ กฎหมายจึงพิจารณาให้การกระทำความผิดในบางลักษณะตามที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นลักษณะของการกระทำความผิดที่ร้ายแรงที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดประเภทนี้ ได้ถูกบัญญัติไว้ในหลายกรณี กล่าวคือ

1. การกระทำเพื่อเข้าถึงตัวทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 335 อนุมาตรา (3) และ (4) ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เคารพต่อเจตจำนงของผู้อื่นที่แสดงออกโดยการคุ้มครองทรัพย์สินเป็นกรณีพิเศษ หรือฉกฉวยโอกาสเข้าไปในทางที่ผู้อื่น ไม่ประสงค์จะให้ใช้เป็นทางเข้าออก ทั้งที่เป็นการใช้กำลังทำลายหรือทำอันตรายสิ่งกีดกั้นสำหรับคุ้มครองหรือผ่านเข้าไปด้วยประการใดๆ ก็ตาม ถือว่าเป็นการกระทำที่มีความอุกอาจอันส่งผลกระทบต่อความมั่นใจในความปลอดภัยของเจ้าของทรัพย์สินที่ได้มีการจัดเก็บ หรือปกป้องทรัพย์สินนั้นจากการถูกรบกวนอย่างเต็มที่แล้ว อีกทั้งทรัพย์สินที่ถูกจัดเก็บรักษา หรือปกป้องอย่างคิณั้นต้องเป็นทรัพย์สินที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งด้านมูลค่าของทรัพย์สินในท้องตลาด หรือแม้กระทั่งมูลค่าทางจิตใจของผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งการกระทำในลักษณะดังกล่าวได้มีการกำหนดไว้คล้ายคลึงกันในกฎหมายหลายประเทศ เช่น ในกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่กำหนดให้การกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นการทุบทำลาย หรือปีนป่ายเข้าสู่อาคารหรือสถานที่ราชการหรือเอกชน หรือพื้นที่หวงห้ามโดยวิธีการใดๆ ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 1 และ โดยที่ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินซึ่งได้มีการเก็บรักษาหรือป้องกันไว้เป็นพิเศษโดยการปิดผนึกหรือด้วยอุปกรณ์ป้องกันอื่นใด ในเงื่อนไขที่ 2 ในประเทศตุรกี กำหนดให้การกระทำลักทรัพย์โดยการปลดล็อกด้วยกุญแจปลอมหรือกุญแจที่ครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือโดยการใช้เครื่องมืออื่นใดหรือขจัดขวางการล็อก , โดยใช้

ระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรา 243 (2) แต่ในกฎหมายของมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ได้กำหนดไว้

2. การกระทำโดยใช้กลอุบายด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อหลอกลวงผู้เสียหายให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความสำคัญผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 อนุมาตรา (5) และ (6) ซึ่งการใช้กลอุบายในการหลอกลวงผู้เสียหายให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดความสำคัญผิดในรูปพรรณสัณฐานของบุคคล เพื่อให้เกิด ความสะดวกในการกระทำความผิด หรือเพื่อให้ผู้เสียหายสำคัญผิดในตัวบุคคล อันจะส่งผลต่อการติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการปลอมตัว หรือแอบอ้างว่าเป็นเจ้าพนักงานหรืออ้างว่าจะใช้อำนาจของเจ้าพนักงานเพื่อให้ผู้เสียหายหลงเชื่อ การปลอมเป็นผู้อื่น มอมหน้า หรือทำด้วยประการใด ๆ เพื่อไม่ให้ผู้เสียหายจดจำใบหน้าของผู้กระทำความผิดได้ รวมทั้งการแอบอ้างตำแหน่งหน้าที่เพื่อโน้มน้าวหรือจูงใจและสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่บุคคลอื่น ซึ่งในประเทศตุรเคียได้กำหนดไว้เช่นกัน คือในกรณีที่ความผิดนี้เกิดขึ้นโดยปกปิดไว้ซึ่งอัตลักษณ์ส่วนบุคคลหรืออ้างตนว่าเป็นข้าราชการ โดยมีชอบ ซึ่งอยู่ในมาตรา 142 (2)

3. การกระทำโดยมีอาวุธ หรือ โดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 อนุมาตรา (7) ซึ่งถือเป็นลักษณะของการกระทำความผิดที่ใช้ความรุนแรง แต่ไม่ถึงขนาดเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายเอาแก่เนื้อตัวหรือร่างกายของ ผู้เสียหาย มิเช่นนั้นแล้วจะเป็นการกระทำที่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานชิงทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339 แทน ทั้งนี้ การกำหนดให้ลักษณะของการลักทรัพย์โดยมีอาวุธ หรือ โดยร่วมกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไป เป็นเหตุฉกรรจ์ที่ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น เนื่องจากถือว่าเป็นการเพิ่ม โอกาสความสำเร็จในการกระทำความผิดให้มากยิ่งขึ้น และเป็นการ ได้เปรียบหากต้องเผชิญหน้ากับเจ้าของทรัพย์นั้น ซึ่งพิจารณาถึงผลสำเร็จของการกระทำที่มากขึ้นจากการร่วมมือกันของผู้กระทำความผิดหรือพิจารณาถึงอุปาทานและความร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้นจากอาวุธที่ใช้

4. การกระทำความผิดด้วยวิธีการพิเศษ โดยการแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจหรือแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจ หรือ โดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยใช้นานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำผิดหรือการพาทรัพย์นั้น ไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 336 ทวิ ซึ่งเป็นการบัญญัติให้การกระทำความผิดในลักษณะพิเศษดังต่อไปนี้ต้องได้รับโทษหนักขึ้น อย่างไรก็ตามวิธีการพิเศษตามความในมาตรานี้ จำต้องมีการกระทำความผิดตามมาตรา 334 มาตรา 335 มาตรา 335 ทวิ และมาตรา 336 เกิดขึ้นเสียก่อน จึงจะถือเป็นความผิดที่เข้าข่ายการกระทำความผิดในมาตรานี้ อันส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ซึ่งในมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดไว้อยู่ในความผิดฐานลักทรัพย์ขนาดใหญ่ในระดับที่หนึ่ง ซึ่งอยู่ในมาตรา 812.014 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า ถ้าผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์

ขนาดใหญ่ใดๆ และในระหว่างการกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดใช้ยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด นอกจากจะใช้เพื่อเป็นพาหนะในการหลบหนี และในประเทศตุรเคีย มีกำหนดไว้คือในกรณีที่มีความผิดนี้เกิดขึ้นโดยปกปิดไว้ซึ่งอัตลักษณ์ส่วนบุคคลหรืออ้างตนว่าเป็นข้าราชการโดยมิชอบ ซึ่งอยู่ในมาตรา 142 (2)

ประเภทที่ 4 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “ฐานะของผู้เสียหาย” ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมจนเกิดความไว้วางใจของผู้เสียหาย ทำให้ขาดความระมัดระวังในการปกป้องทรัพย์สินของตน ซึ่งผู้กระทำความผิดได้ฉวยโอกาสจากความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ในการกระทำความผิด ซึ่งการกระทำความผิดในลักษณะนี้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 355 (11) ซึ่ง ลักษณะของการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับฐานะของผู้เสียหายนี้ ในกฎหมายของแต่ละประเทศได้มีการกำหนดถึงฐานะและความสามารถของบุคคลไว้เช่นกัน อาทิ

ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่กำหนดให้การลักทรัพย์โดยอาศัยโอกาสที่บุคคลอื่นไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทั้งในขณะเกิดอุบัติเหตุและเหตุอันตรายทั่วไป ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 6

ในประเทศตุรเคียที่กำหนดให้การลักทรัพย์ ในกรณีที่การกระทำความผิดนี้เกิดขึ้นโดยฉวยโอกาสจากความตายของบุคคลหรือบุคคลที่ไม่สามารถปกป้องทรัพย์สินของตนเองได้ ตามมาตรา 142 (2)

ประเภทที่ 5 เหตุที่เกี่ยวข้องกับ “ความสำคัญของตัวทรัพย์” เนื่องจากตัวทรัพย์มีหลายประเภท ทั้งประเภทที่มีมูลค่าทางการตลาดสูง ประเภทที่มีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือเป็นทรัพย์ที่นำไปใช้แล้วก่อให้เกิดความเสียหายมากขึ้น เช่นนี้ในการกำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดฐานลักทรัพย์ที่ได้กระทำต่อทรัพย์ในแต่ละประเภทจึงต้องมีความหนักหรือเบาที่แตกต่างกันไป เพื่อให้ได้สัดส่วนกับประเภทหรือชนิดของทรัพย์นั้นตามแนวความคิดในทางอาชญาวิทยา และเพื่อเป็นการคุ้มครองทรัพย์เหล่านั้นให้ปลอดภัยจากการถูกรังแกหรือประทุษร้าย ซึ่งทรัพย์ที่ถูกกำหนดให้เป็นเหตุจรรยาจันทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้นตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยนั้น มีด้วยกัน 3 ประเภท กล่าวคือ ทรัพย์ ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 อนุมาตรา (10) ทรัพย์ของผู้มีอาชีพเกษตรกรรมซึ่งมีไว้สำหรับประกอบกิจกรรมหรือได้มาจากการกิจกรรมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 อนุมาตรา (12) และทรัพย์ที่มีความสำคัญทางศาสนาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ทวิ ซึ่งลักษณะของการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับตัวทรัพย์นี้ กฎหมายแต่ละประเทศได้มีการกำหนดและให้ความสำคัญต่อทรัพย์ในหลายประเภท อาทิ

ในมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้มูลค่าของทรัพย์สินที่ถูกโจรกรรม เป็นเหตุจรรยา ประเภทหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น โดยแบ่งระดับมูลค่า ทรัพย์สินออกเป็น 2 ประเภทคือ ทรัพย์สินที่มีขนาดใหญ่ และ ทรัพย์สินที่มีขนาดเล็กน้อย และในทรัพย์สินที่มี ขนาดใหญ่ได้ถูกแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ตามมาตรา 812.014 กล่าวคือ

ผู้กระทำความผิดกระทำการลักทรัพย์ขนาดใหญ่ในระดับที่หนึ่ง อันมีโทษในฐานะความผิด อาญาอุกฉกรรจ์ในระดับที่หนึ่ง

1) หากทรัพย์สินที่ถูกลักมีมูลค่าถึง 100,000 ดอลลาร์หรือมากกว่าขึ้นไป หรือเป็น รถกึ่งพ่วงของเจ้าพนักงานที่บังคับใช้กฎหมายเข้าประจำการ

2) ทรัพย์สินที่ถูกลักเป็นสินค้าที่มีมูลค่าตั้งแต่ 50,000 ดอลลาร์หรือมากกว่าขึ้นไป อัน ได้เข้าสู่กระแสการพาณิชย์ระหว่างรัฐหรือภายในรัฐ จากท่าเรือที่ขนถ่ายสินค้าลงจนถึงท่าเรือของผู้รับตราส่ง

ผู้กระทำความผิดกระทำการลักทรัพย์ขนาดใหญ่ในระดับที่สอง อันมีโทษในฐานะความผิด อาญาอุกฉกรรจ์ในระดับที่หนึ่ง

1) หากทรัพย์สินที่ถูกลักมีมูลค่าถึง 20,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์

2) ทรัพย์สินที่ถูกลักเป็นสินค้าที่มีมูลค่าน้อยกว่า 50,000 ดอลลาร์ อันได้เข้าสู่กระแส การพาณิชย์ระหว่างรัฐหรือภายในรัฐ จากท่าเรือที่ขนถ่ายสินค้าลงจนถึงท่าเรือของผู้รับตราส่ง

3) ทรัพย์สินที่ถูกลักเป็นเครื่องมือแพทย์ฉุกเฉิน ที่มีมูลค่าถึง 300 ดอลลาร์ หรือมากกว่า ซึ่งได้นำมาจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับใบอนุญาต หรือจากอากาศยานหรือพาหนะที่ได้รับ อนุญาต ตามมาตรา 401 หรือ

4) ทรัพย์สินที่ถูกลักคืออุปกรณ์บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมีมูลค่าตั้งแต่ 300 ดอลลาร์ขึ้นไป ซึ่งนำมาจากรถฉุกเฉินที่ได้รับอนุญาต ตามที่กำหนดใน มาตรา 316.003

การลักทรัพย์ขนาดใหญ่ในระดับที่สามและเป็นความผิดทางอาญาในระดับที่สาม

1. ทรัพย์สินที่มีมูลค่า 750 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 5,000 ดอลลาร์

2. ทรัพย์สินที่มีมูลค่า 5,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 10,000 ดอลลาร์

3. ทรัพย์สินที่มีมูลค่า 10,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 20,000 ดอลลาร์

4. พินัยกรรม, พินัยกรรมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมหรือหนังสือตราสารตามพินัยกรรม

5. อาวุธปืน

6. ยานพาหนะมีเครื่องยนต์ ยกเว้นตามที่บัญญัติไว้ใน ก [1]

7. สัตว์ที่เลี้ยงในเชิงพาณิชย์ใด ๆ รวมถึงสัตว์ประเภทม้า นก วัวหรือสุกรหรือสัตว์กินหญ้าอื่น ๆ ผงคั่งของผู้เลี้ยงซึ่งที่ขึ้นทะเบียน และพันธุ์สัตว์น้ำที่เลี้ยงในสถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ผ่านการรับรอง หากทรัพย์สินที่ถูกขโมยเป็นสัตว์ที่เลี้ยงในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งสัตว์จำพวกม้า นก วัวหรือสุกร หรือสัตว์กินหญ้าอื่น ๆ ผงคั่งของผู้เลี้ยงซึ่งที่ขึ้นทะเบียน หรือชนิดพันธุ์สัตว์น้ำที่เลี้ยงในสถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ผ่านการรับรอง จะถูกปรับ 10,000 ดอลลาร์

8. เครื่องดับเพลิงใดๆ ที่ติดตั้งในอาคารใดๆ ในช่วงเวลาทำการเพื่อป้องกันและควบคุมอัคคีภัย แต่มิให้ใช้กับเครื่องดับเพลิงที่นำมาจากสินค้าคงคลังที่ธุรกิจ ณ จุดขาย

9. ผลไม้รสเปรี้ยวจำนวนเท่าใดก็ได้ที่ประกอบด้วยผลไม้ตั้งแต่ 2,000 ชิ้นขึ้นไป

10. ทรัพย์สินที่นำมาจากสถานที่ก่อสร้างที่กำหนด โดยติดป้ายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 810.09 (2)(d).

11. ป้ายหยุดใดๆ

12. แอมโมเนียปราศจากน้ำ

13. ปริมาณใดๆ ของสารควบคุมตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 893.02. โดยไม่คำนึงถึงกฎหมายอื่นใด ให้แยกคำพิพากษาและประโยชน์สำหรับการขโมยสารควบคุมภายใต้อนุวรรคนี้ และการครอบครองสารควบคุมที่เกี่ยวข้องภายใต้ มาตรา 893.13 หรือการค้ำนุษย์ในความผิดเกี่ยวกับสารควบคุมตามมาตรา 893.135 อาจถูกบังคับใช้เมื่อความผิดดังกล่าวทั้งหมดเกี่ยวข้องกับปริมาณหรือปริมาณของสารควบคุมเท่ากัน

ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้มีการกำหนดให้การลักขังทรัพย์สิน 4 ประเภทตามที่จะกล่าวต่อไปนี้ ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ตามมาตรา 243 (1) เงื่อนไขที่ 3 4 5 และ 7 อันได้แก่ ทรัพย์สินที่ใช้ในเชิงพาณิชย์, ทรัพย์สินที่อุทิศให้หรือใช้ในการศาสนาหรือใช้เพื่อความเลื่อมใสทางศาสนาจากคริสตจักรหรืออาคารหรือพื้นที่อื่นใดที่ใช้สำหรับการปฏิบัติทางศาสนา, ทรัพย์สินที่มีความสำคัญทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ หรือประวัติศาสตร์ หรือ เพื่อการพัฒนาด้านเทคนิคซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้ทั่วไปหรือสถานที่จัดแสดงนิทรรศการ และทรัพย์สินซึ่งเป็นอาวุธปืนที่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตในการครอบครอง ปืนกล ปืนกลมือ, ปืนไรเฟิลอัตโนมัติหรือกึ่งอัตโนมัติหรืออาวุธทหารที่มีการระเบิดภายในความหมายของอาวุธ สงคราม หรือวัตถุระเบิด

ในประเทศตุรกีได้ให้ความสำคัญกับตัวทรัพย์สิน ซึ่งมีการกำหนดไว้ในมาตรา 142 ได้แก่ ทรัพย์สินที่อยู่ในสถาบันและองค์กรสาธารณะ (ไม่ว่าใครจะเป็นเจ้าของทรัพย์สิน) หรืออยู่ในสถานที่สักการะหรือที่ทรัพย์สินถูกกำหนดให้เป็นสาธารณะประโยชน์หรือบริการสาธารณะ, ทรัพย์สินที่กำหนดเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดจากภัยธรรมชาติขนาดใหญ่, ทรัพย์สินที่ถูกทิ้งไว้โดยไม่มีใครดูแลในพื้นที่โล่งเพราะการใช้ การกำหนด หรือเพราะเหตุแห่งการ

ปฏิบัติทั่วไป , สัตว์เลี้ยง , เป็นพลังงานในรูปก๊าซหรือของเหลว หรือกระทำในโรงงานที่กักเก็บ
กลิ่น หรือถ่ายเทพลังงานรูปแบบดังกล่าว

**ตารางเปรียบเทียบเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ที่คุ้มครองตัวทรัพย์และมีความใกล้เคียงกับ
ทรัพย์บริจาคนของกฎหมายอาญาต่างประเทศและกฎหมายอาญาของไทย**

ชื่อประเทศ	บทบัญญัติ	เนื้อหาความในบทบัญญัติ	บทกำหนดโทษ
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	German Criminal Code	มาตรา 243 เหตุฉกรรจ์ของการลักทรัพย์ (1) ในกรณีเหตุฉกรรจ์ของการลักทรัพย์ ลักทรัพย์จะต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 10 ปี โดยกรณีต่อไปนี้เป็นเหตุ ฉกรรจ์ ถ้าผู้กระทำความผิด : 4. ลักทรัพย์ที่อุทิสให้หรือใช้ในการศาสนาหรือ ใช้เพื่อความเลื่อมใสทางศาสนาจากคริสตจักร หรืออาคารหรือพื้นที่อื่นใดที่ใช้สำหรับการ ปฏิบัติทางศาสนา	ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 10 ปี
มลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา	The 2021 Florida Statutes	มาตรา 812.014 การลักทรัพย์ 1. หากทรัพย์สินที่ถูกลักมีมูลค่าถึง 100,000 ดอลลาร์หรือมากกว่าขึ้นไป 2. หากทรัพย์สินที่ถูกลักมีมูลค่าถึง 20,000 ดอลลาร์ หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 100,000 ดอลลาร์ 3. ทรัพย์ที่มีมูลค่า 750 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 5,000 ดอลลาร์ 4. ทรัพย์ที่มีมูลค่า 5,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 10,000 ดอลลาร์ 5. ทรัพย์ที่มีมูลค่า 10,000 ดอลลาร์หรือมากกว่า แต่น้อยกว่า 20,000 ดอลลาร์	1. จำคุก ไม่เกิน 30 ปี สำหรับความผิดอาญาใน ระดับที่หนึ่ง 2. จำคุก ไม่เกิน 15 ปี สำหรับความผิดอาญาใน ระดับที่สอง 3. จำคุก ไม่เกิน 5 ปี สำหรับความผิดอาญาใน ระดับที่สาม 4. ปรับ 10,000 ดอลลาร์ สำหรับความผิดทางอาญา ในระดับที่หนึ่งหรือสอง 5. ปรับ 5,000 ดอลลาร์ สำหรับความผิดทางอาญา ในระดับที่สาม

ชื่อประเทศ	บทบัญญัติ	เนื้อความในบทบัญญัติ	บทกำหนดโทษ
	USA PARIOT ACTS 2001	มาตรา 1011 ว่าด้วยเรื่องอาชญากรรมต่อชาวอเมริกันเพื่อการกุศลซึ่งได้บัญญัติถึงการแก้ไขรัฐธรรมนูญติการตลาดทางโทรศัพท์และการป้องกันการฉ้อโกงผู้บริโภคและการละเมิด ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมที่มีสาระสำคัญคือข้อกำหนดที่บุคคลใดก็ตามที่มีส่วนร่วมในการทำการตลาดทางโทรศัพท์เพื่อชักชวนการบริจาคเพื่อการกุศล เงินบริจาค หรือสิ่งของมีค่าอื่นใดจะต้องเปิดเผยให้ผู้ได้รับบริจาค ทราบโดยทันที และชัดเจน การเรียกรับที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการกุศล การบริจาค หรือของขวัญ และการทำอย่างอื่นต้องเปิดเผยตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ด้วยการเปิดเผยชื่อและที่อยู่ทางไปรษณีย์ของมูลนิธิหรือองค์กรในนามของที่ทำกรชักชวน	
ประเทศตุรกี	Penal Code of Turkiye	มาตรา 142 (1) ในกรณีที่มีการลักทรัพย์ : ก. ต่อทรัพย์สินที่อยู่ในสถาบันและองค์กรสาธารณะ (ไม่ว่าใครจะเป็นเจ้าของทรัพย์สิน) หรืออยู่ในสถานที่สักการะหรือที่ทรัพย์สินถูกกำหนดให้เป็นสาธารณะประโยชน์หรือบริการสาธารณะ	ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปีถึง 7 ปี
ประเทศไทย	ประมวลกฎหมายอาญา	มาตรา 335 ผู้ใดลักทรัพย์ (10) ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณ ประโยชน์ (11) ที่เป็นของ นายจ้างหรือที่อยู่ในความครอบครองของนายจ้าง (12) ที่เป็นของผู้มีอาชีพกสิกรรม บรรดาที่เป็นผลิตภัณฑ์ พืชพันธุ์ สัตว์ หรือเครื่องมืออันมีไว้สำหรับประกอบกสิกรรม หรือได้มาจากการกสิกรรมนั้น มาตรา 335 ทวิ ผู้ใดลักทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูป หรือวัตถุในทางศาสนา ถ้าทรัพย์นั้นเป็นที่สักการะบูชาของประชาชน หรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูป หรือวัตถุดังกล่าว	มาตรา 335 ระวังโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 5 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000บาทถึง 100,000 บาท ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราดังกล่าวแล้วตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไปผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 7 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาทถึง 140,000 บาท ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินที่เป็น โค กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชีพ

ชื่อประเทศ	บทบัญญัติ	เนื้อหาในบทบัญญัติ	บทกำหนดโทษ
			กสิกรรมมิไว้สำหรับประกอบกสิกรรมผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 60,000บาทถึง 200,000 บาท มาตรา 335 ทวิ ระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 60,000 บาทถึง 200,000บาท

4.4 วิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นและความเหมาะสมในการกำหนดเหตุจรรยาในการลักทรัพย์ บริจาคนั้นเป็นเหตุจรรยา

4.4.1 ทรัพย์บริจาคนั้นสร้างภัยอันตรายหรือความเสียหายที่ผู้กระทำผิดก่อขึ้น (Harm) ให้กับสังคมมากกว่าการลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์ของบุคคลอื่นทั่วไปอย่างไร

จากที่เคยกล่าวมาแล้วว่า การวัดระดับความร้ายแรงของ Harm นั้น ใช้การวัดจากมาตรฐานความเป็นอยู่ (Living Standard) ที่ถูกกระทบ กล่าวคือ พิจารณาว่าผลประโยชน์ที่ลดน้อยถอยลง (Setback Interest) มีความสำคัญกับการใช้ชีวิตเพียงใด โดยได้จำแนกผลประโยชน์หรือคุณค่าออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ภายภาพ , ทรัพย์และสิ่งอำนวยความสะดวก , เกียรติยศชื่อเสียง , ความเป็นส่วนตัวและการมีอิสรภาพ และจำแนกมาตรฐานความเป็นอยู่ (Living Standard) ออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับที่ 1 “เพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด” ระดับที่ 2 และ 3 “ความสะดวกสบายและเกียรติยศศักดิ์ศรี” และระดับที่ 4 คือ “การยกระดับคุณภาพของชีวิตให้ดีขึ้น” เมื่อพิจารณาจากผลประโยชน์หรือคุณค่าของทรัพย์บริจาคนั้น ทรัพย์บริจาคนั้นจะอยู่ในประเภททรัพย์และสิ่งอำนวยความสะดวก และมาตรฐานความเป็นอยู่ จัดว่าอยู่ในระดับที่ 1 เนื่องจากทรัพย์บริจาคเป็นทรัพย์ที่ผู้คนที่ต้องการบริจาคนั้นเพื่อให้ทรัพย์นั้นตกถึงแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจนถึงขั้นที่ต้องการทรัพย์บริจาคนั้นเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด การลักเอาทรัพย์บริจาคไปจึงเสมือนว่าเป็นการพรากชีวิตของคนๆหนึ่ง เพราะผู้ที่รอรับบริจาคนั้นนั้นอาจจะไม่เหลือสิ่งที่จะใช้ดำรงชีวิตอีกต่อไปแล้ว นอกจากนี้ การลักทรัพย์บริจาคอาจสร้างความเสียหายในอนาคตได้ กล่าวคือ จะทำให้ผู้คนที่ต้องการที่จะบริจาคนั้นต่อไปเพราะเห็นว่าการบริจาคนั้นไม่เกิดประโยชน์ต่อไปแล้ว บริจาคก็ถูกลักไปอีก เมื่อไม่มีการบริจาคนั้นก็เป็นสาธารณะ หรือบุคคลที่ควรได้จะได้รับทรัพย์บริจาคไปก็ไม่ได้ประโยชน์ตรงนี้ไป อีกเหตุผลหนึ่งคือ ทรัพย์ที่บริจาคนั้นไม่ใช่ทรัพย์ที่มาจากปัจเจกชนหรือจากบุคคลคนเดียว แต่เป็นทรัพย์ที่มาจากบุคคลหลายๆคน ร่วมกันบริจาคนั้นเป็นทรัพย์ที่บริจาคนั้นให้กับ

สาธารณะไปแล้ว เพื่อไปสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้มากกว่าทรัพย์ที่มาจากบุคคลคนเดียว เมื่อผู้กระทำความผิดไปลักทรัพย์บริจาคจึงส่งผลกระทบต่อสาธารณะได้มากกว่าที่ไปลักทรัพย์ของผู้อื่นที่เป็นปัจเจกชน

4.4.2 การลักทรัพย์บริจาคมีลักษณะความน่าตำหนิหรือความชั่วร้ายในจิตใจของผู้กระทำ (Culpability) มากกว่าที่ผู้กระทำความผิดลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์ทั่วไปอย่างไร

ความน่าตำหนิหรือความชั่วร้ายในจิตใจ (Culpability) ของผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ในกรณีที่เป็นทรัพย์บริจาค้นั้น ต้องเริ่มพิจารณาจากการวัดระดับความร้ายแรงของการกระทำว่ามีความน่าตำหนิมากน้อยเพียงใด เนื่องจากว่าในการกระทำที่มีเจตนาลักทรัพย์เช่นเดียวกัน อาจก่อให้เกิดความเสียหายที่แตกต่างกันออกไป โดยเทียบจากมูลค่าของตัวทรัพย์ เช่น การลักทรัพย์โดยเป็นทรัพย์ของคนที่มีฐานะร่ำรวย จะเห็นได้ว่าความน่าตำหนิหรือความชั่วร้ายในจิตใจของผู้กระทำผิดนี้มีค่าที่ต่ำ หากเป็นการลักทรัพย์โดยเป็นทรัพย์ของคนที่มีฐานะปานกลาง ก็เป็นความน่าตำหนิที่อยู่ในระดับทั่วไป และหากสุดท้ายเป็นการลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์บริจาคที่มีไว้สำหรับคนยากไร้หรือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน เรียกได้ว่าเป็นความน่าตำหนิหรือความชั่วร้ายในจิตใจที่อยู่ในระดับชั่วร้ายที่สุด เพราะผู้ที่ยากไร้หรือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนนั้นสมควรได้รับทรัพย์บริจาคมไปเพื่อใช้ประโยชน์แต่กลับถูกลักเอาไป จึงสมควรได้รับโทษหนักกว่าการลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์ปกติทั่วไป

คำพิพากษาฎีกาที่ 2226/2531

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยกับพวกเป็นคนร้ายรายนี้ แต่ที่ศาลอุทธรณ์ปรับบทว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340 ทวิ ด้วยนั้น ไม่ถูกต้อง เพราะความผิดตามมาตรา 340 ทวิ วรรคแรก จะต้องเป็นการกระทำต่อทรัพย์ตามมาตรา 335 ทวิ วรรคแรก และความผิดตามมาตรา 340 ทวิ วรรคสองเป็นกรณีปล้นทรัพย์ตามมาตรา 340 ทวิ วรรคแรก ถ้าการปล้นทรัพย์นั้นเป็นการกระทำในสถานที่ตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา 335 ทวิ วรรคสองด้วย ส่วนความผิดตามมาตรา 340 ทวิ วรรคอื่นเป็นเหตุลดโทษของความผิดตามวรรคแรกกับวรรคสองที่กฎหมายกำหนดโทษผู้กระทำความผิดไว้สูงขึ้น ไป มาตรา 335 ทวิ วรรคแรก เป็นกรณีลักทรัพย์ที่เป็นพระพุทธรูปหรือวัตถุในทางศาสนา ถ้าทรัพย์นั้นเป็นที่สักการบูชาของประชาชน หรือเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพระพุทธรูปหรือวัตถุดังกล่าว ส่วนความผิดตามมาตรา 335 ทวิ วรรคสอง เป็นกรณีกระทำความผิดตามมาตรา 335 ทวิ วรรคแรก ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำในวัด สำนักสงฆ์สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โบราณสถานอันเป็นทรัพย์สิ้นของแผ่นดิน สถานที่ราชการหรือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ศาลฎีกาเห็นว่า เงินในตู้บริจาคของศาลเจ้า และเงินของผู้ดูแลศาลเจ้าแม้จะเก็บรักษาไว้ในศาลเจ้าก็มีไว้วัตถุในทางศาสนา การปล้นทรัพย์รายนี้

จึงมิได้กระทำต่อทรัพย์ตามมาตรา 335 ทวิ วรรคแรก เมื่อมิได้กระทำต่อทรัพย์ตามมาตรา 335 ทวิ วรรคแรกแล้ว จึงไม่อาจเป็นความผิดตามมาตรา 335 ทวิ วรรคสองได้ ดังนั้น การกระทำของจำเลย จึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา 340 ทวิ ไม่ว่าจะเป็นวรรคใด ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยคืนหรือ ใช้เงิน 2,100 บาท แก่ผู้เสียหายนั้น ปรากฏว่าเงินจำนวนนี้อยู่ในตู้บริจาคของศาลเจ้าแม่กวนอิม ซะด้วย 100 บาท ส่วนอีก 2,000 บาท เป็นของผู้ตายศาลฎีกาจึงเห็นควรแก้ไขชัดเจน

จากคำพิพากษาฎีกาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เงินในตู้บริจาคของศาลเจ้าแม่กวนอิมวัดพุทธทาง ศาสนา จึงไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ทวิ หากพิจารณาต่อไปจะเห็นว่า การลักเงินในตู้บริจาคของศาลเจ้า ซึ่งเป็นเงินที่ผู้คนหรือประชาชนได้ให้ความศรัทธาและบริจาคไว้ เพื่อไว้ใช้บำรุงศาลเจ้า การลักเงินในตู้บริจาคจึงมีความเสียหาย (Harm) ที่กระทบกับสาธารณชนที่ บริจาคเงินให้กับศาลเจ้าและความน่าตำหนิ (Culpability) ที่ชั่วร้ายที่สุดที่ลักเงินที่เกิดจากความตั้งใจ บริจาคของประชาชน ผู้เขียนจึงเห็นว่าเงินในตู้บริจาคเป็นทรัพย์ที่มีความสำคัญอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับพระพุทธรูปหรือวัตถุทางศาสนา

นอกจากนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 มาตรา 77 วรรคหนึ่ง ได้ บัญญัติว่า “รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความ จำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบ อาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบท กฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่าง ถูกต้อง” ประกอบพระราชบัญญัติหลักการจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมาย พ.ศ. 2562 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “หน่วยงานของรัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่ จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นการแก่ ประชาชน” จากบทบัญญัติข้างต้น การบัญญัติคุ้มครองทรัพย์บริจาคลงไปประมวลกฎหมาย อาญา ก็เป็นการจัดให้มีกฎหมายเพื่อความเป็นจำเป็นในการดำรงชีวิตของประชาชนและเพิ่มความ เชื่อมั่นให้กับการทำบุญบริจาคตามธรรมเนียมนิยมของคนไทยและคนสัญชาติอื่นว่าจะทรัพย์ที่ บริจาคจะไม่ถูกลักเอาไปอีกแต่อย่างใด

กล่าวโดยสรุป สังคมไทยในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การบริจาคย่อม สามารถกระทำได้หลายช่องทาง ไม่เพียงแต่การนำเงินไปใส่ตู้บริจาคเท่านั้น ยังสามารถโอนเงิน ผ่านระบบออนไลน์ได้ ทรัพย์บริจาคจึงสามารถเกิดขึ้นมาได้ช้่างนับไม่ถ้วน และยังสามารถถูกลัก เอาไปได้อย่างง่ายดาย เพราะเป็นทรัพย์ที่ไม่จำเป็นต้องมีผู้ใดดูแลรักษาไว้ตลอดเวลา ด้วยเหตุที่อาศัย ความเชื่อในสังคมไทยว่าเป็นทรัพย์ที่เกิดจากการรวบรวมของประชาชนหลายๆคนในการทำ

กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการทำมาดี จึงไม่อาจคาดคะเนได้ว่าจะมีผู้ที่ต้องการกระทำความชั่วเพื่อลักเอาทรัพย์สินนั้นไป การเพิ่มความคุ้มครองให้กับทรัพย์สินบริจาคเพื่อมิให้เกิดการลักทรัพย์ จึงสมควรที่จะบัญญัติเรื่องของการลงโทษให้นักขึ้นหรือเหตุจรรยาจรดงในประมวลกฎหมายอาญา

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การกำหนดให้มีเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา นอกจากจะได้อีกกำหนดขึ้นจากแนวคิดทางอาชญาวิทยาแล้ว กฎหมายยังได้พิจารณาจากหลักการคำนึงถึงผลของการกระทำ จากหลักคำนึงถึงจิตใจจากตัวผู้กระทำความผิด จากลักษณะของการกระทำความผิด และจากความผิดที่เกิดขึ้นบ่อยๆ ประกอบกับได้พิจารณาจากเงื่อนไขลักษณะของการกระทำความผิด , เงื่อนไขจากสถานที่ , เงื่อนไขจากโอกาสในการกระทำความผิด หรือ เงื่อนไขจากตัวทรัพย์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการพิจารณาในการกำหนดให้ความผิดฐานลักทรัพย์ต้องรับโทษหนักขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการพิจารณาจากเงื่อนไขดังกล่าว ยังไม่ครอบคลุมต่อความผิดบางอย่างที่เกิดขึ้นอันควรที่จะกำหนดไว้ให้เป็นเหตุการณ์ เช่น ถ้าพิจารณาจากประเภทของทรัพย์ที่เป็น ทรัพย์บริจาด เนื่องจากทรัพย์บริจาดเป็นทรัพย์ที่เกิดจากความศรัทธาของบุคคลด้วยการให้ความเต็มใจ โดยหวังว่าทรัพย์นั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับทรัพย์ไป

การลักทรัพย์โดยเป็นทรัพย์บริจาด จึงเสมือนเป็นการกระทำที่กระทบจิตใจของผู้คนในสังคมอย่างมาก แม้จะมีมาตรา 335 (9) ที่เป็นเหตุการณ์กรณีลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณะก็ตาม แต่มาตรา 335 (9) คุณสมบัติทางกฎหมายมิได้เพื่อคุ้มครองสถานที่ ทำให้เกิดความสะดวกในการลักทรัพย์เพราะสถานที่ที่มีผู้คนพลุกพล่าน ไม่ใช่การคุ้มครองในตัวทรัพย์ที่เป็นทรัพย์บริจาด ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการเปิดรับบริจาดมิได้อยู่ตามสถานที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่ วัด โรงพยาบาล โรงเรียน หรือสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ จุดประสงค์ของการเปิดรับบริจาดก็เพื่อให้ประชาชนที่มีความต้องการหรือความศรัทธาที่จะมอบทรัพย์ให้สถานที่นั้นๆ เพื่อให้ผู้รับสามารถนำทรัพย์ไปก่อให้เกิดประโยชน์ได้

จากการศึกษาเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ของประเทศไทยนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบเหตุการณ์ในความผิดฐานลักทรัพย์ในกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศนั้น พบว่ากฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศมีทั้งการกำหนดลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและในบางลักษณะที่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งเป็นไปตามบริบทของสังคมและความเหมาะสมในการกำหนดเหตุการณ์ของประเทศนั้นๆ เช่น เหตุการณ์ในความผิด

ฐานลัทธิที่เกี่ยวกับวัตถุทางศาสนาที่มีแต่เฉพาะในกฎหมายไทยเท่านั้น ในส่วนของกฎหมายของต่างประเทศที่ได้ศึกษา แม้ว่าจะไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับทรัพย์บริจาคเลยก็ตาม แต่ในแต่ละประเทศยังมีการบัญญัติในเรื่องของการคุ้มครองทรัพย์ที่อุทิศให้หรือใช้ในการศาสนา หรือใช้เพื่อความเลื่อมใสทางศาสนาจากคริสตจักรหรืออาคารหรือพื้นที่อื่นใดที่ใช้สำหรับการปฏิบัติทางศาสนาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี หรือการคุ้มครองต่อทรัพย์สินที่อยู่ในสถาบันและองค์กรสาธารณะ หรืออยู่ในสถานที่สักการะหรือที่ทรัพย์สินถูกกำหนดให้เป็นสาธารณะประโยชน์หรือบริการสาธารณะของประเทศตุรกี เช่นเดียวกันกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 อนุมาตรา (9) เป็นการคุ้มครองเกี่ยวกับสถานที่ที่มีคนพลุกพล่าน เช่น สถานที่บูชาสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าในกฎหมายของต่างประเทศยังให้ความสำคัญกับทรัพย์ที่เกี่ยวข้องศาสนาในประเทศของตน แม้จะไม่ได้มีกล่าวถึงทรัพย์บริจาค แต่ยังคงมีความใกล้เคียง เพราะกฎหมายของต่างประเทศย่อมต้องเป็นไปตามบริบทของสังคมตามปกติของประเทศนั้นๆ ซึ่งการบริจาคทรัพย์ในต่างประเทศอาจไม่มีความสำคัญเท่ากับบริบทของสังคมไทยเท่าใดนัก

การบริจาค ในภาษาไทยตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หากเป็นคำกริยา แปลว่า สละให้ เสียสละ ในคำนาม แปลว่า การสละ การให้ การแจก แต่ในภาษาบาลีเขียน บริจาค (อ่านว่า ปะ-ริด-จา-คะ) เป็นคำนาม แปลว่า การเสียสละ การปล่อยวาง. ใช้ร่วมกับคำว่า ทาน เป็น บริจาคทาน ก็ได้

บริจาค ปกติทั่วไปจะมุ่งเน้นถึงการให้หรือการเสียสละวัตถุสิ่งของ สละความเห็นแก่ตัว และความสุขส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น โดยไม่เลือกว่าเป็นมิตรหรือเป็นศัตรู เช่น บริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย บริจาคโลหิต ดวงตา และอวัยวะต่างๆ ให้แก่สภากาชาดไทย บริจาคเป็นการเสียสละเพื่อมุ่งกำจัดกิเลสภายใน คือ ความอยากได้ ความตระหนี่เสียสละ ความเห็นแก่ตัว เป็นสำคัญ บริจาค เป็นวิธีการทำบุญอย่างหนึ่ง เป็นสาเหตุให้ผู้ทำอึ้งใจเมื่อให้

การบริจาค่นั้นเป็นการให้อย่างหนึ่ง โดยส่วนใหญ่แล้วนั้นมีเป้าหมายเพื่อการกุศล ซึ่งการบริจาค่นั้นสามารถเกิดขึ้นได้หลายแบบ หลายช่องทาง อาทิ การบริจาคด้วยเงิน ของบริโภค สิ่งของที่ใช้แล้ว เสื้อผ้า ยานพาหนะ อุปกรณ์การเรียนหรือส่งเสริมการศึกษา สิ่งของที่ใช้ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน และยังมีหมายรวมถึงสิ่งจำเป็นที่ใช้ในการรักษาร่างกายหรือทางการแพทย์ เช่น โลหิต หรือการปลูกถ่ายอวัยวะ เป็นต้น

ทรัพย์บริจาค จึงอาจมีความหมายว่า ทรัพย์ที่ถูกสละจากเจ้าของทรัพย์ ไม่ว่าจะทรัพย์นั้นจะสละไว้เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นหรือไม่ก็ตาม เพื่อให้ทรัพย์ที่สละนั้นเกิดประโยชน์กับผู้รับบริจาค

หากกล่าวถึง “การให้ หรือ การบริจาค” ในสังคมไทยซึ่งเป็นลักษณะนิสัยที่โดดเด่น เนื่องจากคนไทยมีความนิยมทำบุญ ชอบบริจาคเงิน สิ่งของ รวมไปถึงการไปทำกิจกรรม

สาธารณประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคม คนยากไร้ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ผ่านหลากหลายช่องทาง เช่น องค์กรศาสนา องค์กรการศึกษา องค์กรการกุศลสาธารณประโยชน์หรือการบริจาคเงินให้แก่บุคคลธรรมดาผ่านช่องทางสื่อ Social Media เป็นต้น ทรัพย์ที่เกิดจากการบริจาดดังกล่าว จึงเป็นทรัพย์ที่เกิดจากความศรัทธาและความเชื่อของคนไทย เมื่อมีการประทุษร้ายต่อทรัพย์บริจาค ก็จะมีลักษณะความเสียหายที่พิเศษกว่าทรัพย์ทั่วไป กล่าวคือ นอกจากเป็นความเสียหายที่เกิดแก่เจ้าของทรัพย์แล้ว ยังจะส่งผลกระทบต่อผู้อื่นให้มีความรู้สึกเสียหายร่วมด้วยซึ่งแตกต่างจากทรัพย์ธรรมดาทั่วไป สืบเนื่องจากประเทศไทยผูกพันกับพุทธศาสนาและการทำงานมาอย่างยาวนาน การมีความเห็นอกเห็นใจผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเป็นลักษณะนิสัยที่มีอยู่โดยทั่วไปในคนไทย ทรัพย์บริจาดดังกล่าวจึงมีความพิเศษและควรได้รับการคุ้มครองที่มากขึ้นยิ่งไปกว่าทรัพย์โดยปกติทั่วไป เช่นเดียวกับการคุ้มครองทรัพย์บางประเภท เช่น บรรดาทรัพย์ที่เป็นผลิตภัณฑ์ หรือ พืชพันธุ์ สัตว์ หรือเครื่องมืออันมีไว้ประกอบกิจกรรมหรือได้มาจากการกิจกรรมของผู้มีอาชีพกิจกรรม หรือ พระพุทธรูป หรือ วัตถุในทางศาสนา

เมื่อนำข้อมูลที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบมาพิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่จะกำหนดเหตุจรรยาบรรณที่มีการกระทำต่อทรัพย์บริจาดนั้น ประกอบกับวัฒนธรรมของการดำรงชีวิตในสังคมไทยที่ประชาชนมีจิตใจที่พร้อมจะช่วยเหลือเมื่อพบผู้ได้รับความเดือดร้อน การทำงานบริจาดจึงเป็นกิจกรรมทำประโยชน์ให้กับสังคมอย่างหนึ่ง การกำหนดมาตรการที่ใช้ในการคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์ประเภทนี้ จึงควรมีความพิเศษยิ่งไปกว่าการคุ้มครองทรัพย์ประเภทอื่นๆ คุณธรรมทางกฎหมายของเหตุจรรยาบรรณในความผิดฐานลักทรัพย์บริจาดนี้ จึงมิใช่การมุ่งคุ้มครองเพียงเฉพาะแต่กรรมสิทธิ์และการครอบครองเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงความเชื่อมั่นและไว้วางใจในการดำรงชีวิตและการทำให้ทรัพย์ที่ประชาชนภายในประเทศได้นำไปบริจาดได้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้รับ เมื่อผู้รับได้รับทรัพย์ที่บริจาดอย่างเพียงพอส่งผลให้ผู้รับนั้นได้มีโอกาสในการดำรงชีวิตต่อไป รัฐจึงไม่ต้องสูญเสียงบประมาณในการบริหารจัดการปัญหานี้และยังทำให้สอดคล้องกับระบบกฎหมายของประเทศไทยที่ใช้ระบบ Civil Law ในการบัญญัติกฎหมายให้มีความชัดเจนและครอบคลุมถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับการลักทรัพย์บริจาดตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยในปัจจุบัน กลับไม่พบว่าได้มีการบัญญัติฐานความผิดนี้ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นการเฉพาะแต่ประการใด จึงส่งผลทำให้การกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว คงเป็นเพียงการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 334 ที่มีบทลงโทษสูงสุดเพียงโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท เท่านั้น ซึ่งยังไม่เหมาะสมและเพียงพอต่อวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่ต้องการข่มขู่ให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดอีก

ตัวอย่าง ผู้บริจาค ผู้แรกถูกตั้งไว้ที่ วัด A กับผู้ที่สองถูกตั้งไว้ที่มูลนิธิ B นายคำได้ไปลักผู้บริจาคที่วัด A ส่วนนายขาวไปลักผู้บริจาคที่มูลนิธิ B จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า นายคำนั้นมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (9) เพราะวัด A เป็นสถานที่บูชาสาธารณะ ในขณะที่เดียวกัน นายขาวที่ลักผู้บริจาคทรัพย์ที่เหมือนกับนายคำ คงมีความผิดเพียงมาตรา 334 เท่านั้น เพราะสถานที่คือมูลนิธิ ซึ่งไม่มีลักษณะเหตุกรรจ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 335 จะเห็นได้ว่า ทรัพย์บริจาคเป็นทรัพย์ชนิดเดียวกัน แต่รับโทษต่างกันเพียงเพราะทรัพย์ได้อยู่คนละสถานที่เท่านั้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมในปัจจุบันแล้ว เหตุการณ์ที่มีเพียงการลักทรัพย์ในสถานที่บูชาสาธารณะ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 อนุมาตรา (9) จึงยังไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองทรัพย์ที่เกิดจากการบริจาคอย่างแท้จริง จึงสมควรที่จะต้องกำหนดถึงการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวให้เป็นเหตุกรรจ์ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335

5.2 ข้อเสนอแนะ

การพิจารณาปรับปรุงแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาของไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเหตุกรรจ์ของความผิดฐานลักทรัพย์นั้น ในปี พ.ศ. 2512 แก้ไขเพื่อลดปัญหาการลักทรัพย์ซึ่งเป็นพระพุทธรูป วัตถุในทางศาสนา หรือสมบัติของชาติ และในปี พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2530 เป็นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อลดปัญหาการถูกลักทรัพย์ใน โคน กระบือ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ของผู้มีอาชีพกสิกรรม ซึ่งการแก้ไขปรับปรุงตามที่กล่าวมานั้นล้วนมีจุดประสงค์เพื่อให้ความคุ้มครองทรัพย์บางประเภทให้มีความพิเศษมากกว่าทรัพย์ธรรมดาทั่วไป และเป็นการป้องกันและป้องปรามปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เช่นนี้ ทรัพย์บริจาค ก็เป็นทรัพย์ที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งต่อคนไทยและประชาชนเชื้อชาติอื่นๆ ที่มีความผูกพันและศรัทธากับศาสนาที่ตนนับถือมาอย่างยาวนานรวมถึงเพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจในการดำรงชีวิต ความน่าตำหนิหรือความชั่วร้ายในจิตใจ (Culpability) ของผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์บริจาค จึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงความชั่วร้ายอย่างรุนแรง ด้วยเหตุที่ว่าทรัพย์บริจาคที่เกิดจากการรวบรวมทรัพย์จากประชาชนนั้นสามารถก่อให้เกิดประโยชน์กับสังคมได้อย่างมากมาย เช่น สามารถนำเงินบริจาคที่รวบรวมมาไปเป็นทุนการศึกษาให้กับเด็กที่ยากไร้ หรือการซื้ออาหารให้กับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการประสบภัยธรรมชาติ ที่ต้องสูญเสียทรัพย์ไป เพื่อให้ผู้นั้นได้สามารถมีชีวิตอยู่รอดต่อไปได้ หรือการบริจาคเงินเพื่อใช้ในการทำนุบำรุงศาสนา วัด โบสถ์หรือสถานที่ต่างๆ ที่ประชาชนให้ความศรัทธา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้คนในสังคมสร้างความดีงามต่อกัน เพื่อไม่ให้ผู้บริจาคได้รับความรู้สึกที่กระทบเทือนจิตใจต่อการถูกลักเอาทรัพย์บริจาคไป จึงเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะมีการ

บัญญัติให้การลักทรัพย์ที่เป็นทรัพย์บริจาคนำไปในเหตุฉกรรจ์ อันส่งผลให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษหนักขึ้นด้วย

นอกจากนี้การบัญญัติตัวทรัพย์บริจาคนำไปประมวลกฎหมายอาญาจะก่อให้เกิดประโยชน์กับรัฐในการบัญญัติกฎหมายให้มีความชัดเจนมากขึ้น และทำให้กระบวนการยุติธรรมสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างถูกต้องและเข้าถึงปัญหาของสังคมที่ยังเกิดเหตุอาชญากรรมในการลักทรัพย์บริจาคนำไป ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษกรณีเพื่อข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด (deterrence) และเป็นการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคม (Removal From Society) เพราะมีความอันตราย และเป็นการไม่ให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดเอาเป็นเยี่ยงอย่าง ซึ่งในภายภาคหน้าอาจจะมีการบริจาคนำไปในรูปแบบอื่นอีก ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะให้บัญญัติเพิ่ม “ทรัพย์บริจาคนำไป” เป็นอีกอนุมาตราหนึ่งในมาตรา 335 เพื่อเป็นเครื่องมือในการปราบปรามและป้องกันการกระทำความผิด ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในสังคมที่จะช่วยลดการเกิดอาชญากรรมในเหตุลักทรัพย์บริจาคนำไปได้มากขึ้น ดังนี้

“มาตรา 335 ผู้ใดลักทรัพย์

(1) ในเวลากลางคืน

(2) – (12)

(13) ที่เป็นทรัพย์บริจาคนำไปเพื่อสาธารณประโยชน์

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยลักษณะดังที่บัญญัติไว้ในอนุมาตราดังกล่าวแล้วตั้งแต่สองอนุมาตราขึ้นไปผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำต่อทรัพย์ที่เป็น โคน กระบือ เครื่องกล หรือเครื่องจักรที่มีอาชัพลิกกรรมมิใช่สำหรับประกอบกิจการผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่

หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในมาตรานี้ เป็นการกระทำโดยความจำใจหรือความยากจนเหลือทนทาน และทรัพย์นั้นมีราคาเล็กน้อย ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ก็ได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. ถาม-ตอบ ประมวลกฎหมายอาญาภาคความผิด : ความผิดเกี่ยวกับการปกครองและความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จีรัชการพิมพ์, 2546.
- _____. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 10 (แก้ไขเพิ่มเติม มีนาคม 2559). กรุงเทพมหานคร: พลสยาม พรินต์ติ้ง (ประเทศไทย), 2559.
- ขวัญธิดา สุวรรณบัตร. “เหตุการณ์จวินความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา: ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- คณพล จันทร์หอม. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 2 ลักษณะ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ลักษณะ 13 ความผิดเกี่ยวกับศพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563.
- คณิต ณ นคร. กฎหมายอาญาภาคความผิด. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559.
- _____. กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563.
- จิตติ ดิงศภัทย์. กฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: เนติบัณฑิตยสภา, 2555.
- จิตรารักษ์ จิตรธร. กฎหมายความมั่นคง ศึกษาเปรียบเทียบการบังคับใช้ของไทยกับต่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2554.
- ทวีพร คงแก้ว. “เหตุการณ์จวินความผิดฐานทำร้ายร่างกาย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- ปกป้อง ศรีสนิท. กฎหมายอาญาชั้นสูง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563.
- ประภาศน์ อวยชัย. ประมวลกฎหมายอาญา เล่มที่ 6 มาตรา 309 ถึงมาตรา 398. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2545.
- ปริญญา จิตรกรานทีกิจ. ความผิดฐานลักทรัพย์ รับของโจร ยกยอกทรัพย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2540.
- พิชัย ด้านพัฒนามงคล. “เหตุการณ์จวินความผิดฐานลักทรัพย์.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ไพจิตร ปุณฺณพันธ์. คำอธิบายกฎหมายเฉพาะเรื่อง ประมวลกฎหมายอาญา ลักทรัพย์โดยใช้อุบาย
มิได้หรือไม่ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข้อสันนิษฐานความผิด
ทางกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: แสงทองการพิมพ์, 2517.

วันชพร บดิการ. “การกำหนดเหตุจรรยาในความผิดฐานลักขโมย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563.

วิจิตร ลูติดานนท์. กฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2507.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. คำอธิบายความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 6.

กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2559.

แสวง บุญเฉลิมวิภาส. ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2551.

หยุด แสงอุทัย. “การกำหนดโทษสำหรับความผิดในประมวลกฎหมายอาญา.” ตุลาการ. เล่มที่ 7,
ปีที่ 8, สิงหาคม, 2503.

อาทิตย์ ช่อม. “ความผิดฐานลักทรัพย์: ศึกษากรณีการลักทรัพย์โดยมีสิ่งกีดกั้นตามมาตรา 335 (3).”

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2561.

อัจฉริยา ชูตินันท์. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2563.

ภาษาต่างประเทศ

- Allen. Harry E. et al. Crime and Punishment. New York: The Free Press, 1981.
- Barnes. Harry E. and Teeters, Negley K. New Horizons in Criminology. n.p. : Prentice Hall, 1959.
- Conklin. John E. Criminology. 8th ed. Boston: Pearson, 2004.
- Fletcher. George P. Rethinking Criminal Law. Boston: Little, Brown, 1978.
- Gürelli. Nevzat. The Turkish Criminal Code. 2nd ed. The American Series Foreign of Penal Code. London: Fred B.Rothan, 1976.
- Harfst. G. German Criminal Law: Narcotics Law, Criminal Law. Germany: Holger Harfst Verlag, 1998.
- Henry Campbell Black. Black's Law Dictionary. 6th ed. ST. Paul Minn : West, 1990.
- Inciardi. James A. Criminal Justice. (2nd ed.) New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1987.
- LaFave. Wayne R. and Scott, Austin W. Criminal Law. 2nd ed. St. Paul Minn: West Publishing. 1986.
- Netter. Gwyn. Explaining Crime. 3rd ed. New York: McGraw-Hill, 1984.
- Pekins. Rollin M. Criminal Law. 2nd ed. New York: The Foundation Press Inc. 1969.
- Quinney. Richard. The Social Reality of Crime. Boston: Little, Brown and Company, 1970.
- Reid. Sue Titus. Criminal Law. New York: Macmilian, 1989.
- Senna. Larry J. Criminology. Belmont: Thomson/Wadsworth, 2005.
- Sutherland, Edwin Hardin. Principles of Criminology. 6th ed Chicago: Lippincott, 1966

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล

ประวัติการศึกษา

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

นวนิต สวัสดิคุณ

พ.ศ. 2557 นิติศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยบูรพา

พ.ศ. 2558 ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ รุ่น 43

สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสหภาพความ

พ.ศ. 2560 เนติบัณฑิตสมัยที่ 70

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

นิติกรปฏิบัติการ

สำนักงานคดีค้ามนุษย์ สำนักงานอัยการสูงสุด

